

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Odborná způsobilost členů jednotek sborů
dobrovolných hasičů obcí na území okresu České
Budějovice**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Studijní program: [Ochrana obyvatelstva](#)

Autor: Bc. Ondřej Mráz

Vedoucí práce: PhDr. Štěpán Kavan, Ph.D.

[České Budějovice 2021](#)

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci s názvem **Odborná způsobilost členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí na území okresu České Budějovice** jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby diplomové práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé diplomové práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 10. 5. 2021

.....

Poděkování

Děkuji svému vedoucímu práce panu PhDr. Štěpánu Kavanovi, Ph.D. za osobní přístup, cenné rady a odborné vedení diplomové práce. Dále bych rád poděkoval i dalším odborníkům, kteří mi věnovali svůj čas a poskytli mnoho zajímavých a cenných informací. V neposlední řadě patří veliké poděkování členům jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, kteří se zúčastnili dotazování a testování.

Odborná způsobilost členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí na území okresu České Budějovice

Abstrakt

Tato diplomová práce přináší přehled o problematice jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Její hlavní zaměření je na odbornou přípravu členů jednotek a odbornou způsobilost funkcí velitelů a strojníků jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí. Začátkem je představen základní legislativní rámec týkající se dané problematiky. Dále je popsána struktura jednotek v návaznosti na plošné pokrytí jednotkami požární ochrany. Představen je i pojem akceschopnost, který je pro tuto práci důležitý. V neposlední řadě je zde představena samotná jednotka sboru dobrovolných hasičů obce a závěr teoretické části je věnován odborné přípravě a odborné způsobilosti. Praktická část je zaměřena na úroveň znalostí všech členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Rovněž se diplomová práce zabývá odbornou přípravou a odbornou způsobilostí z hlediska rozsahu, a zdali je vůbec tato odbornost v jednotkách realizována.

Vyhodnocení probíhá formou dotazníkového šetření a testových otázek u náhodně vybraných jednotek sborů dobrovolných hasičů z okresu České Budějovice. Jedná se o respondenty z řad velitelů kategorie JPO III a V, strojníků kategorie JPO III a hasičů kategorie JPO III a V, v celkovém počtu 150 dotazovaných. Na základě správně vyhodnocených odpovědí z vědomostní části dotazníku, je zjištěna průměrná úroveň znalostí u jednotlivých funkcí a také úroveň znalostí všech dotazovaných. Z těchto znalostí a také z výsledků SWOT analýzy je následně navrženo řešení vedoucí ke zvýšení kvality odborných znalostí. Komparací vyhodnocených otevřených otázek z druhé části dotazníku a analýzy SWOT je zjištěn rozsah prováděné odborné přípravy a způsobilosti v jednotkách. Rovněž je zjištěna skutečnost provádění odborné přípravy a odborné způsobilosti v souladu s právními předpisy. Z těchto poznatků jsou navrženy změny vedoucí k zefektivnění odborné přípravy a odborné způsobilosti.

Klíčová slova

Jednotka požární ochrany; jednotka sboru dobrovolných hasičů obce; akceschopnost; plošné pokrytí; odborná příprava; odborná způsobilost

Professional competence of members of units of voluntary fire brigades of municipalities in the district of České Budějovice

Abstract

This diploma thesis provides an overview of the issue of voluntary fire brigade units in municipalities. Its main focus is on the training of members of the units and the professional competence of commanders and engineers of the voluntary fire brigade units of municipalities. The first part of this thesis brings the basic legislative overview. The structure of the units is described in relation to the area coverage by fire brigade units and the concept of operability is mentioned in the following parts. The voluntary fire brigade unit is also described. By the conclusion of the theoretical part is devoted to professional training and professional competence. The practical part is focused on the level of knowledge of all members of the voluntary fire brigade units. The diploma thesis also points to professional training and professional competence in terms of scope, and whether this expertise is realized in the units at all.

The evaluation takes place in the form of a questionnaire survey and test questions at voluntary fire brigade units from the district of České Budějovice. These are respondents from among the commanders of the JPO III and V categories, engineers of the JPO III category and firefighters of the JPO III and V categories, in the total number of 150 respondents. Based on the correct answers from the questionnaire, the average level of knowledge for individual functions and also the level of knowledge of all respondents is determined. As a results of this survey and also from the results of the SWOT analysis, a solution is proposed leading to an increase in the quality of professional knowledge. By comparing the evaluated open questions from the second part of the questionnaire and the SWOT analysis, the scope of the performed training and competence in the units is determined. The fact of training and professional competence in accordance with legal regulations is also determine. The outcome of this survey should be used as a tool to set changes that should lead to more efficient training and professional competence.

Key words

Fire protection unit; the voluntary fire brigade units; concept of operability; area coverage; training; competence

Obsah

ÚVOD	8
1 TEORETICKÁ ČÁST	9
1.1 ZÁKLADNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY	9
1.2 JEDNOTKY POŽÁRNÍ OCHRANY	12
1.2.1 <i>Druhy jednotek požární ochrany</i>	13
1.2.2 <i>Kategorie jednotek požární ochrany</i>	14
1.3 PLOŠNÉ POKRYTÍ.....	16
1.4 AKCESCHOPNOST	20
1.4.1 <i>Organizační připravenost</i>	22
1.4.2 <i>Technická připravenost</i>	23
1.4.3 <i>Odborná připravenost</i>	25
1.5 JEDNOTKA SBORU DOBROVOLNÝCH HASIČŮ OBCE	25
1.5.1 <i>Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí na území okresu České Budějovice</i>	26
1.5.2 <i>Dobrovolné jednotky sousedních zemí</i>	27
1.6 SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, MORAVY A SLEZSKA	29
1.7 ODBORNÁ PŘÍPRAVA.....	29
1.7.1 <i>Základní odborná příprava</i>	29
1.7.2 <i>Pravidelná odborná příprava</i>	30
1.8 ODBORNÁ ZPŮSOBILOST	33
1.8.1 <i>Získání odborné způsobilosti</i>	34
1.8.2 <i>Prodloužení odborné způsobilosti</i>	34
2 CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÁ OTÁZKA.....	37
2.1 CÍL PRÁCE.....	37
2.2 VÝZKUMNÁ OTÁZKA.....	37
3 OPERACIONALIZACE POJMŮ	38
4 METODIKA	40
5 VÝSLEDKY	43
5.1 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ – VĚDOMOSTNÍ TEST	43
5.1.1 <i>Velitelé</i>	43
5.1.2 <i>Strojníci</i>	47
5.1.3 <i>Hasiči</i>	51
5.1.4 <i>Všichni členové</i>	56
5.2 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	57
5.3 SWOT ANALÝZA	66
5.3.1 <i>Vysvětlení kritérií silných stránek</i>	66

5.3.2	<i>Vysvětlení kritérií slabých stránek</i>	67
5.3.3	<i>Vysvětlení kritérií příležitostí</i>	68
5.3.4	<i>Vysvětlení kritérií hrozeb</i>	69
5.3.5	<i>Metoda párového srovnání – Fullerův trojúhelník</i>	70
6	DISKUSE	74
7	ZÁVĚR	79
8	SEZNAM LITERATURY	81
9	SEZNAM PŘÍLOH	88
9.1	PŘÍLOHY	89
10	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	112
10.1	SEZNAM TABULEK.....	112
10.2	SEZNAM GRAFŮ.....	113
11	SEZNAM ZKRATEK	114

Úvod

Pojem hasiči je v dnešní době velice často skloňované téma. Mohou za to masmédia, která den co den produkují kvantum informací, kde hrají hlavní roli bezpečnostní sbory. V očích kritické veřejnosti jsou právě hasiči, troufám si říct, jedni z posledních, na které je nahlíženo velice kladně. Ostatní bezpečnostní sbory si toto říct nemohou. Pokud chceme, aby i nadále tato příznivá tendence pokračovala a hasiči byli pořád ti “hrdinové“, musí také i hasiči pro to něco udělat. Nejen že dokonale odvedou svou práci, zachrání životy, zdraví i majetek, ale důležité je také, jak při těchto aktivitách profesionálně vystupují či jak odborně svou činnost provedou.

Právě zmíněná odbornost je jednou z nejdůležitějších stránek, která dělá hasiče hasičem. Je podstatné si uvědomit, že zvláště široká veřejnost nedělá rozdíly mezi profesionálními hasiči a jednotkami sborů dobrovolných hasičů. Samostatnou kapitolou jsou pak občanská sdružení. Nemůžeme se ale divit. Stejně se oblékají, mají stejné zájmy a stejně se nazývají. Z tohoto důvodu je podstatné chápat hasiče jako celek a věnovat se oběma sektorům. Právě hasičská profesionalita a odbornost je na veřejnosti nejvíce vidět a dělá hasičský obor uznávaným.

Cílem této práce je zjistit úroveň znalostí právě u členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí na území okresu České Budějovice a popřípadě navrhnout řešení ke zvýšení kvality odborných znalostí těchto členů. Cílem je také ověřit, zdali je odborná příprava a odborná způsobilost členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí realizována podle platných právních předpisů a případně navrhnout změny, které povedou k zefektivnění odborné přípravy a odborné způsobilosti.

1 Teoretická část

Problematiku jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí (dále jen JSDHO) a všeobecně jednotek požární ochrany (dále jen JPO) řeší v České republice několik právních předpisů. Níže je uvedena nejzákladnější legislativa pro ucelený přehled dané problematiky.

1.1 Základní právní předpisy

Zde je uveden seznam vybraných předpisů, které mají vztah na řešenou problematiku.

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

Tento zákon je bezesporu nosníkem většiny informací o požární ochraně v České republice. „*Účelem zákona je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, jakož i postavení a povinností jednotek požární ochrany.*“ (Zákon č. 133/1985 Sb., §1)

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Zde je vymezena působnost integrovaného záchranného systému (dále jen IZS), jeho složky a také pravomoci státních orgánů a územních samosprávních celků. V tomto zákoně jsou definovány důležité pojmy jako mimořádná událost (dále jen MU), záchranné práce, likvidační práce, ochrana obyvatelstva a jiné. Také jsou zde řešeny práva a povinnosti fyzických a právnických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Hlavním účelem krizového zákona je stanovení pravomocí a působnosti státních orgánů i orgánů územních samospráv a také fyzických a právnických osob při přípravě na krizové situace. Ty však nesouvisejí se zabezpečením obrany státu před vnějším napadením. Podle krizového zákona se zřizují bezpečnostní rady a krizové štáby. Předmětem je také zpracování příslušných předpisů Evropské unie a určení ochrany

evropské kritické infrastruktury. Dle tohoto zákona je možné vyhlásit jeden z krizových stavů nazvaný jako stav nebezpečí. (Zákon č. 240/2000 Sb.).

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru)

Zákon definuje základní poslání Hasičského záchranného sboru České republiky, čímž je ochrana životů a zdraví občanů, zvířat, majetku a v neposlední řadě také životního prostředí před požáry, mimořádnými událostmi a krizovými situacemi. Dále jsou zde definovány úkoly, na kterých se z hlediska bezpečnosti Hasičský záchranný sbor (dále jen HZS) podílí. Jedná se zejména o plnění úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému či krizového řízení. (Zákon č. 320/2015 Sb.).

Z celé řady zákonů, které vyšly v roce 2000 a týkají se dané problematiky, dostal největších změn právě zákon o hasičském záchranném sboru, a proto byl původní zákon 238/2000 Sb., o HZS nahrazen novým.

Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

Vyhláška o požární prevenci definuje základní pojmy, jako je požár, požární bezpečnost, požární technika, vyhrazené druhy požární techniky, požární nebezpečí či ohlašovna požáru. Najdeme zde také druhy věcných prostředků požární ochrany, druhy požárně bezpečnostních zařízení a druhy vyhrazené požární techniky. Mezi hlavní část této vyhlášky řadíme bezesporu způsob určení podmínek požární bezpečnosti při činnostech se zvýšeným požárním nebezpečím, způsob posuzování požárního nebezpečí činností s vysokým požárním nebezpečím i způsob určování činností se zvýšeným a s vysokým požárním nebezpečím. Pro potřeby rozdělení činností dle míry požárního nebezpečí jsou zde řešeny složité podmínky pro zásah. Najdeme zde rovněž podmínky pro ověřování odborné způsobilosti, odbornou přípravu a školení zaměstnanců o požární ochraně. Druhy, obsah a vedení dokumentace požární ochrany jsou také nedílnou součástí této legislativy, jako i obsah a rozsah požárně bezpečnostního řešení. (Vyhláška č. 246/2001 Sb.)

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Spolu se zákonem o požární ochraně tvoří vyhláška základ problematiky týkající se JPO. Mimo organizaci plošného pokrytí, zřizování jednotek a akceschopnost, která je v této práci nastíněna, vyhláška také stanoví podmínky a požadavky na odbornou způsobilost a odbornou přípravu hasičů. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému

Vyhláška upravuje zásady koordinace složek IZS na taktické, operační a strategické úrovni. Dále stanoví podrobnosti o stupních poplachu v rámci IZS. Zvláště se také věnuje celé dokumentaci IZS, jako jsou např. typové činnosti složek IZS, územně příslušný poplachový plán nebo dohoda o poskytnutí pomoci. Větší část z této vyhlášky je však věnována zásadám a způsobu zpracování havarijního plánu kraje a vnějších havarijních plánů. (Vyhláška č. 328/2001 Sb.)

Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva

Tato prováděcí vyhláška stanovuje postup při zřizování zařízení civilní ochrany a při odborné přípravě jejich personálu. Je zde popsán celý proces, jak může obec, jiná právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba požádat HZS kraje o vyjádření k výstavbě zařízení civilní ochrany. Dopodrobna je ve vyhlášce stanoven způsob informování právnických a fyzických osob o povaze eventuálních ohrožení, technické a organizační zabezpečení jednotného systému varování a vyrozumění i způsob provádění evakuace a její zabezpečení. Řešeny jsou rovněž zásady pro poskytování úkrytů a personální složení zařízení civilní ochrany včetně seznamu věcných prostředků. (Vyhláška č. 380/2002 Sb.)

Nářízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně

Nářízení stanoví druhy základní dokumentace požární ochrany krajů a obcí. Mezi dokumentaci kraje řadíme např. koncepci požární ochrany kraje, požární poplachový plán kraje či dokumentaci k zabezpečení zdrojů vody k hašení. Obce mají za povinnost zpracovat řád ohlašovny požáru, požární řád obce, dokumentaci o zřízení jednotky sboru dobrovolných hasičů obce a jiné. V nářízení je také popsán obsah a vedení těchto dokumentů. V neposlední řadě se vyhláška věnuje minimálním podmínkám a rozsahu

poskytování péče zasahujícím hasičům a řeší rovněž způsob poskytování náhrady ušlého výdělku členů JSDHO. (Nařízení vlády č. 172/2001 Sb.)

Vyhláška č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky

Vyhláška definuje technické podmínky pro zásahový požární automobil, dopravní automobil, cisternovou automobilovou stříkačku, automobilovou stříkačku či pěnový a kombinovaný hasicí automobil. Tato vyhláška je velice důležitá při výrobě a pořízování nové techniky do HZS krajů a JSDHO. V současné době je vyhláška o technických podmínkách požární techniky často skloňována v souvislosti s účelovou investiční dotací pro JSDHO. (Vyhláška č. 35/2007 Sb.)

Vyhláška č. 69/2014 Sb., o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany

V daném předpise nalezneme technické podmínky věcných prostředků požární ochrany, které jsou ve vybavení JPO. Věcným prostředkem rozumíme radiostanici a terminál, přenosnou motorovou stříkačku či autonomní dýchací přístroj. Vyhláška rovněž upravuje technické podmínky pro osobní ochranné prostředky (dále jen OOP) jako jsou přilby, zásahové oděvy nebo pracovní stejnokroje. (Vyhláška č. 69/2014 Sb.)

1.2 Jednotky požární ochrany

JPO plní na základě zákona o požární ochraně zejména úkoly spočívající v provádění:

- požárního zásahu;
- záchranných pracích při mimořádných událostech;
- a podávání informací o svém zásahu příslušnému HZS kraje.

(Zákon č. 133/1985 Sb.)

Další úlohou jednotek je plnit úkoly v oblasti civilní ochrany a ochrany obyvatel. Zejména se jedná o evakuaci a varování obyvatel, označování oblastí s výskytem nebezpečných látek, dekontaminaci majetku či postižených obyvatel i zabezpečení podmínek pro nouzové přežití a humanitární pomoc. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.) Při zdolávání požáru JPO spolupracují s dalšími složky IZS, zejména s Policií České republiky a s dalšími orgány. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Základním posláním JPO je ochrana životů a zdraví obyvatel, zvířat a majetku před požáry a poskytovat efektivní pomoc při mimořádných událostech, které vyžadují

provedení záchranných a likvidačních prací. Hasiči i členové JSDHO jsou v JPO rozděleni do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu nebo skupin. Četu tvoří 2 až 3 družstva. Družstvo je tvořeno velitelem a dalšími pěti hasiči (1+5) nebo v případě družstva o zmenšeném početním stavu velitelem a dalšími třemi hasiči. (1+3). Skupinu tvoří velitel skupiny a 1 až 2 hasiči. (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2020)

Výkonem služby příslušníků, zaměstnanců podniků a členů zařazených v JPO se chápe veškerá aktivita, která směřuje k předcházení vzniku požárů a samozřejmě jeho zdolávání. Dále také eliminace následků živelních pohrom a jiných mimořádných událostí. V neposlední řadě je předmětem výkonu služby zvyšování akceschopnosti, které se tato práce věnuje později. Výkon služby je dělen na organizační a operační řízení. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Organizační řízení je činnost, kterou lze předem naplánovat a je touto činností zajištěn potřebný chod jednotky. V tomto čase je prováděna zejména údržba a oprava techniky a OOP. Je zde také realizována odborná příprava. Operačním řízením rozumíme činnosti, které jsou prováděny JPO na základě přijetí zprávy o mimořádné události, nasazení sil a prostředků ke konkrétnímu druhu mimořádné události až po návrat těchto sil na základnu. (Šenovský, Hanuška, 2006)

Je velmi důležité rozlišovat druhy a kategorie JPO. Toto dělení je podstatné pro užití práva přednostního velení, základní a minimální početní stavy příslušníků, základní početní stavy členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí, minimální vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany a zvláště pak pro účely plošného pokrytí.

1.2.1 Druhy jednotek požární ochrany

Podle rozdělení druhů jednotek, lze uplatnit právo přednostního velení. Dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně lze JPO rozdělit na druhy:

- jednotka HZS, kde se touto jednotkou rozumí HZS kraje (HZS Jihočeského kraje), jednotka generálního ředitelství (Hasičský útvar ochrany Pražského hradu) a jednotka záchranného útvaru (Záchranný útvar Hlučín). Všechny tyto jednotky jsou složeny z příslušníků HZS sloužících na stanicích;

- jednotka HZS podniku (např. Správa železnic, Jihočeské letiště, ČEZ, a.s., JE Temelín). Zde jsou zaměstnanci podniku vykonávající činnosti v jednotce jako své zaměstnání;
- jednotka sboru dobrovolných hasičů obce, kde členové nevykonávají činnost v této jednotce jako povolání. Jedná se tedy o čistě dobrovolnou aktivitu, která může být i finančně ohodnocena;
- jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, která se stává ze zaměstnanců daného podniku, kteří ale nevykonávají činnost v této jednotce jako zaměstnání. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Poněkud specifická je vojenská hasičská jednotka. Není dalším druhem JPO, protože je na ní nahlíženo jako na jednotku HZS podniku nebo na jednotku sboru dobrovolných hasičů podniku. Podmínkou existence vojenské hasičské jednotky jsou zařízení vojenských objektů, útvarů a dalších organizací, které zřizuje Ministerstvo obrany. V těchto objektech je jednotka považována za vojenskou. Vojenská hasičská jednotka je složena z vojáků a zaměstnanců. Její zřízení, vnitřní organizace, podmínky výkonu služby, zdravotní způsobilost a vybavení požární technikou a věcnými prostředky je čistě v gesci Ministerstva obrany. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

1.2.2 Kategorie jednotek požární ochrany

Pro účely plošného pokrytí se JPO rozděluje na jednotky různých kategorií. Podstatné je u těchto kategorií jednotek rozlišovat územní a místní působnost. Jednotky s územní působností zasahují na území zřizovatele, ale i mimo něj. Oproti tomu jsou definovány jednotky s místní působností, které zasahují zpravidla pouze v místě svého zřizovatele. Pakliže dojde k dohodě se zřizovatelem jednotky s místní působností, může být tato jednotka využita k zásahům mimo svůj územní obvod. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Trvalé místo dislokace nazýváme stanicí nebo zbrojnicí. Rozdíl mezi těmito dvěma objekty je jasně definován. Požární stanice je stavba, která slouží pro nepřetržitý výkon služby hasičům HZS kraje nebo HZS podniku. Požární zbrojnice je objekt, který oproti stanici slouží pro výkon služby hasičům zařazeným v JSDHO nebo jednotce sboru dobrovolných hasičů podniku. (ČSN 73 5710)

Při výběru JPO do jednotlivých kategorií se vychází z jejich specifických vlastností jako je rychlost výjezdu nebo působnost. (Hanuška, 2006)

JPO jsou v ČR rozděleny na jednotlivé kategorie:

- kategorií JPO I se rozumí jednotka HZS, která je využívána zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace. Jedná se tedy o jednotku složenou výlučně z hasičů z povolání, s územní působností a s dobou výjezdu do 2 minut od vyhlášení poplachu;
- kategorie JPO II je JSDHO také s územní působností. Členové jednotky vykonávají službu buď jako své hlavní či vedlejší povolání nebo jí vykonávají ve formě pracovní pohotovosti. Obvykle jsou tedy za členství finančně ohodnoceni. Působnost má zpravidla do 10 minut jízdy od místa základny a doba výjezdu je max. 5 minut. JPO II/1 je jednotka zabezpečující jeden výjezd družstva minimálně ve zmenšeném početním stavu a JPO II/2 zabezpečuje dva výjezdy taktéž minimálně ve zmenšeném početním stavu. Zřízení JPO II je podmíněno počtem obyvatel v obci. Zpravidla se jedná o 1000 obyvatel;
- kategorie JPO III je také JSDHO. Členové vykonávají službu dobrovolně. Jedná se o poslední jednotku s územní působností, dobou výjezdu do 10 minut a 10 minut je také doba jízdy z místa dislokace. Kategorie JPO III se zřizuje v obcích, kde počet obyvatel přesahuje zpravidla hranici 1000. U této kategorie je rovněž možnost zabezpečení jedním JPO III/1 nebo dvěma JPO III/2 výjezdy družstva minimálně ve zmenšeném početním stavu;
- kategorie JPO IV je jednotka s místní působností zastoupená HZS podniku. Doba výjezdu je obvykle do 2 minut. Tato doba však může být upravena podle stanov podniku nebo dle mezinárodních smluv. Příkladem zkrácené doby výjezdu mohou být jednotky dislokované v prostorách letišť. Pomyslný perimetr, kde mohou tyto jednotky zasahovat, je objekt zřizovatele, jako je např. areál podniku;
- kategorie JPO V znamená místní působnost JSDHO zabezpečující výjezd družstva o zmenšeném početním stavu. Členství v této jednotce je založeno na čistě dobrovolné bázi. Doba výjezdu nesmí přesáhnout 10 minut. Již zmíněná působnost je hlavním rozdílem mezi touto kategorií a JPO III;
- kategorií JPO VI rozumíme jednotku sboru dobrovolných hasičů podniku. Případný zásah jednotek je pouze v objektu svého zřizovatele. Velmi zřídka je povolána i mimo něj. Členové jsou zaměstnanci podniku, avšak nevykonávají službu v jednotce jako své zaměstnání. (MV - GR HZS ČR, 2009)

V legislativě je zmíněna JSDHO nebo jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, jež není do plošného pokrytí zařazena. Tato jednotka bývá v některých publikacích označována jako JPO N. Požadavky na nezařazené jednotky jsou stejné jako u jednotky kategorie JPO V. Těchto jednotek se v České republice vyskytuje zlomek. (MV - GR HZS ČR, 2009)

1.3 Plošné pokrytí

Česká republika zajišťuje svým občanům pomoc při zdolávání požárů a provádění záchranných prací při veškerých mimořádných událostech. Pomoc je zajištěna vysláním jednotek HZS České republiky nebo ostatních JPO, které mají další subjekty povinnost zřídit. Tímto je vytvořen velice propracovaný systém podpory, který vytváří dispozici k poskytnutí požadované pomoci všem občanům na území státu v určené časové hranici do 20 minut. Tento systém pomoci v zaručeném časovém intervalu a s předem stanoveným počtem sil a prostředků se nazývá plošné pokrytí. (Šenovský, Hanuška, 2006)

Plošné pokrytí je sofistikovaný systém organizace JPO pro likvidaci požárů a záchranné práce při mimořádných událostech na celém území našeho státu. Jedná se o propojení vazeb mezi všemi jednotkami, které vedou k lepšímu využití požární techniky, odbornosti členů a zvláště pak k efektivnějšímu přerozdělování finančních prostředků obcím pro dobrovolné jednotky. (Hanuška, 2006)

Plošným pokrytím se rozumí dislokace JPO na území kraje a na území hlavního města Prahy. Nejdříve je nutné stanovit stupeň nebezpečí území obcí v kraji podle stanovených kritérií, jako jsou demografické údaje, počet požárů a charakter území. Dále se určí jednotky, které budou plošné pokrytí zabezpečovat a stanoví se jejich kategorie včetně charakteru záchranných prací, které budou provádět. Tento charakter prací se nazývá předurčenost. Určí se také jednotky pro záchranné a likvidační práce prováděné v rámci IZS. Ještě před samotným vyhotovením celkové mapy plošného pokrytí se zanesenými údaji o stupni nebezpečí a rozmístění JPO je nutné vymezit územní působnost pro každou jednotku s územní působností zajišťující plošné pokrytí, cílové početní stavy jednotek, jejich vybavení věcnými prostředky požární ochrany a požární technikou. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Plošné pokrytí vychází ze stupně a kategorie nebezpečí. Nebezpečí je pro tyto účely chápáno nejen jako vznik samotného požáru, ale jakákoliv hrozící MU. Základním

prvkem pro oblast, na kterou se vztahují daná nebezpečí, je katastrální území obce. Katastrální území jsou ideální prvkem i z důvodu toho, že jsou základem územního dělení a jsou také definována právními předpisy. Pro tyto účely jsou stanoveny čtyři stupně nebezpečí:

- I. st. - nejvíce nebezpečný, jedná se o objekty, kde jsou složité podmínky pro zásah, historická centra, velké podniky s nebezpečnou výrobou, fakultní nemocnice, velká města;
- II. st. - více nebezpečný, větší města, sídliště, průmyslové podniky, hotely;
- III. st. - nebezpečný, mále obce a malé města;
- IV. st. – řídce osídlená území, samoty, osady. (Hanuška, 2006)

Stupeň nebezpečí je důležitý z hlediska požadavku na dojezd JPO a kategorie nebezpečí zohledňuje pořadí dojezdu JPO. Při stanovení stupňů a kategorií se vychází z hlavních kritérií jako je počet obyvatel, charakter území a počet vzniklých požárů v jednom roce. Princip plošného pokrytí se zakládá na tom, že organizace, vybavení a dislokaci jednotlivých kategorií jednotek je nutno vybírat tak, aby katastrální území obce bylo podle stupně nebezpečí zajištěno požadovaným množstvím sil a prostředků za současného dodržení podmínky doby dojezdu na místo události podle základní tabulky plošného pokrytí, viz tabulka 1. Podle veškerých těchto zásad je provedeno plošné pokrytí JPO v celé České republice. (Hanuška, 2006)

Tabulka 1 Základní tabulka plošného pokrytí

Stupeň nebezpečí	Kategorie nebezpečí	Počet JPO a doba jejich dojezdu na místo zásahu
I	A	2 JPO do 7 min a další 1 JPO do 10 min
	B	1 JPO do 7 min a další 2 JPO do 10 min
II	A	2 JPO do 10 min a další 1 JPO do 15 min
	B	1 JPO do 10 min a další 2 JPO do 15 min
III	A	2 JPO do 15 min a další 1 JPO do 20 min
	B	1 JPO do 15 min a další 2 JPO do 20 min
IV	A	1 JPO do 20 min a další 1 JPO do 25 min

Zdroj (Zákon č. 133/1985 Sb.)

První jednotkou na místě zásahu musí být minimálně družstvo o zmenšeném početním stavu, tedy 1+3 nebo družstvo s cisternovou automobilovou stříkačkou (dále jen CAS). Jedná-li se o katastrální území spadající do stupně nebezpečí III nebo IV, může být

první JPO jednotka, která nedisponuje CAS. Tato jednotka je však vybavena minimálně přívěsnou nebo přenosnou požární stříkačkou s výkonem 800l/min a vyšší a zároveň tažným nebo dopravním automobilem. Daná výjimka je však podmíněna tím, že v místě zásahu je možnost použití zdroje požární vody. Další podmínkou je přítomnost druhé a další jednotky vybavené CAS. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Druhou a další jednotkou na místě zásahu musí být minimálně družstvo o zmenšeném početním stavu nebo družstvo s CAS a další technika podle komplikovanosti zdolávání požáru. Pokud nejde o stupeň nebezpečí I, je možnost nahrazení druhé a další JPO jednotkou, která nemá CAS. Ve výbavě musí mít přívěsnou nebo přenosnou požární stříkačkou s výkonem stejným nebo vyšším odpovídající 800l/min, tažným nebo dopravním automobilem. V místě zásahu musí být současně zdroj požární vody, který je možno použít. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Pro účely určení stupně nebezpečí se stanovují hodnoty celkového kritéria K_c , viz tabulka 2. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Tabulka 2 Celkové kritérium

Stupeň nebezpečí	Kategorie nebezpečí	Hodnota celkového kritéria K_c
I	A	25 a více
	B	21 až 24
II	A	16 až 20
	B	11 až 15
III	A	6 až 10
	B	3 až 5
IV	A	Do 2

Zdroj (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Hodnotu celkového kritéria K_c vypočteme tak, že sečteme hodnoty jednotlivých kritérií. Kritérium počtu obyvatel K_o , kritérium charakteru území K_{ui} a kritérium zásahů K_z . (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

$$K_c = K_o + K_{ui} + K_z$$

- K_o je kritérium počtu obyvatel, viz tabulka 3. Hodnota kritéria plyne z počtu trvale žijících obyvatel v katastrálním území dané obce. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Jelikož toto kritérium vyplývá z počtu obyvatel, je nutno podotknout, že hustota zalidnění se účinkem nárůstu počtu obyvatel a vlivem urbanizace v posledních dvou dekádách rapidně zvýšila. Z tohoto důvodu byly hodnoty podstatně upraveny. Jako příkladem je hodnota kritéria K_o . V roce 1998 byl počet obyvatel pro nejnižší kritérium K_o stanoven na hodnotu do 20 obyvatel. (Hanuška, 1998)

Tabulka 3 Kritérium počtu obyvatel

Počet obyvatel	Hodnota kritéria K_o
nad 50000	50
15001 až 50000	15
5001 až 15000	14
3001 až 5000	12
1001 až 3000	10
201 až 1000	5
do 200	1

Zdroj (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

- K_{ui} je kritériem charakteru území, viz tabulka 4. Smyslem zavedení kritéria charakteru území je zohlednit lokální zvláštnosti v katastrálním území obce, protože počítat pouze s kritériem obyvatel je značně zavádějící. Pokud se na daném území vyskytuje jakékoliv kritérium, započítá se každá z hodnot K_{ui} . (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Tabulka 4 Kritérium charakteru území

Popis kritéria	Hodnota kritéria K_{ui}
Historické jádro vybraných měst a obcí, území měst a obcí s historickým prostředím, které jsou prohlášeny za národní kulturní památku, památkovou zónu nebo památkovou rezervaci.	1
Rekreační oblast s přechodným zvýšením počtu ubytovaných obyvatel v katastrálním území obce vyšším jak 5000 osob, bez jednorázových akcí.	1
Zastavěná, alespoň do 25 % plochy, nebo obydlená část katastrálního území obce, která je umístěna v záplavovém území dvacetileté vody definovaném v povodňovém plánu kraje.	1

Katastrální území obce, které je v zóně havarijního plánování, pro látky zařazené jako hořlavé kapaliny, hořlavé plyny, výbušniny, toxické kapaliny nebo toxické plyny.	1
Katastrální území obce, které je v zóně havarijního plánování pro velmi významné zdroje nebo jaderná pracoviště IV. kategorie.	1
Obchodní centra se supermarkety nebo zábavní centra s celkovou kapacitou nad 1000 osob a průmyslové zóny s plochou nad 1 000 000 m ² .	1
Nemocnice, ústavy sociální péče, léčebné ústavy dlouhodobě nemocných s léčebnou nebo ubytovací kapacitou zařízení v jedné budově nad 100 osob	1

Zdroj (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

- K_z je kritériem zásahů, viz tabulka 5. Daná hodnota závisí na počtu mimořádných událostí ve stanoveném katastrálním území, kde zasahuje jednotka během jednoho roku. Tento údaj je zprůměrován hodnotou z posledních pěti let. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Tabulka 5 Kritérium zásahů

Počet mimořádných událostí	Hodnota kritéria K_z
do 100	0
101 až 200	1
nad 200	2

Zdroj (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Vyjma předepsané dokumentace k zabezpečení plošného pokrytí kraje JPO se nesmí opomenout na jeden z klíčových faktorů, kterým je způsob, jímž kraj finančně zabezpečí plošné pokrytí. Plošné pokrytí se pravidelně aktualizuje podle změn požárního nebezpečí území obcí a podle akceschopnosti JPO. (Nařízení vlády č. 172/2001 Sb.)

1.4 Akceschopnost

Pojem akceschopnost z hlediska JPO chápeme jako organizační, technickou a odbornou připravenost sil a prostředků k uskutečnění zásahu jednotky a k plnění úkolů na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva. K akceschopnosti se vztahuje povinnost vést

stanovenou dokumentací. Ta může být vedena i elektronicky. Dokumentací se rozumí:

- strážní kniha v případě HZS či HZS podniku;
- dokumentace o pravidelné odborné přípravě;
- zpráva o zásahu a případně dílčí zpráva o zásahu;
- taktické postupy pro jednotlivé činnosti jednotky při zásahu a veškeré dokumenty pro snazší orientaci v svém obvodu;
- staniční protokol rádiových služeb a záznamy o zkouškách spojových prostředků v operačním řízení;
- a veškeré záznamy o pravidelných kontrolách nebo kontrolách prováděných v intervalech stanovených výrobcem u požární techniky a věcných prostředků požární ochrany jako jsou např. prostředky pro detekce plynů, dýchací přístroje, pneumatická a hydraulická vyprošťovací zařízení a další.
(Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Strážní knihu uchovává velitel jednotky po dobu 10 let a zodpovídá za korektnost záznamů. Jsou do ní zaznamenávány veškeré údaje o výkonu služby. Staniční protokol rádiových služeb nese podpis příslušníka, zaměstnance nebo člena při předání a převzetí radiostanice během služby. Jestliže však JPO nedisponuje radiostanicí, tento protokol se nevede. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Zpráva o zásahu a dílčí zpráva o zásahu je základní dokumentací o vedení zásahu. Dílčí zpráva o zásahu slouží jako podklad pro zprávu o zásahu. Je také dokumentem o činnosti JPO u zásahu. Je možno ji zpracovat písemně na předepsaném formuláři nebo elektronicky. Dílčí zprávu o zásahu zpracovává velitel jednotky a odevzdává jí veliteli zásahu do 3 dnů od ukončení zásahu. Zpráva o zásahu je zpracována velitelem zásahu a na vypracování je stanoven čas 6 dnů. (MV - GŘ HZS ČR, 2015a)

Ve zprávě o zásahu a dílčí zprávě o zásahu jsou uvedeny veškeré důležité informace, týkající se zásahu. Jedná se např. o všechny časové údaje, pořadí jednotek, adresu majitele a uživatele, evidenční číslo události, činnosti jednotek, údaje o záchraně a evakuaci osob, lokalizace a likvidace požáru a v neposlední řadě stručný, ale jasný popis průběhu zásahu. (MV - GŘ HZS ČR, 2015b)

Za akceschopnost jednotek HZS kraje je zodpovědný HZS kraje. Udržení akceschopnosti v JSDHO má ve své režii obec v samostatné působnosti. Pokud zákon ukládá podmínky akceschopnosti, musí být také kontrolní orgán, který na toto dohlíží. HZS kraje vykonává státní požární dozor a kontroluje připravenost i již zmíněnou akceschopnost u všech JPO. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Jestliže nelze za účelem uskutečnění požárního zásahu či záchranných prací zajistit z jakéhokoli důvodu nepřetržitou akceschopnost JSDHO, se kterou je počítáno v plošném pokrytí, neprodleně oznámí tuto skutečnost zřizovatel jednotky územně příslušnému OPIS HZS kraje. (Nařízení vlády č. 172/2001 Sb.)

1.4.1 Organizační připravenost

Organizační připravenost je stanovena početními stavy hasičů, funkčním složením jednotky a její vnitřní organizací. Jednotka je tvořena z počtů hasičů, které určí její velitel. Jedná se o příslušníky HZS ČR, pokud jde o jednotku HZS kraje. V případě HZS podniku hovoříme o zaměstnancích podniku a v JSDHO či jednotkách sborů dobrovolných hasičů podniků mluvíme o členech. Respektive můžeme hovořit také o osobách vykonávající službu v JSDHO a v jednotce sboru dobrovolných hasičů podniku jako své zaměstnání. Níže v tabulce 6 je uveden základní početní stav členů JSDHO v jednotlivých kategoriích jednotek. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Tabulka 6 Základní početní stav členů JSDHO

Vnitřní organizace jednotky	Kategorie jednotky (JPO)				
	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPO V
Celkem základní početní stav členů	12	24	12	24	9
Počet členů v pohotovosti pro výjezd	4	8	4	8	4
Funkce					
Velitel	1	1	1	1	1
Velitel družstva	2	5	2	5	2
Strojník	3	6	4	6	2
Hasič	6	12	5	12	4

Zdroj (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Základní početní stav členů JSDHO se navyšuje o nezbytný počet členů, je-li tato jednotka zároveň zařízením civilní ochrany. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Zařízení civilní ochrany obce určené k ochraně obyvatelstva tvoří zaměstnanci či další osoby na základě dohody a předepsané věcné prostředky. Toto zařízení je ostatní složkou IZS. (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Početní stavy v jednotce mohou být navýšeny také na základě sdružení prostředků obcí. Další navýšení může být na bázi rozhodnutí obce za předpokladu, že budou navýšeny i základní početní stavy funkcí s požadavky na odbornou způsobilost. Finanční náklady by v tomto případě hradila obec. (MV - GRH HZS ČR, 2014a)

Jednotka musí být také schopna uskutečnit výjezd, na který jej vysílá operační a informační středisko (dále jen OPIS) ve stanoveném časovém limitu. Limity pro výjezd jednotek od vyhlášení poplachu jsou:

- do 2 minut vyjíždí jednotky, kde slouží pouze hasiči z povolání;
- do 10 minut jednotky, ve kterých jsou hasiči nevykonávající službu v jednotce jako své zaměstnání;
- do 5 minut je výjezd jednotek, složených z hasičů z povolání, hasičů nevykonávající službu v jednotce jako své zaměstnání nebo členů, které jsou v pracovní pohotovosti, do stejného časového limitu musí také vyjet jednotky HZS kraje, které jsou zřízené na stanici typu P0. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

1.4.2 Technická připravenost

Technickou připraveností rozumíme vybavení JSDHO stanovenou požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany včetně její použitelnosti a odpovídajícího technického stavu, viz tabulka 7. (Nařízení vlády č. 172/2001 Sb.)

Požární techniku a věcné prostředky požární ochrany mohou jednotky použít pouze za předpokladu, že je provedena kontrola provozuschopnosti dle stanovených intervalů. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Pod pojmem požární technika se rozumí zásahové požární automobily, požární přívěsy, návěsy, kontejnery, plavidla ale také vznášedla a letadla. Zmíněné věcné prostředky požární ochrany chápeme jako ty prostředky, které používáme k ochraně, záchraně a evakuaci osob, k hašení požáru a dále používané při činnosti JPO při záchranných a likvidačních a při plnění úkolů civilní ochrany a ochrany obyvatelstva. (Vyhláška č. 246/2001 Sb.)

Mezi druhy věcných prostředků patří hasicí přístroje, OOP, hasiva a jejich příměsi, požární příslušenství, požární výzbroj, prostředky pro záchranu a evakuaci a další. Máme však i vyhrazené prostředky, na které jsou kladeny zvláštní požadavky. (Kratochvíl, Kratochvíl, 2009)

Příkladem vyhrazených věcných prostředků je hydraulické vyprošťovací zařízení neboli tzv. "Čelist života". Jedná se o jeden z nejnámějších druhů ve výbavě hasičů s ohledem na stoupající počet dopravních nehod. (Alison Turnbull Kelley, 2003)

Tabulka 7 Minimální vybavení JSDHO požární technikou a věcnými prostředky

Požární technika a věcné prostředky požární ochrany	Kategorie jednotky (JPO)				
	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPO V
CAS v základním provedení	1	1	1	1	1*
Dopravní automobil	1	1	1	1	1*
Automobilový žebřík do 30 m	1*	1*	1*	1*	-
Automobilová plošina do 30 m	1*	1*	-	-	
Odsavač kouře nebo přetlakový ventilátor	1*	1*	1*	1*	1*
Motorová stříkačka	1*	1*	1*	1*	1
Izolační dýchací přístroj	4	8*	4	8*	4*
Vozidlová radiostanice požární ochrany	2	2	2	2	-
Přenosná radiostanice požární ochrany	2	4	2	4	1*
Mobilní telefon	1*	1*	1*	1*	1*

Zdroj (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Pokud se u dané požární techniky a věcného prostředku požární ochrany vyskytuje symbol *, jedná se o výbavu JSDHO, které musí být odůvodněna plošným pokrytím, havarijním plánem kraje, dokumentací zdolávání požáru objektů, jejichž ochranu před požáry a mimořádnými událostmi jednotka zabezpečuje. Dále jsou JSDHO vybavovány další technikou a věcnými prostředky, pokud jsou předurčeny pro práce při dopravních nehodách, při haváriích, při živelních pohromách a pro ochranu obyvatelstva. Vybavení požární technikou a prostředky požární ochrany může být zvýšeno až o jeden a půlnásobek limitů uvedených v tabulce. Tyto hodnoty se zaokrouhlují nahoru. U izolačních přístrojů, přetlakových ventilátorů a motorových stříkaček se do počtů započítávají i prostředků, které jsou umístěných v cisternách nebo jiné technice. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Požární technika smí být uvedena do provozu, pokud odpovídá stanoveným technickým podmínkám. V těchto technických podmínkách se řeší zejména podvozek, kabina osádky, čerpací zařízení, pokud je jím technika vybavena, účelová nástavba včetně požárního příslušenství. (Vyhláška č. 35/2007 Sb.)

Tak jako požární technika i věcné prostředky požární ochrany musí korespondovat s příslušnými technickými podmínkami. Řešeny jsou například radiostanice, přenosné motorové stříkačky, izolační dýchací přístroje nebo zásahové přilby. Větší část vyhlášky se zabývá OOP typu zásahový oděv, pracovní stejnokroj II a další. (Vyhláška č. 69/2014 Sb.)

1.4.3 Odborná připravenost

Funkce velitelů, strojníků a dalších speciálních služeb jsou podmíněny požadovanou odbornou způsobilostí, bez které tyto funkce nemohou vykonávat. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

V dobrovolných jednotkách musí být provedena jak základní odborná příprava, tak i v určeném rozsahu příprava pravidelná. Tato odborná připravenost je podrobněji rozebrána v následujících kapitolách.

1.5 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

JSDHO zřizuje a spravuje obec. Velitele této jednotky jmenuje a odvolává pouze starosta obce a to jen za předpokladu, že se k dané funkci vyjádří HZS kraje. Při výběru velitele starosta obce přihlíží k názoru místního občanského sdružení, které působí na úseku požární ochrany. Obec zabezpečuje odbornou přípravu členů, zajišťuje účast velitelů a strojníků na jejich odborné přípravě a také podporuje jednotku jak po materiální tak i po finanční stránce. Jestliže dojde na území obce k déletrvajícím zásahům, musí obec zajistit péči o členy JSDHO. Jedná se o poskytnutí ochranných nápojů, stravy a zajištění odpočinku. Dále obec refunduje ušlý výdělek členům, pakliže se v jejich pracovní době účastnili zásahu, cvičení a odborné přípravy. Úhrada preventivních zdravotních prohlídek členům jakož i výstavba a údržba požárních zbrojnic je také povinností obce. Obec je povinna jednotku zřídit. Ty, které nezřídí JSDHO mají alternativní možnost, jak zajistit požární ochranu v obci. Jedna možnost je zřídit společnou jednotku s jinou obcí. Druhou variantou je smlouva mezi dvěma obcemi či státem a obcí, která deklaruje zajištění požární ochrany na místo vlastní jednotky. Obec může JSDHO zrušit pouze se souhlasem HZS kraje.

Členové JSDHO musí být starší 18 let, mají povinnost zdokonalovat své odborné znalosti a potřebnou fyzickou zdatnost a v místě zásahu musí dodržovat pravidla o požární ochraně. Pokud dojde k domluvě mezi HZS kraje a obcí, může být v jednotce zařazen i člen, který vykonává službu v HZS kraje jako svoje zaměstnání. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Další podmínkou je prohlídka zdravotní způsobilosti a povinnost se jí pravidelně podrobit. Vstupní zdravotní prohlídka se u člena JSDHO provede před zahájením výkonu činnosti. Pokud je člen nositelem dýchací techniky, vyšetření je doplněno o spirometrické vyšetření. Preventivní zdravotní prohlídku provede praktický lékař v případě, že člen nevykonává činnost v jednotce jako své zaměstnání. (Nařízení vlády č. 352/2003 Sb.)

V legislativě není striktně uvedeno, jak je činnost v jednotce ve vztahu k obci stanovena. Zpravidla se jedná o pracovněprávní vztah, ale není to podmínkou. Vymezena je však činnost při hašení požárů a provádění záchranných prací při mimořádných událostech. Považuje se jako výkon z občanské povinnosti. Pokud se nejedná o zásah, ale o nařízené cvičení nebo odbornou přípravu, mluvíme o jiném úkolu v obecném zájmu. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Zaměstnanci náleží pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu k výkonu veřejných funkcí, občanských povinností a jiných úkonů v obecném zájmu a to za podmínky, že tuto činnost nelze vykonat mimo pracovní dobu. (Zákon č. 262/2006 Sb.)

Starosta obce při provádění záchranných a likvidačních prací také zabezpečuje varování všech osob nacházející se na území obce a dále se podílí v koordinaci s velitelem zásahu na evakuaci osob a organizaci nouzového přežití obyvatel. (ADAMEC, ŘEHÁK, ČERNÁ, 2012)

1.5.1 Jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí na území okresu České Budějovice

Území okresu České Budějovice se stává ze správního obvodu tří obcí s rozšířenou působností (dále jen ORP). ORP jsou obce tzv. III. řádu, které tvoří článek mezi krajskými a obecními úřady. Vykonávají kromě jiného i přenesenou státní správu nejen pro své území ale také pro ostatní obce v určeném správním obvodu. V České republice se nachází 205 ORP. (Obec s rozšířenou působností, 2011)

Největší ORP v Jihočeském kraji z hlediska rozlohy a počtu obyvatel jsou České Budějovice. Na základě nařízení Jihočeského kraje, kterým se stanoví podmínky k zabezpečení plošného pokrytí JPO je v současné době v tomto ORP jedna jednotka kategorie JPO II, devět jednotek JPO III a 79 JPO V. Další ORP jsou Trhové Sviny, kde je šest JPO kategorie III a 26 JPO V. Poslední ORP je Týn nad Vltavou. Zde je v současné době jedna JPO II, dvě jednotky JPO III a 24 jednotek kategorie JPO V. Celkový počet JSDHO na území okresu České Budějovice se rovná počtu 148 jednotek. (Nařízení Jihočeského kraje č. 1/2020)

Početní stavy JSDHO v ORP České Budějovice čítají 831 členů z toho je 219 členů se způsobilostí velitel a 281 strojníků. Počty členů v ORP Trhové Sviny jsou podstatně menší. Jedná se o 306 členů, ve kterých je zahrnuto 76 velitelů a 102 strojníků. Nejmenším ORP co do počtů členů JSDHO je Týn nad Vltavou, který disponuje 252 členy včetně 69 velitelů a 111 strojníků. Na území okresu České Budějovice evidujeme celkem 1389 členů JSDHO. Z tohoto počtu je 364 členů s odbornou způsobilostí velitel a 494 členů se způsobilostí strojníka.

1.5.2 Dobrovolné jednotky sousedních zemí

Pro komplexní přehled problematiky dobrovolných hasičů je níže nastíněn stav požární ochrany v sousedních státech.

Nám nejbližší Slovensko zřizuje tzv. "Obecný (mestský) hasičský zbor". Ten je složen z fyzických osob, které nevykonávají činnosti v jednotkách jako svoje zaměstnání. Pokud se jedná o zaměstnance obce, kteří jsou přímo zaměstnaní jako hasiči v obci, hovoříme o „Obecném hasičském útvaru“. (Hasičské jednotky, 2021)

Obec však nemusí zřídit tento sbor, pakliže nepřesáhne počet obyvatel obce hranici 500 obyvatel nebo je-li uzavřená dohoda mezi obcí a hasičským záchranným zbohem, právnickou osobou nebo podnikající fyzickou osobou. Jestliže obec nezřizuje sbor, má za povinnost zřídit protipožární hlídku. (Zákon č. 214/2001 Sb., o ochraně před požiari, 2001)

V Německu jsou v každém městě ustaveny dobrovolné hasičské sbory nazývané "Freiwillige Feuerwehr". Pouze 100 německých měst má profesionální hasičskou službu, které se říká "Berufsfeuerwehr". V některých německých spolkových zemích může aktivní služba začít ve věku 16 let, v jiných zemích až od věku 18 let.

Ve spolkové zemi Šlesvicko – Holštýnsko je vstup do dobrovolného sboru možný již ve věku 16 let. Účast na pohotovostní službě, tedy zásazích je však možná až od 18 let. 67 let je hranice, kdy aktivní služba musí skončit. (Gesetz über den Brandschutz und die Hilfeleistungen der Feuerwehren, 1996)

V Berlíně je služba u dobrovolného sboru povolena až od hranice 18 let. U členů profesionálního hasičského sboru je služba v dobrovolném hasičském sboru povolena pouze do té míry, že účast v profesionálních hasičských sborech není ovlivněna. První tři roky členství se považují za zkušební dobu. Základní výcvik se musí absolvovat ve zkušební době. Se souhlasem zákonného zástupce mohou být přijati na základní výcvik i osoby ve věku 17 let, pokud již dříve byli součástí hasičského sboru mládeže po dobu nejméně dvou let. Členové dobrovolných hasičských sborů dostávají k plnění úkolů, které jim byli přiděleni, stejné věcné prostředky jako příslušníci profesionálních hasičů, zejména nezbytné ochranné oděvy a vybavení. (Gesetz über die Feuerwehren im Land Berlin, Feuerwehrgesetz - FwG, 2003)

Již zmiňovaná hranice 18 let pro výkon v dobrovolné jednotce v německých spolkových zemích je podložena jednou důležitou věcí. Tou je požadavek na nositele ochranných dýchacích prostředků. Nařízení stanovuje požadavky pro záchranáře vč. dobrovolných jednotek, kde se uvádí mimo fyzických, zdravotních nebo odborných požadavků také minimální věková hranice. (Atenschutz, 2005)

V Rakousku existují převážně dobrovolnické hasičské sbory. Struktura se velice podobá německému modelu. Nacházejí se téměř ve všech městech i v nejmenších obcích a jejich částí. Jedná o více jak 4500 dobrovolných hasičských sborů. Jen velká hlavní města spolkových zemí - Vídeň, Graz, Linz, Innsbruck, Salzburg či Klagenfurt mají profesionální hasičské sbory, které zaměstnávají hasiče profesionální. (Rainbach im Mühlkreis, 2021)

Podle ústavy spadá hasičství v Rakousku do kompetence jednotlivých spolkových zemí, tudíž jsou právní předpisy dány jednotlivými a mnohdy odlišnými zemskými zákony a ustanoveními. V Rakousku musí jakýkoliv orgán místní správy, tedy obec, zajistit alespoň jednu veřejnou, personálně i technicky vybavenou a vycvičenou hasičskou jednotku. (Rechtsinformationssystem des Bundes, 2021)

V Polsku jsou dobrovolní hasiči nazýváni jako "Ochotnicza straż pożarna". Tento sbor je vybavená uniformovaná jednotka, která provádí hašení požárů a další záchranné operace v souvislosti s přírodními katastrofami a jinými místními hrozbami. Členové v těchto sborech, kteří se mohou přímo účastnit záchranných operací, musí být starší 18 let a zároveň jim musí být méně než 65 let. Samozřejmostí jsou platné lékařské prohlídky a požární výcvik. Dobrovolný hasičský sbor může participovat se silami územní obrany v rozsahu nezbytně nutném k plnění jejich úkolů. (Ustawy o ochronie przeciwpożarowej, 2020)

Členové "Ochotnicza straż pożarna" mohou být také členy tzv. "Jednostek operacyjno-technicznych Ochotniczych Straży Pożarnych.". Jsou to jakési ekvivalenty k státním hasičským a záchranným jednotkám. Tyto jednotky jsou rozdělené tak jako v České republice do několika kategorií, které vymezují rozsah a působnost jednotek přičemž čtvrté kategorie je ekvivalentem naší JPO V. (Uchwała nr 95/18/2004)

1.6 Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (dále jen SH ČMS) je občanským sdružením a také nástupnickou právnickou osobou bývalého Svazu požární ochrany ČR. Její stanovy byly registrovány v roce 1991. Činnost je zaměřena prioritně na poskytování odborné pomoci v oblasti požární ochrany a zdolávání mimořádných událostí. Součástí této organizační struktury je také Sbor dobrovolných hasičů (dále jen SDH), který je veřejností velice často zaměňován právě za JSDHO. Cíle a činnosti tohoto sdružení jsou zejména v preventivní činnosti, publikační činnosti, práci s dorostem a organizování kulturních, sportovních a jiných činností pro občany. Dalšími občanskými sdruženími působící na úseku požární ochrany jsou Česká hasičská jednota, Moravská hasičská jednota a další. (Šenovský, Adamec, Hanuška, 2007)

1.7 Odborná příprava

Jelikož se pojmy odborné přípravy a odborné způsobilosti neustále zaměňují i mezi členy JSDHO, níže je tato problematika přehledně zpracována.

1.7.1 Základní odborná příprava

Členové JSDHO mohou samostatně vykonávat činnosti při zdolávání požáru, jakmile absolvují základní odbornou přípravu. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Do této přípravy musí být hasiči do jednoho roku zařazeni, pakliže budou vykonávat službu při zásahu. Základní odbornou přípravu (dále jen ZOP) u členů JSDHO organizuje velitel dobrovolné jednotky a to v rozsahu nejméně 40 pracovních (vyučovacích) hodin. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Každý člen je povinen se ZOP zúčastnit a úspěšně ji absolvovat. Za ZOP odpovídá velitel příslušné jednotky, který také organizuje její ověření a vede příslušnou dokumentaci. ZOP u členů jednotky nemusí být prováděna jen u této jednotky. Možností je provést tuto přípravu společně, s více členy z odlišných JSDHO, ve vzdělávacích zařízeních MV-GŘ HZS ČR, HZS kraje nebo vzdělávacího zařízení sdružení působícího na úseku požární ochrany. Ukončení této přípravy je v podobě přezkoušení, o kterém se vydá potvrzení o úspěšném absolvování. Pokud jsou hasiči určeni k tomu, že budou používat dýchací techniku, bude tato základní příprava doplněna o specializační kurz „Nositel dýchací techniky“. Kompletní obsah ZOP je uveden v příloze č. 1. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

1.7.2 Pravidelná odborná příprava

Pravidelné odborné přípravy (dále jen POP) se povinně zúčastňují všichni hasiči. Zahrnuje tři důležité části, mezi které patří:

- prohlubování odborných znalostí;
- tělesná příprava;
- prověřovací a taktické cvičení.

Prohlubování odborných znalostí spočívá v organizování seminářů, přednášek, specializačních kurzů a dalších formy teorie a praxe. Dále musí být provedeno ověření z bezpečnosti práce při používání požární techniky a věcných prostředků a to v intervalu jedenkrát za dva roky. Pokud hasiči používají dýchací přístroje, mají za povinnost procvičit jejich použití nejméně jedenkrát za 3 měsíce. Ještě další povinnost plyne pro členy JSDHO resp. pro řidiče vozidel s právem přednosti jízdy. Pokud v průběhu čtyřech týdnů neřídili požární automobil nebo stejnou hmotnostní třídu, musí se zúčastnit kondiční jízdy a to nejméně v rozsahu 10 km. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Tělesná příprava se skládá z obecné tělesné přípravy a speciální tělesné přípravy jako je požární sport a také cvičení s tematikou lezení, potápění či prací na vodě. Celá tato příprava si klade za cíl udržet a rozvíjet fyzickou zdatnost hasičů. Požárním sportem

rozumíme běh na 100 m s překážkami, výstup do čtvrtého podlaží cvičné věže, požární útok a štafetu. Taktické cvičení je zpravidla předem známo, organizuje jej velitel jednotky v souladu s ročním plánem odborné přípravy, který sestavuje. Prověřovací cvičení slouží k ověření akceschopnosti jednotek. Součástí bývá vyhlášení cvičného poplachu, který není předem znám. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Základní směr odborné přípravy stanovuje ministerstvo. Podle tohoto směru se v jednotce zpravuje celkový roční plán odborné přípravy, který bývá rozpracován do jednotlivých měsíčních plánů. O pravidelné odborné přípravě se vede protokol či záznam, v nichž je uvedeno téma, datum, seznam školených s jejich podpisy a podpisy školitelů. Každým rokem musí být hasiči přezkoušeni z praktických dovedností a teoretických znalostí. O výsledku přezkoušení vyhotoví velitel jednotky také protokol, který je dokladem akceschopnosti. V případě neúspěšného přezkoušení má hasič nárok na jedno opakované ověření. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

POP taktéž jako ZOP organizují a ověřují velitelé dobrovolných jednotek. Časová dotace je také stejná v minimálním rozsahu 40 vyučovacích hodin v průběhu kalendářního roku. Velitel JSDHO stanovuje témata POP na celý výcvikový rok. U jednotek kategorie JPO II a JPO III je doporučeno v rozsahu min. 16 hodin provádět POP ve spolupráci s HZS kraje formou stáže. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

Záměrem pravidelné odborné přípravy je prohloubit nejen teoretické znalosti ale i praktické dovednosti hasičů. Je velmi důležité provádět tyto dovednosti průběžně po celý rok. Požadavky na odborné znalosti a dovednosti hasičů JSDHO určují normy znalostí hasičů, které jsou uvedeny v přílohách č. 2, č. 3 a č. 4. (MV - GŘ HZS ČR, 2013b)

Jak již bylo zmíněno, velitel jednotky stanovuje témata pravidelné odborné přípravy. Ta jsou složena ze všeobecných zaměření POP, norem znalostí hasičů a rovněž z témat pravidelné odborné přípravy JPO a příslušníků HZS ČR, která vyhláší MV-GŘ HZS ČR na příslušný kalendářní rok. Tyto témata jsou uvedena v příloze č. 5. Celkové cíle POP specifikují TEZE (témata) odborné přípravy (MV - GŘ HZS ČR, 2021a)

Mezi základní TEZE (témata) pro funkci velitele je zařazeno téma zdolávání požárů a všeobecných organizačních požadavků jako je spojení, organizace místa zásahu, práva a povinnosti a další. (MV - GŘ HZS ČR, 2014f)

TEZE zaměřené na funkci strojníka popisují všeobecné požadavky na používání prostředků strojní služby, zásady defenzivní jízdy i nácvik manévrování požárním automobilem a požárním přívěsem. (MV - GŘ HZS ČR, 2014g)

TEZE dané pro funkci hasič se týkají např. ustrojení a vybavení OOP, pravidel komunikace a signálů, dekontaminace, nebezpečné zóny, izolačního dýchacího přístroje, hasebních látek aj. (MV - GŘ HZS ČR, 2014h)

Dále je zapotřebí do témat pravidelné odborné přípravy zahrnout následující zaměření včetně časové dotace podle základního zaměření pravidelné odborné přípravy vydané MV - GŘ HZS ČR:

- pro obsluhovatele motorových pil 3 hodiny praxe a 5 hodin teorie;
- pro členy, kteří obsluhují malá plavidla s vlastním pohonem 2 hodiny;
- pro JSDHO vybavené věcnými prostředky pro práci na vodě 8 hodin;
- pro JSDHO předurčené k záchranným pracím při dopravních nehodách 8 hodin; pokud nejsou JSDHO předurčeny, je stanovený rozsah na 2 hodiny;
- pro JSDHO předurčené k záchranným pracím při dopravních nehodách, oblast poskytování první pomoci 8 hodin, pokud nejsou JSDHO předurčeny, je stanovený rozsah na 2 hodiny;
- pro JSDHO určené k provádění rozšířené činnosti ve výškách a nad volnou hloubkou 16 hodin, v případě základní činnosti 6 hodin.
(MV - GŘ HZS ČR, 2021a)

V rámci pravidelné odborné přípravy nesmí velitel zapomenout rovněž na výcvik dle Cvičebního řádu. Tyto taktické postupy, kterými se řídí jednotky při zásahu i odborné přípravě vydává MV - GŘ HZS ČR. Cvičební řád obsahuje několik kapitol a metodických listů jako je pořadový výcvik, práce ve výšce a nad volnou hloubkou nebo obecné zásady činnosti jednotky požární ochrany. (MV - GŘ HZS ČR, 2019)

V neposlední řadě je na místě implementovat do témat pravidelné odborné přípravy i základní právní předpisy a Bojový řád jednotek požární ochrany. Zvláště kapitoly jako nebezpečí, požární zásah, technický zásah i obecné zásady jsou velice důležité pro všechny členy jednotky. (MV - GŘ HZS ČR, 2017)

Ucelený přehled odborných materiálů pro zpracování plánu odborné přípravy nejen pro JSDHO, ale i pro všechny JPO je také částečně zpracován Českou asociací

hasičských důstojníků, kde nalezneme mimo jiné i konspekty odborné přípravy, metodiky pro JSDHO, metodiky pro činnosti na místě zásahu i katalogový soubor typových činností složek IZS. (Souhrn metodických předpisů pro činnost jednotek požární ochrany, 2021)

1.8 Odborná způsobilost

Velitelé jednotek, velitelé družstev, strojníci a hasiči JSDHO vykonávají své funkce pouze za předpokladu toho, že mají požadovanou odbornou způsobilost. Způsobilost hasičů je pravidelně ověřována velitelem jednotky, který také vydává ověření. Způsobilost velitelů a strojníků je pravidelně ověřována zkouškou. Ověřování, vydávání a odnímání osvědčení pro velitele a strojníky zajišťuje HZS kraje potažmo ministerstvo. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Pokud dojde ke skutečnosti, že člen při zkoušce neuspěje, podrobí se nejpozději do tří měsíců novému ověření. Platnost starého osvědčení mu po prodlouženou dobu nezaniká. Nové ověření má jen jeden pokus. Ověření u způsobilostí velitelů a strojníků JSDHO se realizuje ověřením znalostí z teorie a to formou ústní, odpovědí na tři otázky nebo formou písemnou (test nebo samostatné práce), kdy v případě testu musí být splněn minimální limit 80% správně zodpovězených otázek. Pokud je v učebních osnovách uvedeno, provádí se taktéž praktická zkouška. Aktuální osnovy kurzů pro členy JSDHO včetně jejich charakteristiky, časové dotace i rozsahu jsou uvedeny na webových stránkách MV- GŘ HZS ČR. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

K zajištění získání a prodloužení způsobilosti velitelů a strojníků HZS kraje vypracuje Plán odborné přípravy na každý rok, v němž jsou uvedeny termíny jednotlivých kurzů. Existují výjimky, pro které absolvování odborné způsobilosti touto formou neplatí. Jedná se o absolventy středních škol a vyšších škol požární ochrany nebo absolventy vysokoškolského studia se zaměřením na požární ochranu. Tito studenti jsou automaticky způsobilí pro výkon funkce velitel dobrovolné jednotky a strojník dobrovolné jednotky pokud byl součástí jejich studia ověřovací program odborné způsobilosti na úseku požární ochrany schválený ministerstvem. Taktéž se jedná o hasiče z povolání, kteří mají odbornou způsobilost pro výkon služby velitele družstva a vyšší nebo funkce strojníka a technika stojní služby. Ti jsou také odborně způsobilí pro výkon velitelů a strojníků u JSDHO. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

1.8.1 Získání odborné způsobilosti

Pokud se jedná o členy zařazené na funkci hasič, je získání odborné způsobilosti hasičů rovno jejich základní odborné přípravě. Není tedy potřeba absolvovat další odbornosti. Získání odborné způsobilosti velitelů a strojníků se ověřuje zkouškou před nejméně tříčlennou komisí vykonanou hned po ukončení odborné přípravy a o jejím průběhu se vyhotoví protokol. Závěrečná klasifikace se hodnotí slovy "prospěl" nebo "neprospěl" na vydaném osvědčení. Osvědčení se vydává na období 5 kalendářních let ode dne vydání. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Pro získání odborné způsobilosti velitelů JSDHO je zapotřebí:

- absolvovat prezenční formu kurzu V - 40 v rozsahu 40 vyučovacích hodin;
- alternativní variantou je absolvovat prezenční formu kurzu V – 40 e-learning v rozsahu 24 hodin při absolvování části kurzu e-learningovou formou. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

Pro získání odborné způsobilosti strojníků kategorie JPO II a JPO III je zapotřebí:

- absolvovat prezenční formu kurzu S - 40 v rozsahu 40 vyučovacích hodin;
- alternativní variantou je absolvovat prezenční formu kurzu S – 40 e-learning v rozsahu 24 hodin při absolvování části kurzu e-learningovou formou. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

Pro získání odborné způsobilosti strojníků kategorie JPO V, které disponují CAS nebo AS je zapotřebí:

- absolvovat prezenční formu kurzu S - 16 v rozsahu 16 vyučovacích hodin. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

Pro získání odborné způsobilosti strojníků kategorie JPO V, které nedisponují CAS nebo AS je zapotřebí:

- absolvovat prezenční formu kurzu S - 8 v rozsahu 8 vyučovacích hodin. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

1.8.2 Prodloužení odborné způsobilosti

Jedná-li se pouze o členy vykonávající funkci hasiče, je prodloužení této způsobilosti provedeno v rámci jejich pravidelné odborné přípravy. Prodloužení odborné

způsobilosti velitelů a strojníků se také ověřuje zkouškou před nejméně tříčlennou komisí vykonanou hned po ukončení odborné přípravy a o jejím průběhu se vyhotoví protokol. Závěrečná klasifikace se hodnotí slovy "prospěl" nebo "neprospěl" a prodlužuje se tím platnost původního osvědčení. Platnost je rovněž na 5 let od data vykonání zkoušky. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Pro prodloužení odborné způsobilosti velitelů JSDHO je zapotřebí:

- minimálně třikrát v průběhu 5 let od vydání nebo prodloužení osvědčení absolvovat 8 hodinovou prezenční formu kurzu V – 8;
- po pěti letech od vydání nebo prodloužení osvědčení je nutno absolvovat zkoušku pro prodloužení platnosti osvědčení. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

V případě že se člen v průběhu 5 let nedostaví alespoň třikrát na předepsanou prezenční formu kurzu V - 8, je nutno po pěti letech od vydání nebo prodloužení osvědčení absolvovat znovu kurz k získání odborné způsobilosti V - 40 v rozsahu 40 hodin. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

Pro prodloužení odborné způsobilosti strojníků kategorie JPO II a JPO III je zapotřebí:

- po pěti letech od vydání nebo prodloužení osvědčení je nutno absolvovat 16 hodinovou prezenční formu kurzu S – 16, která je zakončena zkouškou. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

Pro prodloužení odborné způsobilosti strojníků kategorie JPO V, které disponují CAS nebo AS je zapotřebí:

- po pěti letech od vydání nebo prodloužení osvědčení je nutno absolvovat 16 hodinovou prezenční formu kurzu S – 16, která je zakončena zkouškou (totožné podmínky jako strojníků kategorie JPO II a JPO III). (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

Pro prodloužení odborné způsobilosti strojníků kategorie JPO V, které nedisponují CAS nebo AS je zapotřebí:

- po pěti letech od vydání nebo prodloužení osvědčení je nutno absolvovat 8 hodinovou prezenční formu kurzu S – 8, která je zakončena zkouškou. (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

Požadavky na odbornou způsobilost hasičů, strojníků a velitelů mají odlišné ti zaměstnanci a členové jednotek, kteří vykonávají službu v JSDHO jako svoje zaměstnání v pracovním poměru. Dalším předpokladem je minimální 40% rozsah pracovního úvazku se zaměřením na požární ochranu. Pokud jsou tyto požadavky splněny, musí být získání odborné způsobilosti provedeno u Střední odborné školy požární ochrany a Vyšší odborné školy požární ochrany ve Frýdku-Místku nebo ve Školním a vzdělávacím zařízení HZS ČR. Nejpozději do jednoho roku od zařazení do funkce musí prokázat člen danou odbornou způsobilost. Platnost je 5 let. Pokud člen nebo zaměstnanec prodlužuje platnost osvědčení, úspěšné absolvování kurzu prodloužení způsobilosti je také na pět let a navazuje na datum původně vydaného osvědčení. Jedná-li se o prodloužení způsobilosti hasiče nebo strojníka, absolvují zkoušku k prodloužení u územně příslušného HZS kraje. Velitelé způsobilost ověřují pouze u Střední odborné školy požární ochrany a Vyšší odborné školy požární ochrany ve Frýdku-Místku nebo ve Školním a vzdělávacím zařízení HZS ČR. Kurz pro hasiče se nazývá Nástupní odborný výcvik, pro strojníky je kurz Strojníků a pro velitele hovoříme o kurzu Taktické řízení. Jednotlivé charakteristiky kurzů jsou uvedeny v příloze č. 2, Pokynu GŘ HZS ČR č. 53/2013. (MV - GŘ HZS ČR, 2013a)

2 Cíl práce a výzkumná otázka

2.1 Cíl Práce

Vymezeným cílem diplomové práce je zjistit úroveň znalostí členů JSDHO na území okresu České Budějovice a následně navrhnout řešení ke zvýšení kvality odborných znalostí těchto členů. Dalším cílem, který úzce souvisí s úrovní znalostí členů jednotek je zjistit, zdali je odborná příprava a odborná způsobilost členů JSDHO realizována podle platných právních předpisů a případně navrhnout změny, které povedou k zefektivnění odborné přípravy a odborné způsobilosti.

2.2 Výzkumná otázka

Výzkumné otázky jsou položeny:

- 1) Je úroveň odborných znalostí členů JSDHO dostačující?
- 2) Je odborná příprava a odborná způsobilost pro členy, strojníky a velitele JSDHO prováděna v dostatečném rozsahu?

3 Operacionalizace pojmů

Akceschopnost rozumíme příslušný početní stav a odbornost hasičů v jednotce, která uskuteční zásah ve stanoveném časovém limitu a pro provedení tohoto zásahu disponuje jednotka připravenou požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany. Zajištění a udržení akceschopnosti je velice náročný proces. (MV - GŘ HZS ČR, 2014a)

Integrovaný záchranný systém je chápán jako: „*Koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.*“ (Zákon č. 239/2000 Sb., §2)

Jednotka požární ochrany je organizovaný systém, který se stává z odborně vyškolených osob (hasiči), požární techniky (automobily) a věcných prostředků požární ochrany (výbava automobilů). (Hasičský záchranný sbor České republiky, 2020)

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce je zpravidla organizační složka obce, kterou obec v samostatné působnosti zřizuje. Součástí této jednotky jsou její členové, kteří vykonávají činnosti v jednotce dobrovolně a jsou vázáni pracovní právním vztahem k obci nebo jinou dohodou o členství. (MV - GŘ HZS ČR, 2014a)

Krizová situace je mimořádná událost či jiné nebezpečí, při kterém je vyhlášen jeden z krizových stavů. Mezi krizovou situací řadíme rovněž narušení kritické infrastruktury. (Zákon č. 240/2000 Sb.).

Likvidační práce jsou veškeré činnosti vedoucí k odstranění následků zapříčiněných mimořádnou událostí (Zákon č. 239/2000 Sb.)

Mimořádná událost je: „*Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.*“ (Zákon č. 239/2000 Sb., §2)

Odborná příprava je základní podmínkou akceschopnosti jednotek. Stává se z teoretické přípravy, praktického výcviku a tělesné přípravy. Všichni členové jednotek se musejí v pravidelném rozsahu této přípravy účastnit. Dělí se na základní a pravidelnou. (Zákon č. 133/1985 Sb.)

Odborná způsobilost je požadavek na vybrané členy jednotek, kteří ji musí disponovat pro výkon své funkce. Je taktéž základní podmínkou akceschopnosti jednotek. O odborné způsobilosti se vydává osvědčení. Rozděluje se na odbornou přípravu k získání nebo prodloužení odborné způsobilosti. (Vyhláška č. 247/2001 Sb.)

Ochrana obyvatelstva je: „*Plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.*“ (Zákon č. 239/2000 Sb., §2)

Operační řízení navazuje na řízení operační. Je také stanovena nadřazenost operačního řízení před organizačním. Jedná se o veškeré činnosti v rozmezí od přijetí zprávy o potřebném zásahu po návrat těchto sil na základnu. Pod tímto pojmem si můžeme představit klasický "zásah". V tomto druhu řízení existuje pojem velitel zásahu. (MV - GŘ HZS ČR, 2014a)

Organizačním řízením chápeme tu část výkonu služby, kterou zajišťujeme potřebný chod jednotky požární ochrany, tedy organizační, technickou a odbornou způsobilost sil a prostředků. V organizačním řízení se jednotka připravuje na řízení operační. (MV - GŘ HZS ČR, 2014a)

Požárem rozumíme každé nežádoucí hoření, při kterém byly osoby, zvířata, materiál a životní prostředí vystaveny akutnímu ohrožení nebo došlo přímo k jejich usmrcení, zranění či materiálním škodám a poškození životního prostředí. (Vyhláška č. 246/2001 Sb.)

Záchrannými pracemi se rozumí: „*Činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.*“ (Zákon č. 239/2000 Sb., §2)

4 Metodika

Při psaní diplomové práce je v první řadě využita metoda analýzy literárních zdrojů a rešerší. Jedná se o sběr veškerých dostupných materiálů v podobě platné legislativy, odborné literatury i odborných vědeckých článků. Dále je použita ve velmi omezeném rozsahu metoda strukturovaných rozhovorů s odborníky z řad profesionální hasičů a členů vybraných jednotek. Při sběru dat je z důvodu aktuálního vývoje hygienické situace ohledně viru SARS-CoV-2 využito především dotazníkového šetření a testových otázek. Rovněž je zužitkována i vlastní zkušenost jako velitele JSDHO a dále jako příslušníka HZS Jihočeského kraje, pracujícího na pracovišti IZS a služeb Územního odboru České Budějovice.

Pomocí internetového portálu vyplnto.cz jsou vytvořeny tři varianty dotazníků tak, aby byly zacíleny pro vybrané skupiny respondentů. Odkazy na jednotlivé dotazníky jsem náhodně rozeslal pomocí elektronické pošty. Osloveno bylo celkem 150 respondentů z řad velitelů, strojníků a hasičů JSDHO v poměru 50 velitelů, 50 strojníků a 50 hasičů. Velitelé a hasiči JSDHO jsou osloveni napříč všemi kategoriemi jednotek. Pouze strojníci jsou vybráni jen z jedné kategorie a to JPO III. Důvodem toho výběru je fakt, že jediní strojníci mají rozdílné časové dotace odborné způsobilosti v závislosti na kategorii jednotky. Pakliže, by byli osloveni strojníci napříč všemi kategoriemi, vyhodnocení by bylo poměrně obtížné a nepřehledné. Dotazování jsou vybráni z celého okresu České Budějovice, tedy z ORP České Budějovice, ORP Trhové Sviny a ORP Týn nad Vltavou. Jelikož nejsou všechny ORP, co do počtu jednotek stejně velké, je osloveno 90 respondentů z ORP České Budějovice po 30 velitelích, 30 strojnicích a 30 hasičích a dále po 30 respondentech z ORP Trhové Sviny a ORP Týn nad Vltavou, kde u každého ORP se jedná o 10 velitelů, 10 strojníků a 10 hasičů. Dotazníkové šetření je zcela anonymní. Podoba zasílaných dotazníků je uvedena v přílohách č. 6, č. 7 a č. 8.

Dotazník je složen ze dvou částí. První polovina dotazníku se skládá z patnácti vědomostních otázek, přičemž dává na výběr ze tří možností a právě jen jednou správnou odpovědí. Tyto vědomostní otázky jsou povinné a nejde je tedy v dotazníku přeskočit. Každá skupina respondentů má rozdílné otázky. Z tohoto důvodu nemohl být vyhotoven stejný dotazník pro všechny respondenty. Vědomostní otázky jsou vytvořeny z několika okruhů. V první řadě z norem znalostí pro jednotlivé způsobilosti, které

kladou požadavky na jejich odborné znalosti a dovednosti. Dále je čerpáno z témat pravidelné odborné přípravy JPO a příslušníků HZS ČR, která vyhláší MV-GŘ HZS ČR na příslušný kalendářní rok. Zvolen byl kalendářní rok 2020 a to z důvodu, že dotazníkové šetření bylo prováděno na začátku roku 2021, tudíž by měla být tato témata v rámci odborné přípravy v jednotkách probrána. V neposlední řadě jsou otázky vytvořeny také z TEZÍ, tedy témat odborné přípravy, pro jednotlivé zastávané funkce a rovněž ze základních právních předpisů a Bojového a Cvičebního řádu jednotek požární ochrany. Za dostačující úroveň odborných znalostí je v této práci považováno splnění minimálně 80 % hranice správně zodpovězených otázek, tedy minimálně 12 otázek. Tato 80 % hranice úspěšnosti je zvolena v souvislosti s tím, že ověření odborné způsobilosti velitelů jednotek, velitelů družstev a strojníků JSDHO, které provádí HZS kraje, se také dle aktuálních osnov realizuje formou testu s odpovědí na tři otázky, za předpokladu splnění minimálního limitu 80% správně zodpovězených otázek. Zmíněná minimální 80 % hranice úspěšnosti je také stanovena v pokynu generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR, ze dne 11. 2. 2013, kterým se upravuje organizace odborné přípravy ve vzdělávacích zařízeních Ministerstva vnitra - generálního ředitelství HZS ČR, Střední odborné škole požární ochrany a Vyšší odborné škole požární ochrany ve Frýdku-Místku a v Záchraném útvaru HZS ČR. Z tohoto pokynu vyplývá, že podle této hranice úspěšnosti se hodnotí také všichni příslušníci, kteří absolvují písemné testy závěrečné zkoušky v daných vzdělávacích zařízeních.

Druhá část dotazníkové šetření je složena z otevřených a polo otevřených otázek, kde je respondent dotazován zvláště na jeho názor, týkající se odborné způsobilosti a odborné přípravy. V této části dotazníku odpovídají respondenti na stejně položené otázky bez ohledu na jejich funkční zařazení. Otázky jsou směřovány na provádění odborné přípravy v JSDHO, provádění odborné způsobilosti vybraných funkcí JSDHO a také na jejich rozsah. Tato část dotazníku měla být původně nahrazena strukturovaným rozhovorem, který je jistě vhodnější pro zodpovězení otevřených otázek. Z důvodu současné situace ohledně viru SARS-CoV-2, byly však otázky zapracovány do dotazníkové části. Protože by část respondentů mohla být odrazena otevřenými otázkami, na které nestačí odpovědět jedním slovem, a celý dotazník by pak mohl být ukončen bez jakýchkoliv odpovědí, jsou poslední čtyři otázky z tohoto důvodu zvoleny jako nepovinné.

Respondenti měli na vyplnění dotazníků 14 dní. Po této době proběhlo uzavření přístupu do dotazníků a analýza dat. Zvláště jsou vyhodnoceny dotazníky pro velitele, strojníky a hasiče.

První část dotazníků, která se věnuje vědomostem, je vyhodnocena následujícím způsobem. Pro každou z kategorií je vyhodnocena procentuální úspěšnost jednotlivých otázek, ze kterých je vypočtena průměrná úroveň znalostí pro danou funkci. Dále jsou vyhodnoceny tři nejlépe zodpovězené otázky a naopak tři nejhůře zodpovězené otázky, kde se vyskytuje největší chybovost. Závěrem vyhodnocení první části dotazníku je průměrná úroveň znalostí napříč všemi funkcemi. Navrhnuté řešení ke zvýšení kvality odborných znalostí těchto členů vyplývá ze skutečností neúspěšných odpovědí a také z výsledku SWOT analýzy, jejíž postup je uveden níže.

Druhá část dotazníku, zabývající se otázkami ohledně odborné přípravy a odborné způsobilosti je vyhodnocena takto. Otázka č. 16 je všeobecná a týká se délky působení členů v JSDHO. Získaná data jsou souhrnně zpracována do přehledného grafu. Následující otázky jsou vyhodnoceny samostatně a zpracovány přehledně do grafů pro lepší zobrazení získaných informací. Odpovědi na poslední čtyři otázky jsou využity jako podklad SWOT analýzy. Tato univerzální analýza je ideální pro zhodnocení vnitřních a vnějších faktorů, které ovlivňují danou problematiku. Z odpovědí je získán přehled v podobě silných stránek (S), slabých stránek (W), příležitostí (O) a hrozeb (T) týkající se odborné přípravy a způsobilosti, které jsou sepsány do čtyř tabulek. Tyto odpovědi jsou dále použity v metodě párového srovnání tzv. Fullerovým trojúhelníkem, kde je porovnáno každé kritérium s každým. Jsou vytvořeny 4 tabulky SWOT analýzy (silné stránky, slabé stránky, příležitosti, hrozby) a následně tabulka s celkovými výsledky SWOT analýzy. Konečný výsledek je zaznamenán jako strategická pozice ve SWOT matici. Po porovnání odpovědí s platnou legislativou a komparací s výsledky ze SWOT analýzy jsou následně navrženy změny, které povedou k zefektivnění odborné přípravy a odborné způsobilosti.

5 Výsledky

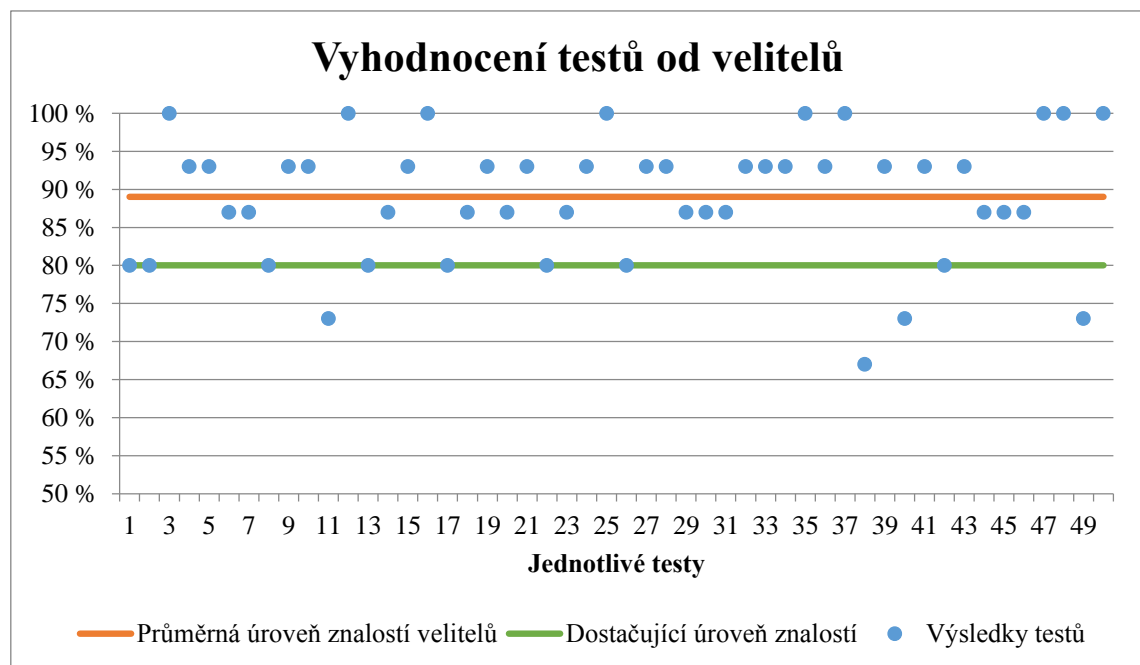
Dotazníkové šetření je složeno ze dvou částí a to z vědomostního testu a otevřených a polo otevřených dotazníkových otázek, ze kterých jsou data částečně využita pro vypracování SWOT analýzy.

5.1 Dotazníkové šetření – vědomostní test

První část dotazníkového šetření se skládá z 15 vědomostních otázek, které jsou přizpůsobeny vědomostem velitelů, strojníků a hasičů. Otázky se týkají pouze odborných znalostí. Pomocí těchto otázek je posouzeno, zdali je úroveň vybraných funkcí u JSDHO dostačující. Vyhodnocení testu je zobrazeno v přehledných grafech.

5.1.1 Velitelé

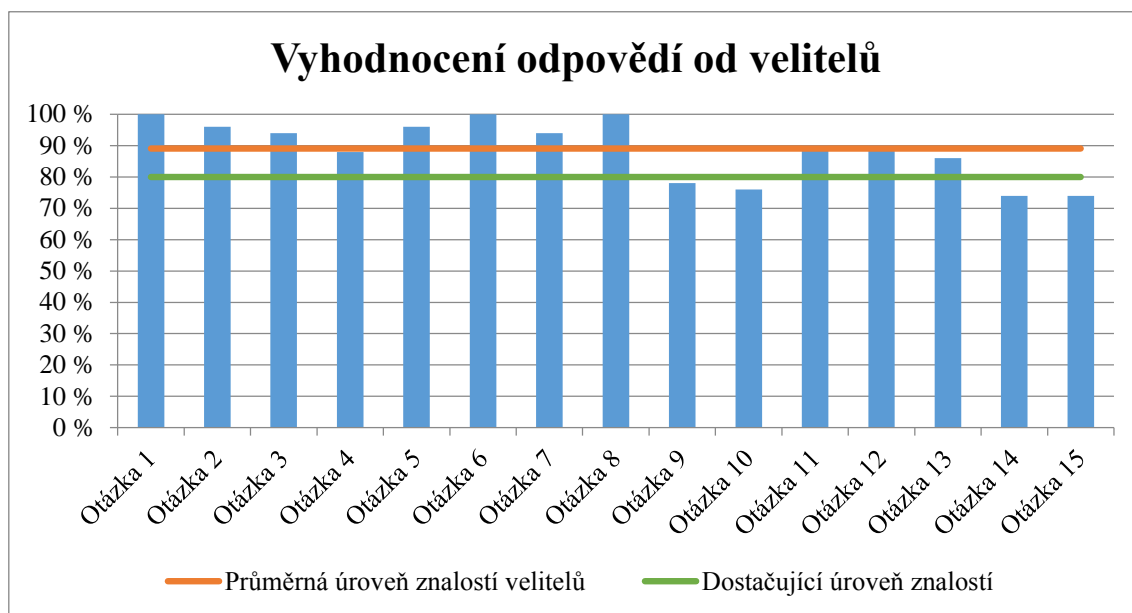
Otázky pro funkci velitel JSDHO jsou uvedeny v příloze č. 6. Od 50 oslovených velitelů se vrátilo všech 50 řádně vyplněných dotazníků. Dle dotazníkového šetření je průměrná úroveň znalostí velitelů 89 %. Na grafu 1 je znázorněna procentuální úspěšnost jednotlivých testů. Z grafu je patrné, že testy od čtyř respondentů nedosahují na 80 % hranici a naopak devět respondentů odpovědělo se 100 % úspěšností.

Graf 1 Vyhodnocení testové části dotazníku pro velitele

Zdroj Vlastní výzkum

Na grafu 2 je znázorněna procentuální úspěšnost jednotlivých otázek. Na první otázku správně odpovědělo 100 % dotazovaných, na druhou 96 %, na třetí 94 %, na čtvrtou 88 %, na pátou 96 %, na šestou 100 %, na sedmou 94 %, na osmou 100 %, na devátou 78%, na desátou 76 %, na jedenáctou 90 %, na dvanáctou taktéž 90 %, na třináctou 86 %, na čtrnáctou 74 % a na patnáctou 74 % respondentů.

Graf 2 Vyhodnocení otázek testové části dotazníku pro velitele

Zdroj Vlastní výzkum

Tři nejlépe zodpovězené otázky velitelů nejsou zpracovány graficky, neboť je na ně zodpovězeno ve všech případech správně a tudíž je využití grafického znázornění jednotlivých odpovědí bezpředmětné.

Nejúspěšnější zodpovězená otázka je otázka č. 1, která zní:

Při zásahu dvou a více jednotek může být řízení zásahu převzato:

Tato otázka má 100 % úspěšnost. Správná odpověď je odpověď *b) Podle práva přednostního velení.*

Další otázka, která je správně zodpovězena všemi respondenty, je otázka č. 6, ve znění:

Probíhá-li hasební zásah jednotek požární ochrany, mohou ostatní osoby (příslušníci PČR, majitelé pozemku, uživatelé budov atd.) vstupovat na požářiště jen se souhlasem:

Všichni dotazovaní zvolili správnou odpověď *c) Velitele zásahu.* Otázka č. 6 má také 100 % úspěšnost správných odpovědí.

Poslední otázkou se stejnou 100 % úspěšností je otázka č. 8 se zněním:

Dálková doprava vody se organizuje těmito způsoby:

Všichni velitelé zvolili správnou odpověď *b) Doprava vody hadicovým vedením, kyvadlová doprava vody, kombinovaná doprava vody.*

Mezi otázkou s nejhůrší úspěšností odpovědí u velitelů patří otázka č. 14, která zní:

Jakou barvou je označen hydrant v dokumentaci zdolávání požáru?

Správnou odpověď *b) Modrou* zvolilo pouze 37 dotazovaných, tj. 74 %. Ostatních 13 dotazovaných, tj. 26 % zvolilo špatně odpověď *a) Červenou*. Nikdo nezvolil odpověď *c) Žlutou* viz graf 3.

Graf 3 Vyhodnocení otázky č. 14

Zdroj Vlastní výzkum

Druhou nejméně úspěšnou otázkou u velitelů je otázka č. 15, která zní:

Pro jaké objekty se musí zpracovávat dokumentace zdolávání požáru?

Správnou odpověď *c) Pro objekty a prostory, ve kterých jsou složité podmínky pro zásah*, zvolilo také pouze 37 dotazovaných, tj. 74 %. Odpověď *b) Pro všechny objekty mimo rodinných domů* zvolilo 9 respondentů, tj. 18 % a odpověď *a) Pro objekty a prostory, ve kterých jsou složité podmínky pro zásah nebo kde se provozují činnosti s nízkým požárním nebezpečím*, zvolili 4 dotazovaní, tj. 8 % viz graf 4.

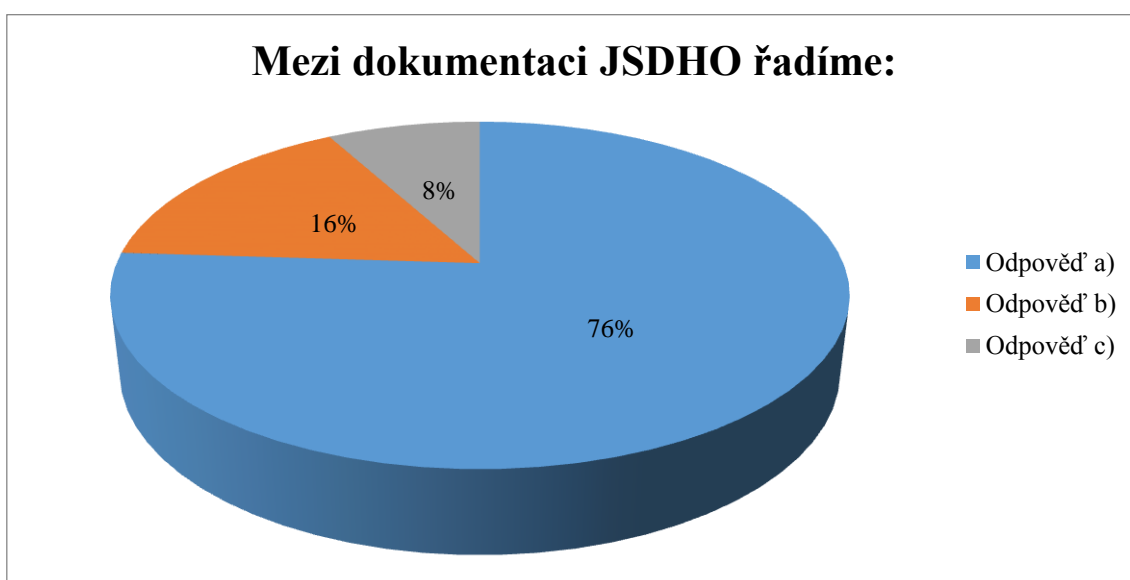
Graf 4 Vyhodnocení otázky č. 15

Zdroj Vlastní výzkum

Třetí nejméně úspěšnou otázkou u velitelů je otázka č. 10, která zní:

Mezi dokumentaci JSDHO řadíme:

Správnou odpověď a) *Zřizovací listinu, stejnopis jmenovacího dekretu, seznam členů* označilo jen 38 velitelů, tj. 76 %. Odpověď b) *Řád ohlašovny požáru, dokumentace o zdravotní způsobilosti, seznam členů* zvolilo 8 dotazovaných, tj. 16 % a odpověď c) *Zřizovací listinu, stejnopis jmenovacího dekretu, požární řád obce* zvolili 4 dotazovaní, tj. 8 % viz graf 5.

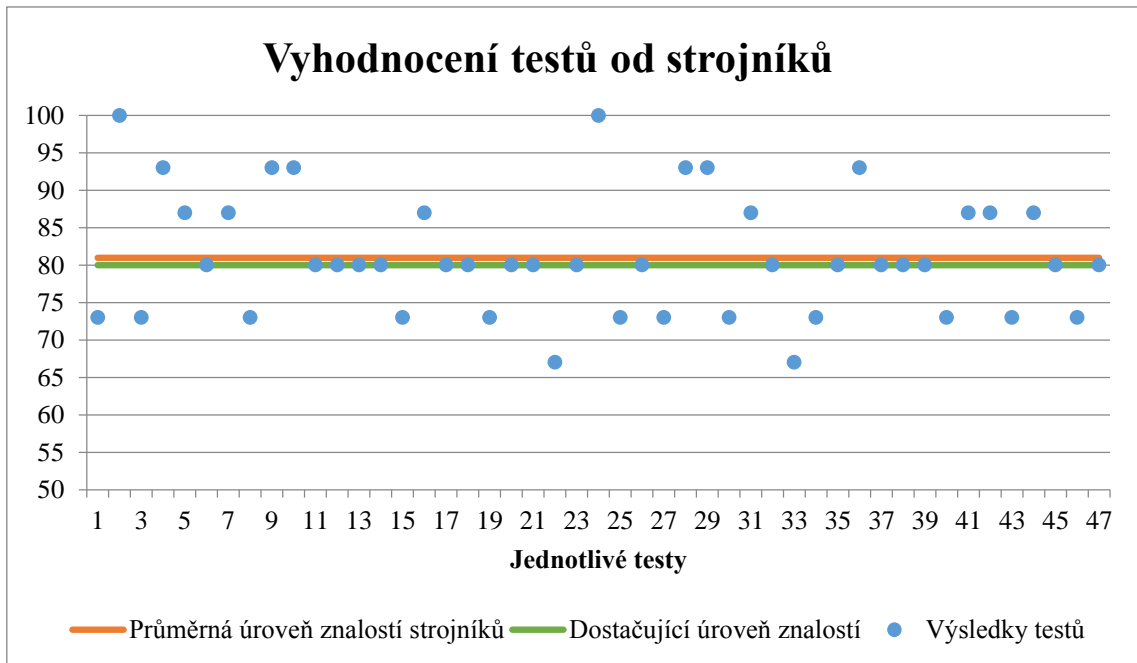

Graf 5 Vyhodnocení otázky č. 10

Zdroj Vlastní výzkum

5.1.2 Strojníci

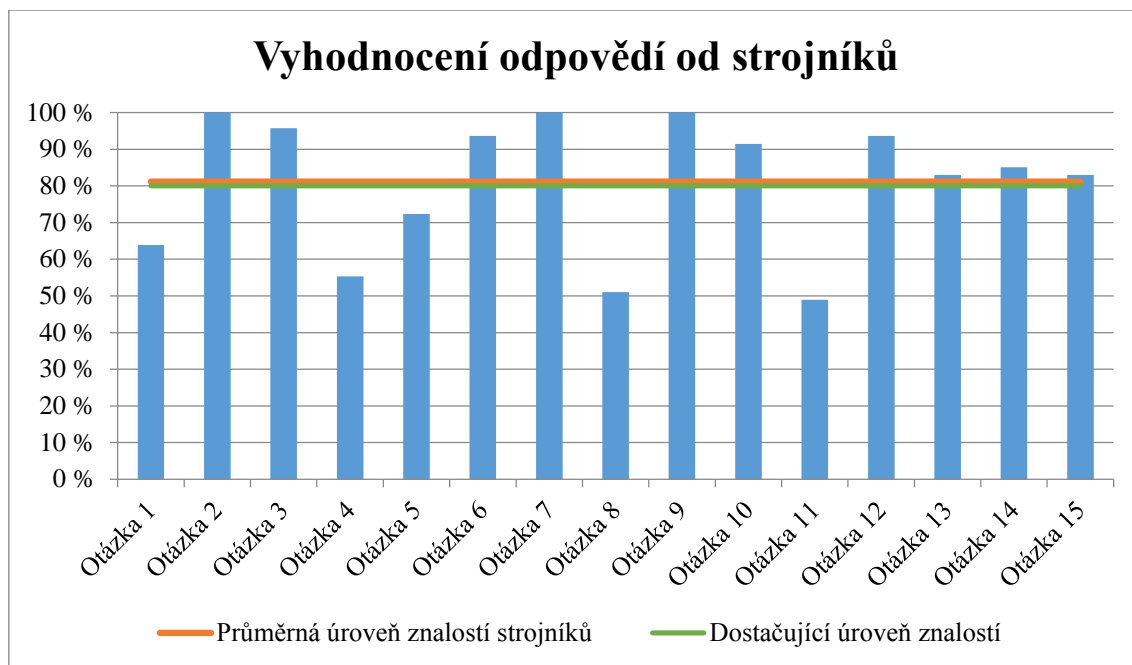
Otázky pro funkci strojník JSDHO jsou uvedeny v příloze č. 7. Od 50 oslovených strojníků se vrátilo 47 vyplněných dotazníků s průměrnou úrovní znalostí 81 %. Na grafu 6 je znázorněna procentuální úspěšnost jednotlivých testů. Z grafu je patrné, že testy od 14 respondentů nedosahují na 80 % hranici a naopak dva respondenti odpověděli se 100 % úspěšností.

Graf 6 Vyhodnocení testové části dotazníku pro strojníky

Zdroj Vlastní výzkum

Na grafu 7 je znázorněna procentuální úspěšnost jednotlivých otázek. Na první otázku správně odpovědělo 64 % dotazovaných, na druhou 100 %, na třetí 96 %, na čtvrtou 55 %, na pátou 72 %, na šestou 94 %, na sedmou 100 %, na osmou 51 %, na devátou 100 %, na desátou 91 %, na jedenáctou 49 %, na dvanáctou 94 %, na třináctou 83 %, na čtrnáctou 85 % a na patnáctou 83 % respondentů.

Graf 7 Vyhodnocení otázek testové části dotazníku pro strojníky

Zdroj Vlastní výzkum

Strojníci rovněž jako velitelé odpověděli ve třech případech se 100 % úspěšností. Z tohoto důvodu nejsou u nejlepších tří odpovědí strojníků taktéž zpracovány grafy, protože je znázornění odpovědí bezobsažné.

Jedna z nejúspěšnějších zodpovězených otázek je otázka č. 2, která zní:

Současně s použitím výstražného a světelného zařízení musí být vždy:

Všemi respondenty je označena správná odpověď *a) Rozsvícena potkávací světla.*

Další úspěšná otázka, která je správně zodpovězena všemi dotazovanými, je otázka č. 7, ve znění:

Znemožní-li dopravu jednotky na místo zásahu porucha, nehoda nebo jiné závažné okolnosti, oznámí toto velitel jednotky:

Všichni strojníci zvolili správnou odpověď *b) Operačnímu středisku HZS.*

Poslední otázkou se 100 % úspěšností je otázka č. 9, se zněním:

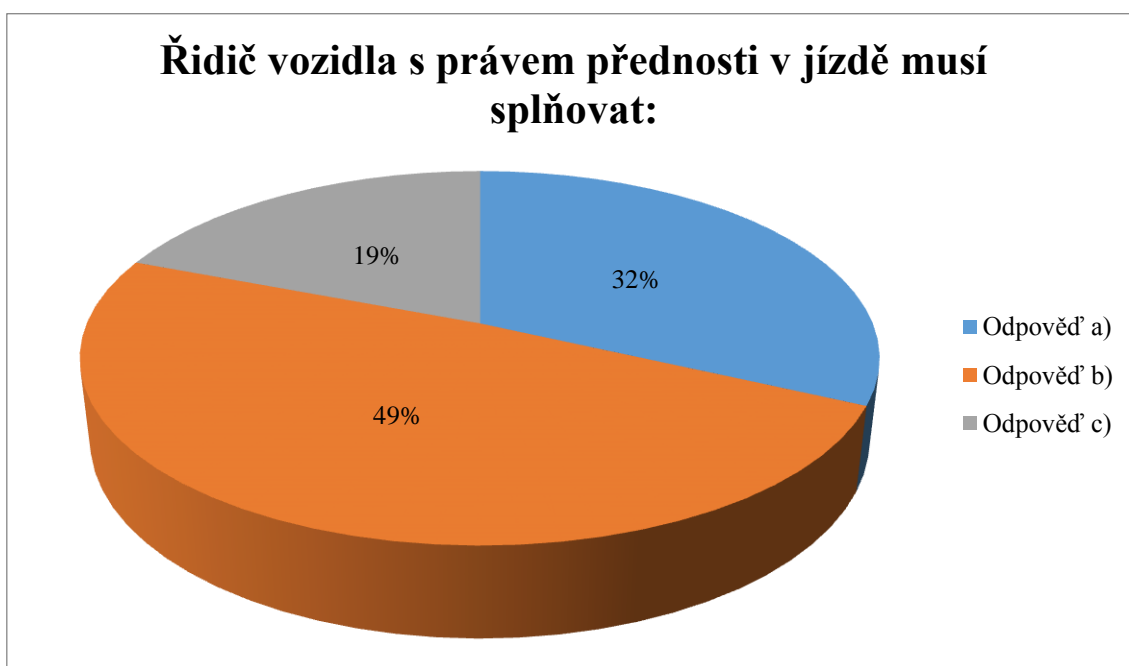
Řidič nebo strojník je povinen:

Všichni vybraní respondenti zvolili správnou odpověď *a) Nahlásit bez prodlení ztrátu nebo odebrání řidičského průkazu nebo ztrátu zdravotní způsobilosti svému veliteli.*

Mezi otázku s nejhorší úspěšností odpovědí u strojníků patří otázka č. 11, která zní:

Řidič vozidla s právem přednosti v jízdě musí splňovat:

Správnou odpověď b) *Musí být starší 21 let, splňovat podmínky stanovené zákonem o provozu na pozemních komunikacích, nesmí za jízdy jíst, pít a kouřit* zvolilo pouze 23 dotazovaných, tj. 49 %. Odpověď a) *Podmínky stanovené zákonem o provozu na pozemních komunikacích, nesmí za jízdy jíst, pít a kouřit* zvolilo 15 dotazovaných, tj. 32 % a odpověď c) *Musí být starší 21 let a dodržovat všechny silniční předpisy* zvolilo 9 dotazovaných, tj. 19 % viz graf 8.

Graf 8 Vyhodnocení otázky č. 11

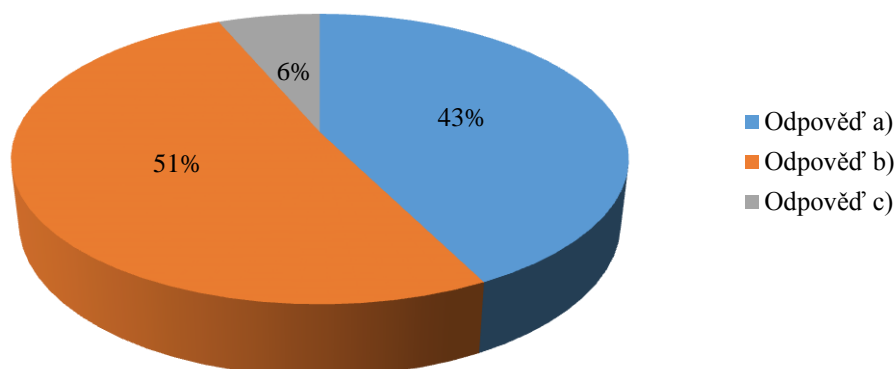
Zdroj Vlastní výzkum

Druhou nejméně úspěšnou otázkou u strojníků je otázka č. 8, která zní:

Podle čeho zjišťujeme dopravované množství vody při požárním útoku?

Správnou odpověď b) *Podle počtu a druhu proudnic* zvolilo jen 24 dotazovaných, tj. 51 %. Odpověď a) *Podle průtoku hadicemi a podle výkonu čerpadla* zvolilo 20 respondentů, tj. 43 % a odpověď c) *Podle počtu požárních hadic na útočném proudu* zvolili 3 dotazovaní, tj. 6 % viz graf 9.

Podle čeho zjišťujeme dopravované množství vody při požárním útoku:

Graf 9 Vyhodnocení otázky č. 8

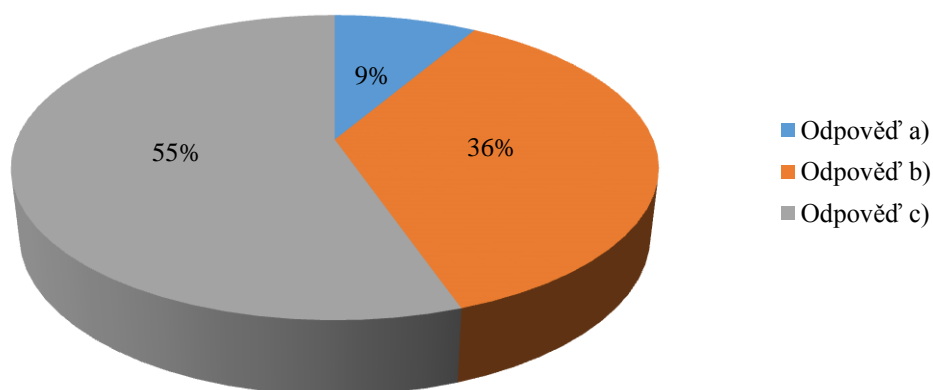
Zdroj Vlastní výzkum

Třetí nejméně úspěšnou otázkou u strojníků je otázka č. 4, která zní:

Zásahová požární technika zařazena do pohotovosti nebo zálohy:

Správnou odpověď c) *Musí mít stále plné nádrže pohonných hmot*, označilo jen 26 strojníků, tj. 55 %. Odpověď b) *Zásahová požární technika v pohotovosti musí mít stále plnou nádrž a zásahová požární technika v záloze je bez požadavků na množství paliva v nádrži* zvolilo 17 dotazovaných, tj. 36 % a odpověď a) *Musí mít minimálně polovinu nádrže pohonných hmot*, zvolili 4 dotazovaní, tj. 9 % viz graf 10.

Zásahová požární technika zařazená do pohotovosti nebo zálohy:

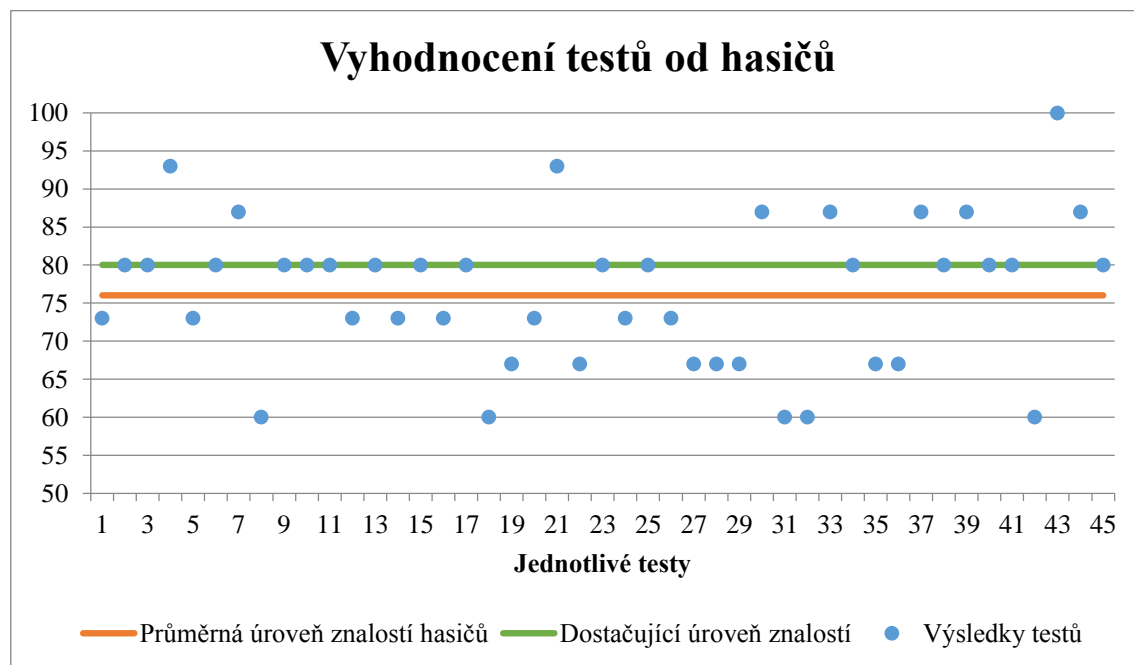
Graf 10 Vyhodnocení otázky č. 4

Zdroj Vlastní výzkum

5.1.3 Hasiči

Otázky pro funkci hasič JSDHO jsou uvedeny v příloze č. 8. Od 50 oslovených hasičů se vrátilo 45 vyplněných dotazníků s průměrnou úrovní znalostí 76 %.

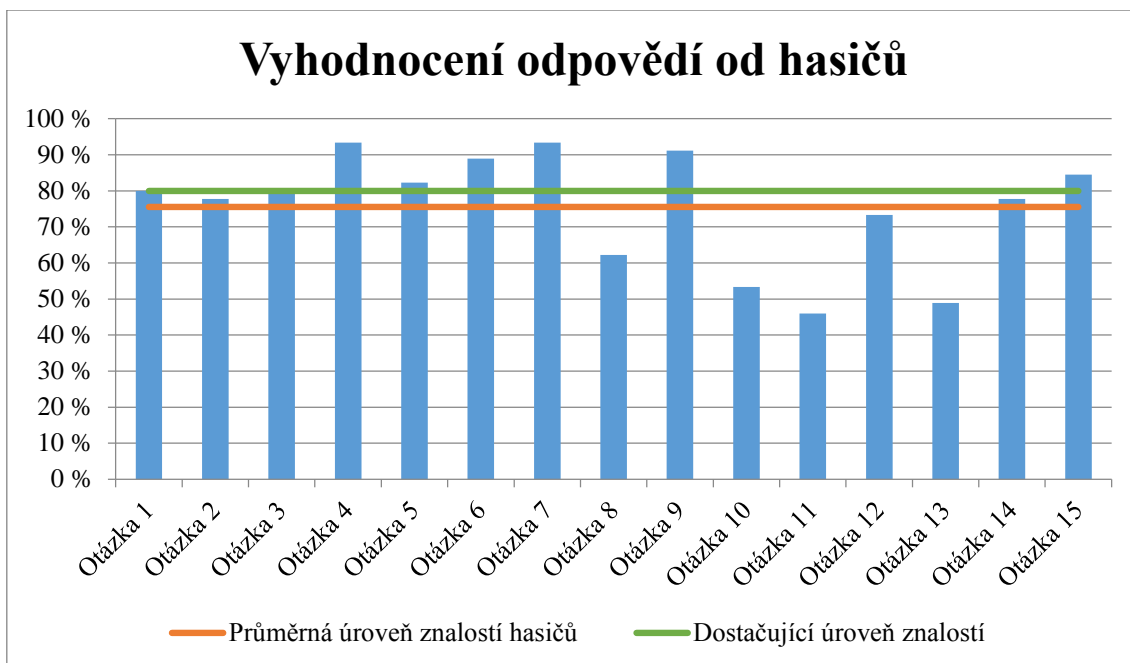
Na grafu 11 je znázorněna procentuální úspěšnost jednotlivých testů. Z grafu je patrné, že testy od 20 respondentů nedosahují na 80 % hranici a naopak jeden respondent odpověděl se 100 % úspěšností.

Graf 11 Vyhodnocení testové části dotazníku pro hasiče

Zdroj Vlastní výzkum

Na grafu 12 je znázorněna procentuální úspěšnost jednotlivých otázek. Na první otázku správně odpovědělo 80 % dotazovaných, na druhou 78 %, na třetí 80 %, na čtvrtou 93 %, na pátou 82 %, na šestou 89 %, na sedmou 93 %, na osmou 62 %, na devátou 91 %, na desátou 53 %, na jedenáctou 46 %, na dvanáctou 73 %, na třináctou 49 %, na čtrnáctou 78 % a na patnáctou 84 % respondentů.

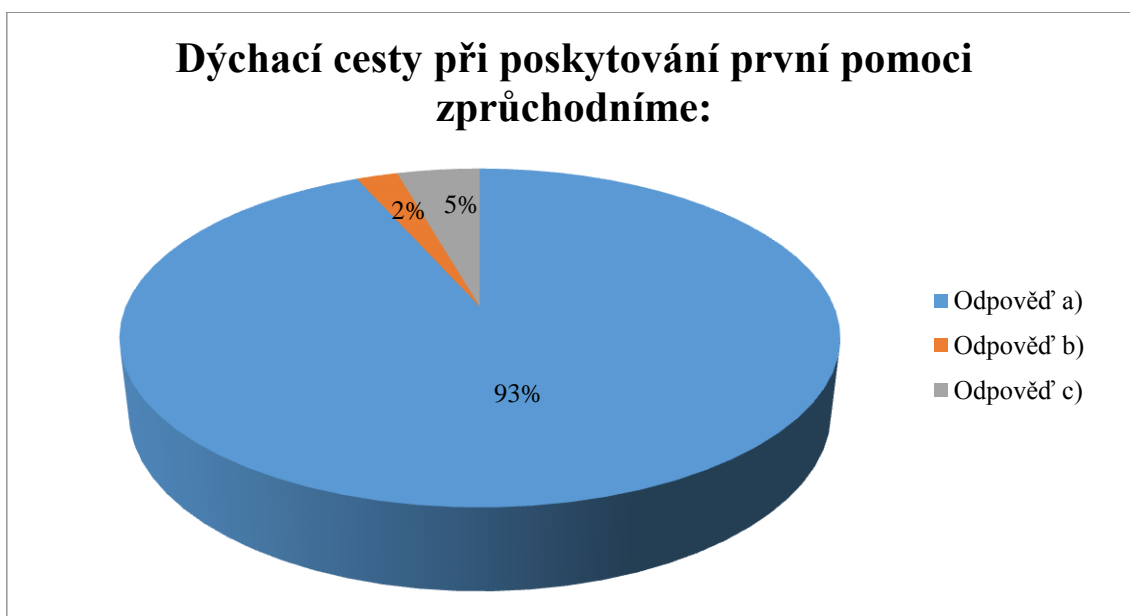
Graf 12 Vyhodnocení otázek testové části dotazníku pro hasiče

Zdroj Vlastní výzkum

Mezi nejúspěšnější zodpovězenou otázku u hasičů patří otázka č. 4, která zní:

Dýchací cesty při poskytování první pomoci zprůchodníme:

Správnou odpověď a) *Záklonem hlavy* zvolilo 42 dotazovaných, tj. 93 %. Odpověď c) *Vytažením jazyka* zvolili 2 dotazovaní, tj. 5 % a odpověď b) *Předklonem hlavy* zvolil 1 dotazovaný, tj. 2 % viz graf 13.

Graf 13 Vyhodnocení otázky č. 4

Zdroj Vlastní výzkum

Mezi druhou nejúspěšnější zodpovězenou otázkou u hasičů patří otázka č. 7, která zní:

Jakou hlavní nevýhodu má práškové hasivo:

Správnou odpověď *b) Silné znečištění po použití hasiva* zvolilo 42 dotazovaných, tj. 93 %. Odpověď *a) Má chladičí účinky* zvolili 2 dotazovaní, tj. 5 % a odpověď *c) Je elektricky vodivé* zvolil 1 dotazovaný, tj. 2 % viz graf 14.

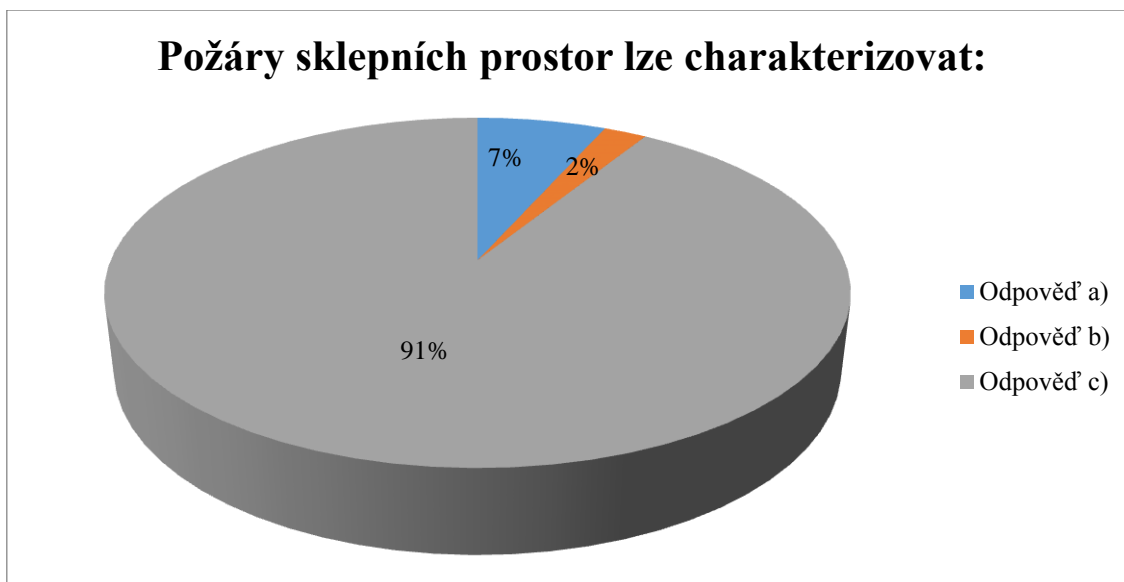
Graf 14 Vyhodnocení otázky č. 7

Zdroj Vlastní výzkum

Třetí nejúspěšnější zodpovězená otázka u hasičů je otázka č. 9, která zní:

Požáry sklepních prostor lze charakterizovat:

Správnou odpověď *c) Vysokou teplotou, silným zakouřením, nedostatkem světla* zvolilo 41 dotazovaných, tj. 91 %. Odpověď *a) Rychlým šířením požáru s velkou závislostí na meteorologických podmínkách* zvolili 3 dotazovaní, tj. 7 % a odpověď *b) Vysokou teplotou, silným zakouřením, dostatkem světla* zvolil 1 dotazovaný, tj. 2 % viz graf 15.

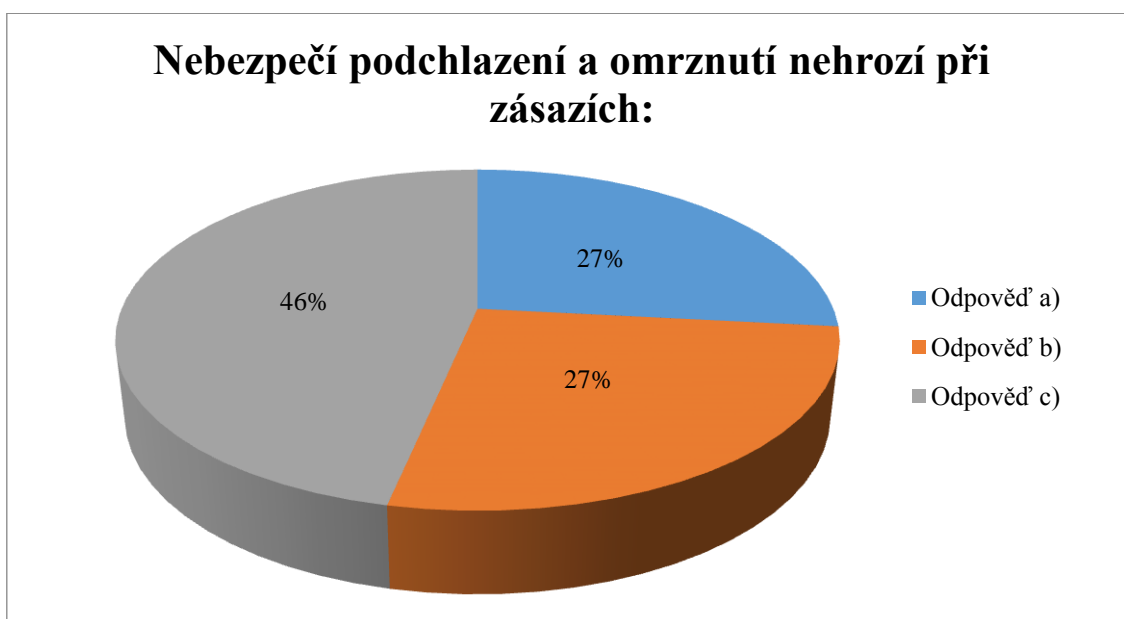
Graf 15 Vyhodnocení otázky č. 9

Zdroj Vlastní výzkum

Mezi otázku s nejhorší úspěšností odpovědí u hasičů patří otázka č. 11, která zní:

Nebezpečí podchlazení a omrznutí nehrozí při zásazích:

Správnou odpověď *c) Při zásazích na silážní věže apod.* zvolilo pouze 21 dotazovaných, tj. 46 %. Odpověď *a) Za velké vzdušné vlhkosti a nižších teplot* a odpověď *b) Při používání oxidu uhličitého k hašení z tlakových lahví* zvolilo shodně po 12 dotazovaných, tj. po 27 % viz graf 16.

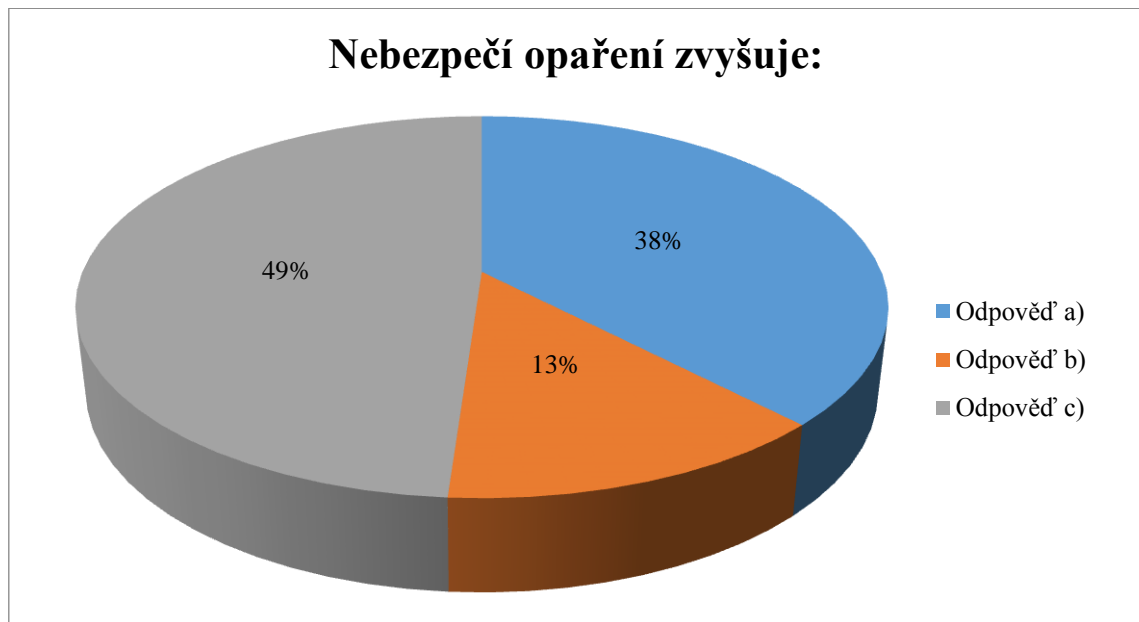
Graf 16 Vyhodnocení otázky č. 11

Zdroj Vlastní výzkum

Druhou nejméně úspěšnou otázkou u hasičů je otázka č. 13, která zní:

Nebezpečí opaření zvyšuje:

Správnou odpověď *c) Mokrá zásahový oděv* zvolilo jen 22 dotazovaných, tj. 49 %.
Odpověď *a) Použití hasicí pěny u požáru, kde se z ní tepelnou degradací intenzivně odpařuje voda*, zvolilo 17 respondentů, tj. 38 % a odpověď *b) Přidání smáčedla do hasební vody* zvolilo 6 dotazovaných, tj. 13 % viz graf 17.

Graf 17 Vyhodnocení otázky č. 13

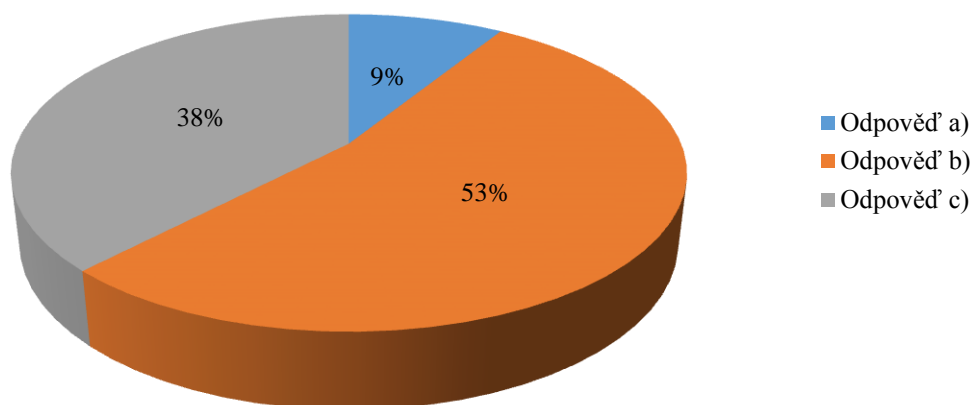
Zdroj Vlastní výzkum

Třetí nejméně úspěšnou otázkou u hasičů je otázka č. 10, která zní:

Jak postupovat v případě, když uniká hořící plyn a není zajištěno zastavení jeho přívodu:

Správnou odpověď *b) Neuhasit* označilo jen 24 strojníků, tj. 53 %. Odpověď *c) Uhasit a ochlazovat okolí* zvolilo 17 dotazovaných, tj. 38 % a odpověď *a) Uhasit* zvolili 4 dotazovaní, tj. 9 % viz graf 18.

Jak postupovat v případě, když uniká hořící plyn a není zajištěno zastavení jeho přívodu:

Graf 18 Vyhodnocení otázky č. 10

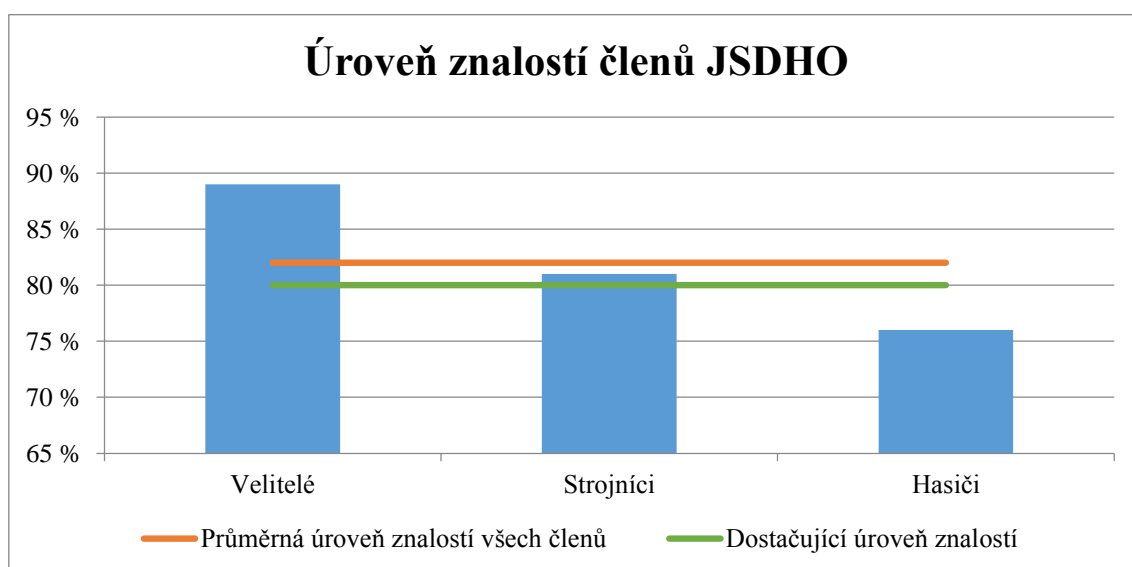
Zdroj Vlastní výzkum

5.1.4 Všichni členové

Závěrem první části dotazníkového šetření je vypočtena průměrná úroveň znalostí všech členů tzn. velitelů, strojníků a hasičů dohromady.

Průměrná úroveň znalostí velitelů je 89 %, průměrná úroveň znalostí strojníků je 81 % a průměrná úroveň znalostí hasičů je 76 %.

Průměrná úroveň znalostí všech 142 členů, kteří zodpověděli na otázky v testové části dotazníku, je 82 %, viz graf 19.

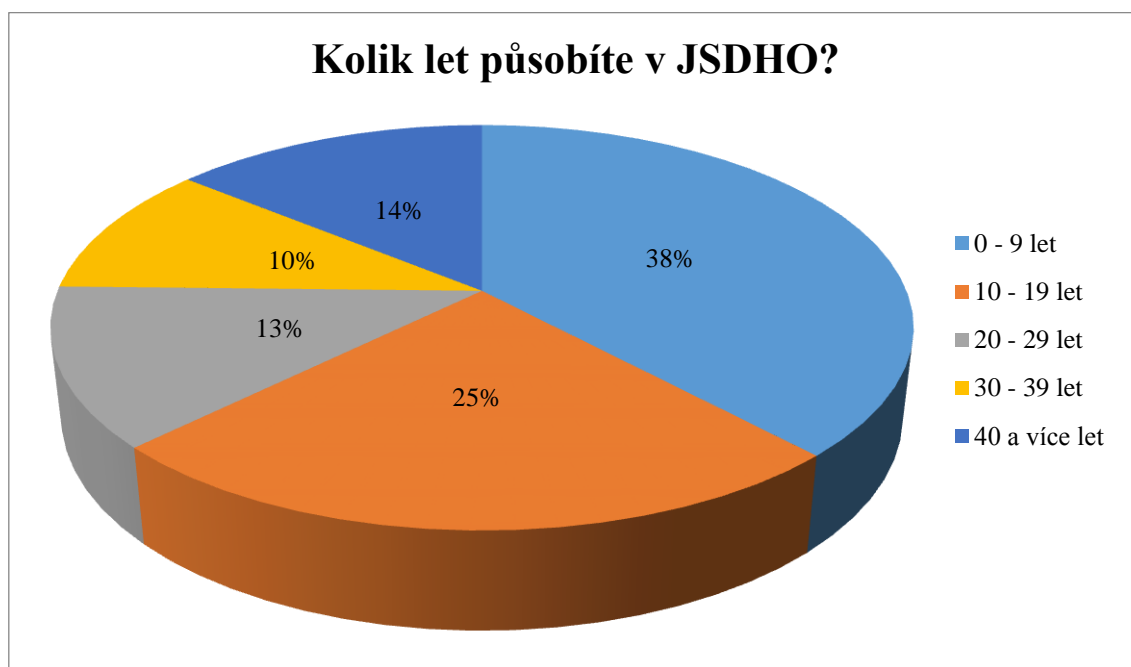
Graf 19 Celkové vyhodnocení testové části

Zdroj Vlastní výzkum

5.2 Dotazníkové šetření

Druhá část dotazníkové šetření je složena ze 13 otevřených a polootevřených otázek. 9 otázek je povinných a poslední čtyři otázky nepovinné. Všechny otázky se týkají pouze odborné přípravy a odborné způsobilosti, jejich časové dotaci, způsobu provádění, spokojeností respondentů atd. Otázky jsou stejné, bez ohledu na funkční zařazení v jednotce. Odpovědi z dotazníků jsou jednotlivě zaznamenány do přehledných grafů. Data získaná z posledních čtyř nepovinných otázek jsou zpracována a následně vyhodnocena pomocí SWOT analýzy. Otázky z dotazníkové části jsou uvedeny v přílohách č. 6, č. 7 a č. 8. Od 50 oslovených velitelů se vrátilo všech 50 řádně vyplněných dotazníků. Od 50 oslovených strojníků se vrátilo 47 vyplněných dotazníků a od 50 oslovených hasičů se vrátilo 45 vyplněných dotazníků. Celkem jsou data z prvních 9 otázek druhé části dotazníku zpracována od 142 respondentů.

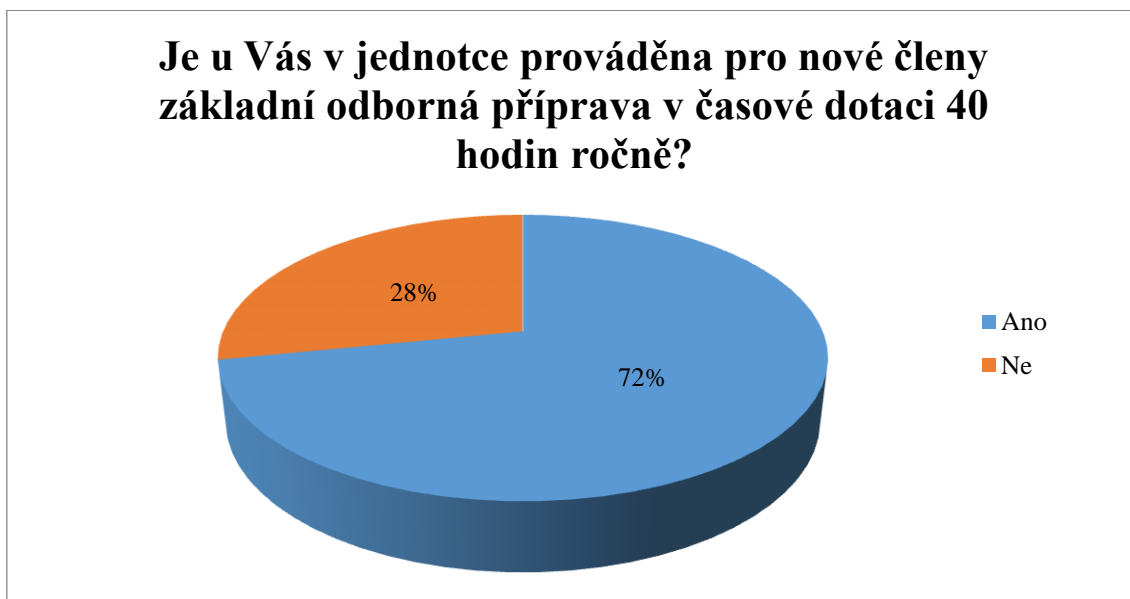
Otázka č. 16 zní: *Kolik let působíte v JSDHO?* Na tuto všeobecnou otázku odpovědělo 54 dotazovaných, tj. 38 % ve věku 0 – 9 let, 35 respondentů, tj. 25 % ve věku 10 - 19 let, 20 respondentů, tj. 14 % ve věku 40 a více let, 18 respondentů, tj. 13 % ve věku 20 - 29 let a 15 respondentů, tj. 10 % ve věku 30 – 39 let viz graf 20.

Graf 20 Vyhodnocení otázky č. 16

Zdroj Vlastní výzkum

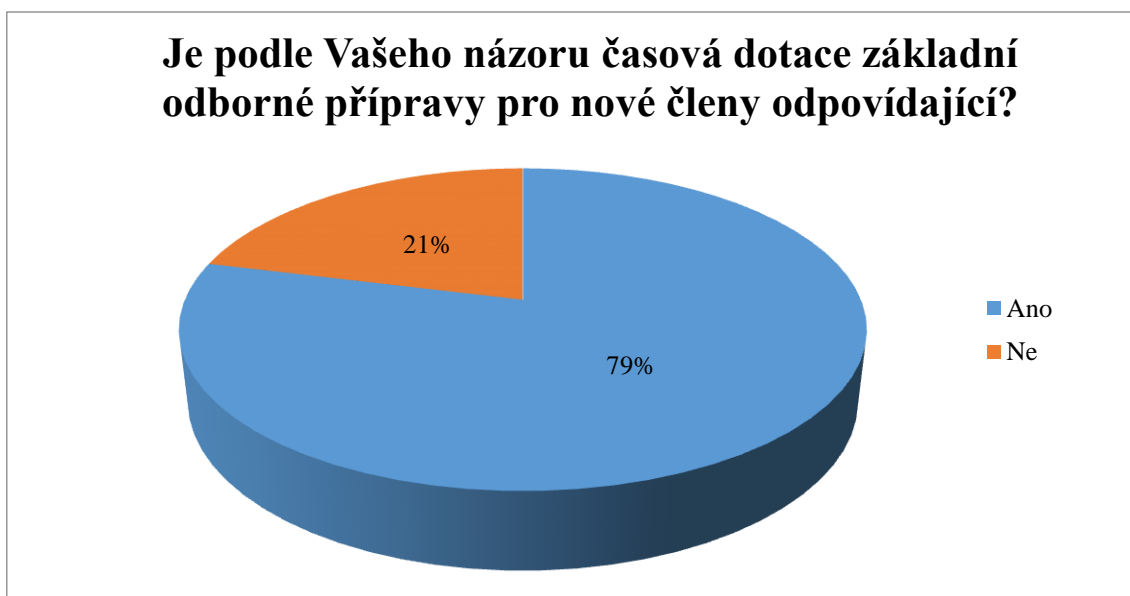
Otázka č. 17 zní: *Je u Vás v jednotce prováděna pro nové členy základní odborná příprava v časové dotaci 40 hodin ročně?* 102 respondentů, tj. 72 % odpovědělo *Ano* a 40 dotazovaných, tj. 28 % odpovědělo *Ne*, viz graf 21.

Graf 21 Vyhodnocení otázky č. 17

Zdroj Vlastní výzkum

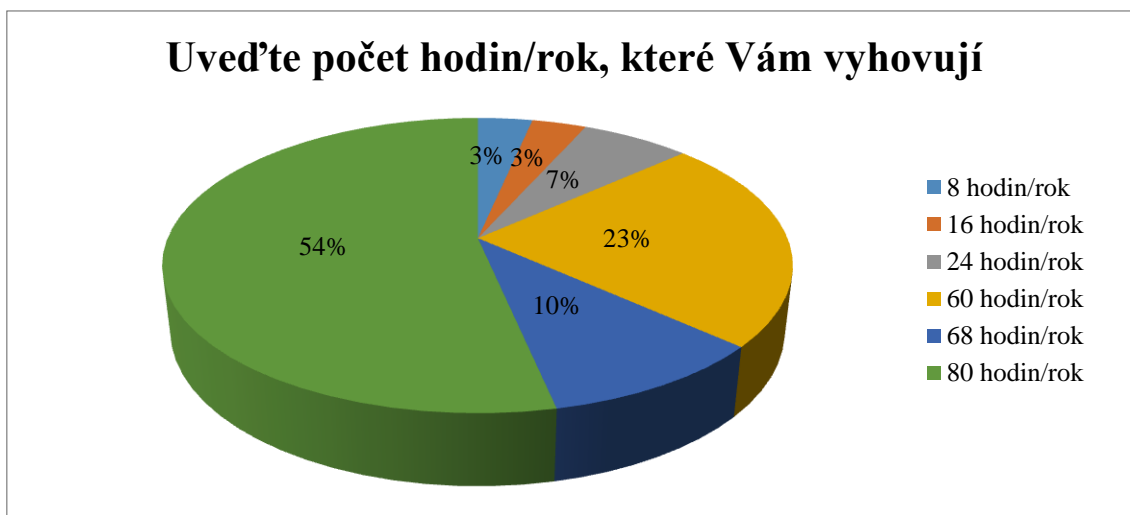
Otázka č. 18 zní: *Je podle Vašeho názoru časová dotace základní odborné přípravy pro nové členy odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin/rok, které Vám vyhovují.* Na tuto otázku odpovědělo 112 respondentů, tj. 79 % odpovědí *Ano* a 30 dotazovaných, tj. 21 % odpovědělo *Ne*, viz graf 22.

Graf 22 Vyhodnocení otázky č. 18

Zdroj Vlastní výzkum

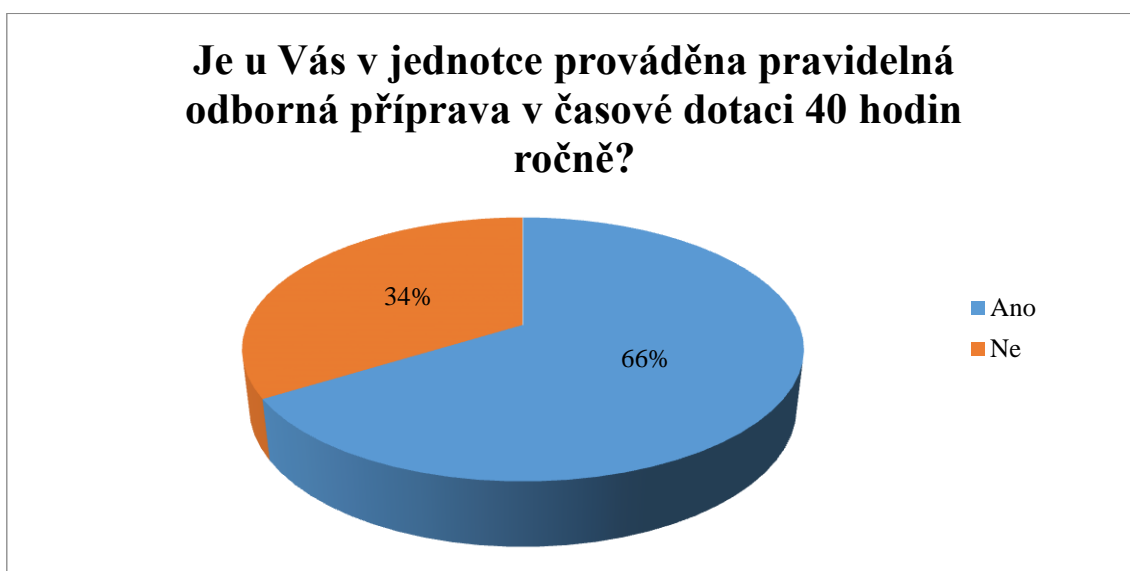
30 respondentů, kteří zvolili možnost *Ne*, vypsalí, jaká časová dotace by jim vyhovovala. 16 respondentů, tj. 54 % by vyhovovala časová dotace 80 hodin/rok. 7 respondentů, tj. 23 % by vyhovovala časová dotace 60 hodin/rok. 3 respondentům, tj. 10 % by vyhovovala časová dotace 68 hodin/rok, 2 respondentům, tj. 7 % by vyhovovala časová dotace 24 hodin/rok a po shodně po 1 respondentu, tj. po 3 % by vyhovovala časová dotace 16 hodin/rok a 8 hodin/rok viz graf 23.

Graf 23 Vyhodnocení doplňující otázky č. 18

Zdroj Vlastní výzkum

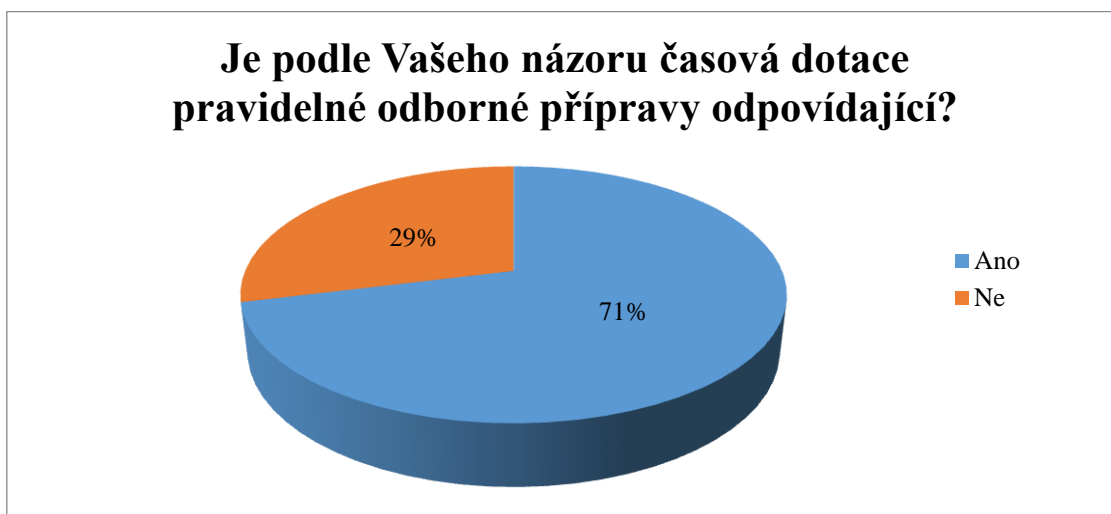
Otázka č. 19 zní: *Je u Vás v jednotce prováděna pravidelná odborná příprava v časové dotaci 40 hodin ročně?* 94 respondentů, tj. 66 % odpovědělo *Ano* a 48 dotazovaných, tj. 34 % odpovědělo *Ne*, viz graf 24.

Graf 24 Vyhodnocení otázky č. 19

Zdroj Vlastní výzkum

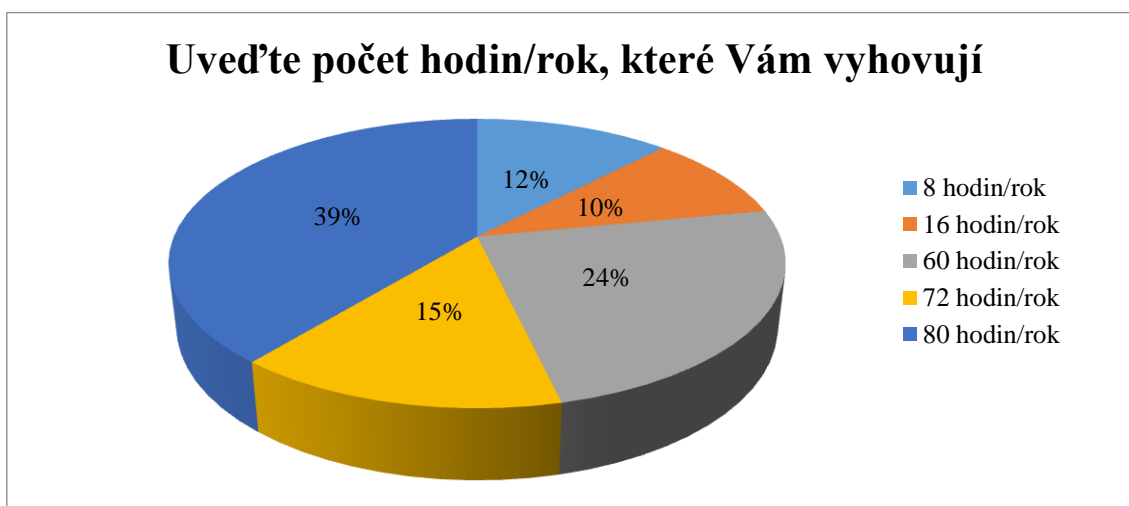
Otázka č. 20 zní: *Je podle Vašeho názoru časová dotace pravidelné odborné přípravy odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin/rok, které Vám vyhovují.* Na tuto otázku odpovědělo 101 respondentů, tj. 71 % odpovědí *Ano* a 41 dotazovaných, tj. 29 % odpovědělo *Ne*, viz graf 25.

Graf 25 Vyhodnocení otázky č. 20

Zdroj Vlastní výzkum

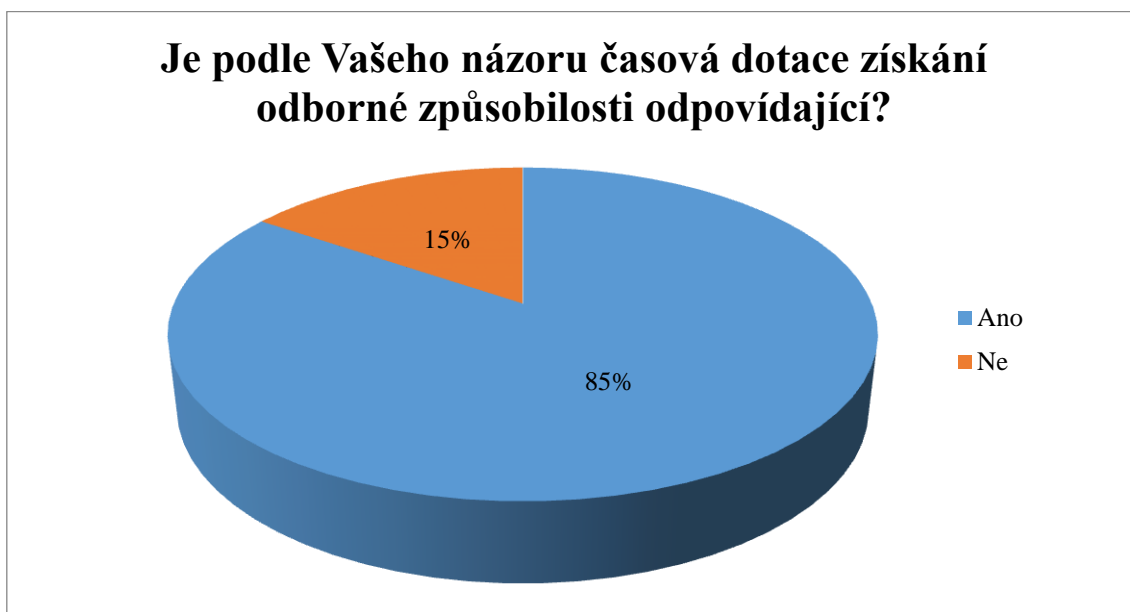
41 respondentů, kteří zvolili možnost *Ne*, vypsali, jaká časová dotace by jim vyhovovala. 16 respondentů, tj. 39 % by vyhovovala časová dotace 80 hodin/rok. 10 respondentů, tj. 24 % by vyhovovala časová dotace 60 hodin/rok. 6 respondentům, tj. 15 % by vyhovovala časová dotace 72 hodin/rok, 5 respondentům, tj. 12 % by vyhovovala časová dotace 8 hodin/rok a 4 respondentům, tj. 10 % by vyhovovala časová dotace 16 hodin/rok viz graf 26.

Graf 26 Vyhodnocení doplňující otázky č. 20

Zdroj Vlastní výzkum

Otázka č. 21 zní: *Je podle Vašeho názoru časová dotace získání odborné způsobilosti odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin, které Vám vyhovují.* Na tuto otázku odpovědělo 120 respondentů, tj. 85 % odpovědí *Ano* a 22 dotazovaných, tj. 15 % odpovědělo *Ne*, viz graf 27.

Graf 27 Vyhodnocení otázky č. 21

Zdroj Vlastní výzkum

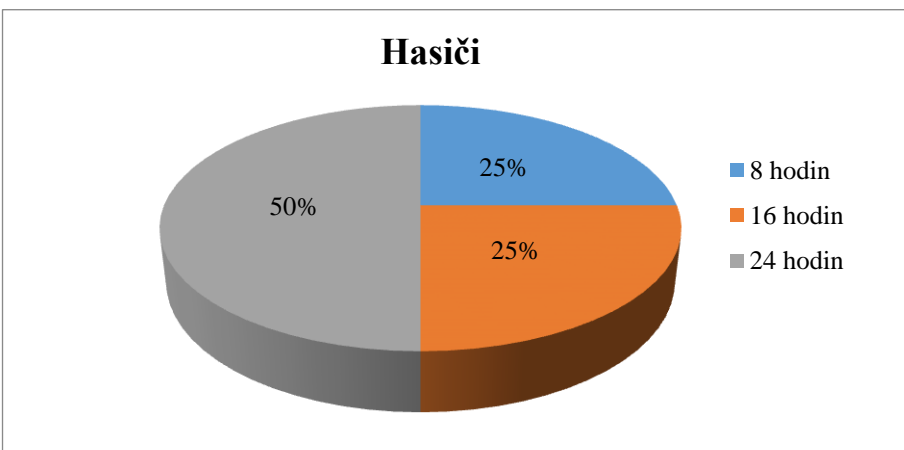
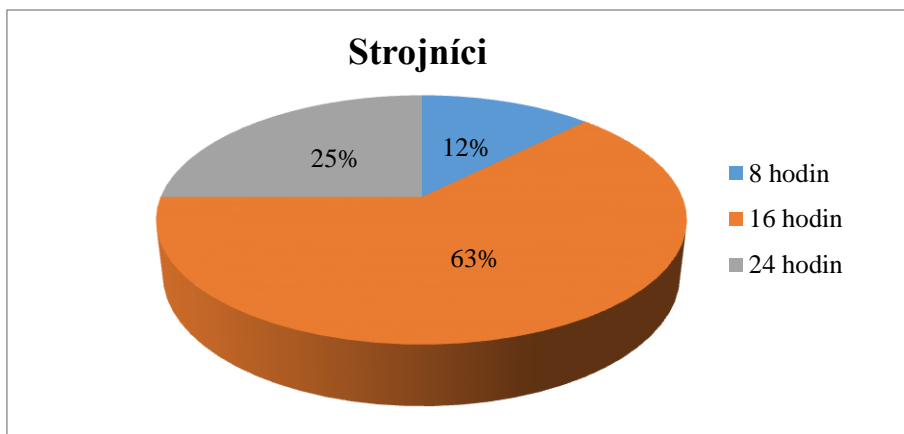
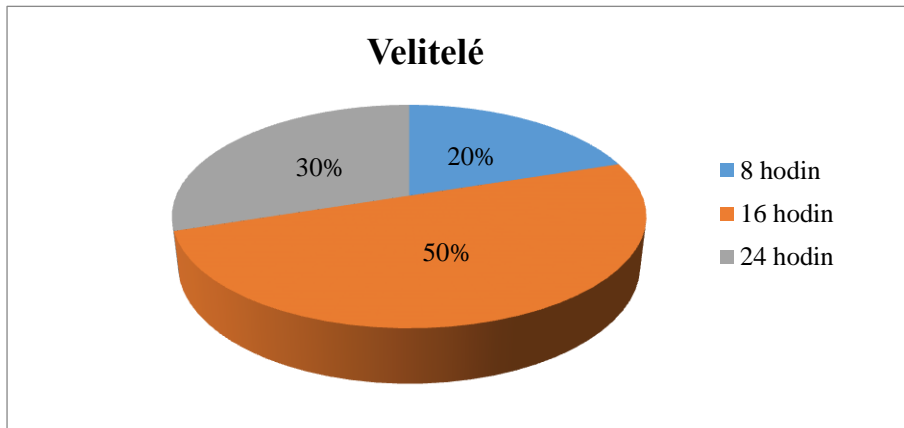
22 respondentů zvolilo možnost *Ne*. Z těchto 22 respondentů bylo 10 velitelů, 8 strojníků a 4 hasiči.

Z řad velitelů by časovou dotací 16 hodin vybralo 5 respondentů, tj. 50 %. Časová dotace 24 hodin by vyhovovala 3 respondentům, tj. 30 % a časová dotace 8 hodin by vyhovovala 2 respondentům, tj. 20 %.

Z řad strojníků by časovou dotací 16 hodin vybralo 5 respondentů, tj. 63 %. Časová dotace 24 hodin by vyhovovala 2 respondentům, tj. 25 % a časová dotace 8 hodin by vyhovovala 1 respondentu, tj. 12 %.

Z řad hasičů by časovou dotací 24 hodin vybrali 2 respondenti, tj. 50 % a shodně po 1 respondentu, tj. po 25 % by vyhovovala časová dotace 8 hodin a 16 hodin viz graf 28.

Uved'te počet hodin, které Vám vyhovují

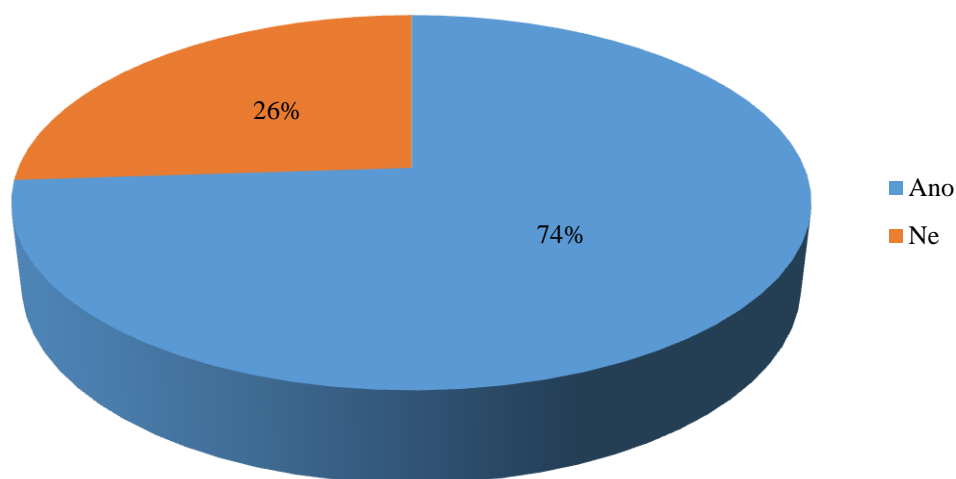

Graf 28 Vyhodnocení doplňující otázky č. 21

Zdroj Vlastní výzkum

Otázka č. 22 zní: *Je podle Vašeho názoru časová dotace prodloužení odborné způsobilosti odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin, které byste měl podle Vás absolvovat v průběhu pěti let.* Na tuto otázku odpovědělo 105 respondentů, tj. 74 % odpovědí *Ano* a 37 dotazovaných, tj. 26 % odpovědělo *Ne*, viz graf 29.

Je podle Vašeho názoru časová dotace prodloužení odborné způsobilosti odpovídající?

Graf 29 Vyhodnocení otázky č. 22

Zdroj Vlastní výzkum

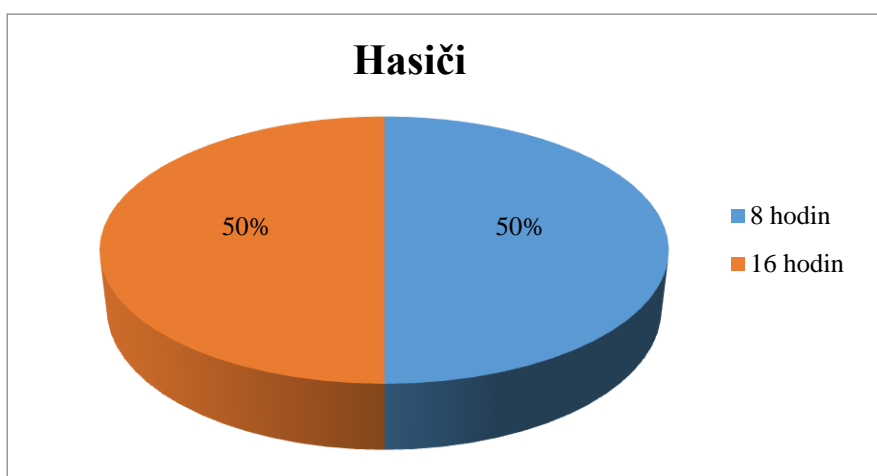
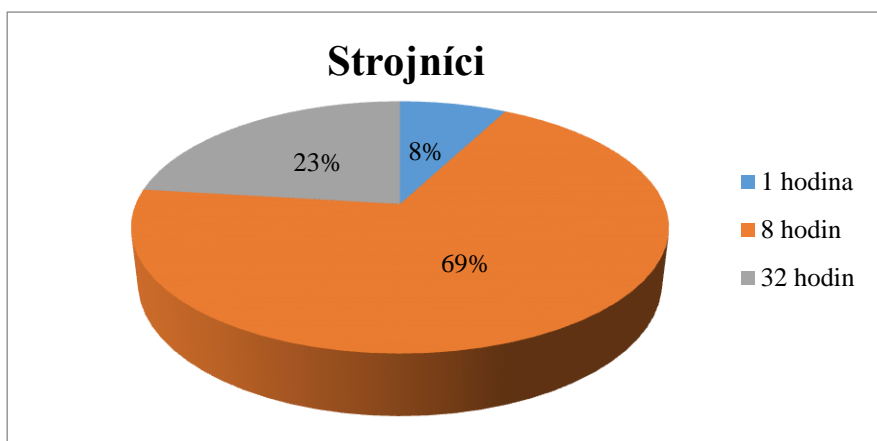
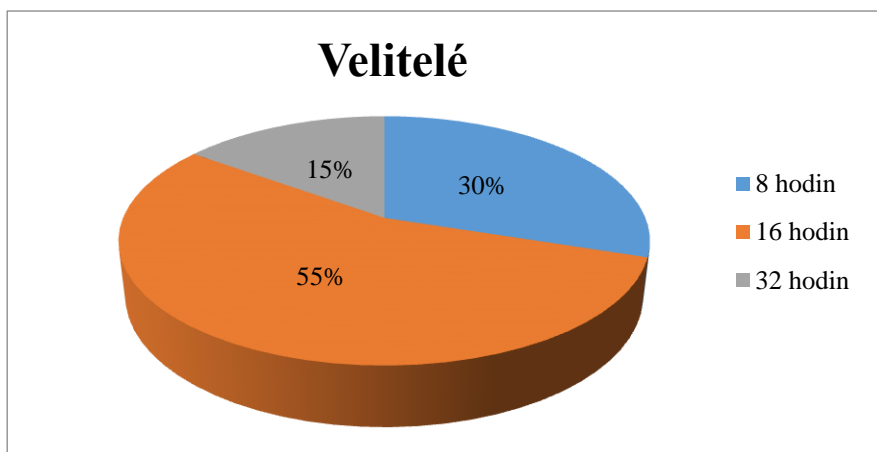
37 respondentů zvolilo možnost *Ne*. Z těchto 37 respondentů bylo 20 velitelů, 13 strojníků a 4 hasiči.

Z řad velitelů by časovou dotací 16 hodin v průběhu pěti let vybralo 11 respondentů, tj. 55 %. Časová dotace 8 hodin v průběhu pěti let by vyhovovala 6 respondentům, tj. 30 % a časová dotace 32 hodin v průběhu pěti let by vyhovovala 3 respondentům, tj. 15 %.

Z řad strojníků by časovou dotací 8 hodin v průběhu pěti let vybralo 9 respondentů, tj. 69 %. Časová dotace 32 hodin v průběhu pěti let by vyhovovala 3 respondentům, tj. 23 % a časová dotace 1 hodiny v průběhu pěti let by vyhovovala 1 respondentu, tj. 8 %.

Z řad hasičů by časovou dotací 16 hodin v průběhu pěti let a časovou dotací 8 hodin v průběhu pěti let vybrali shodně 2 a 2 respondenti, tj. po 50 % viz graf 30.

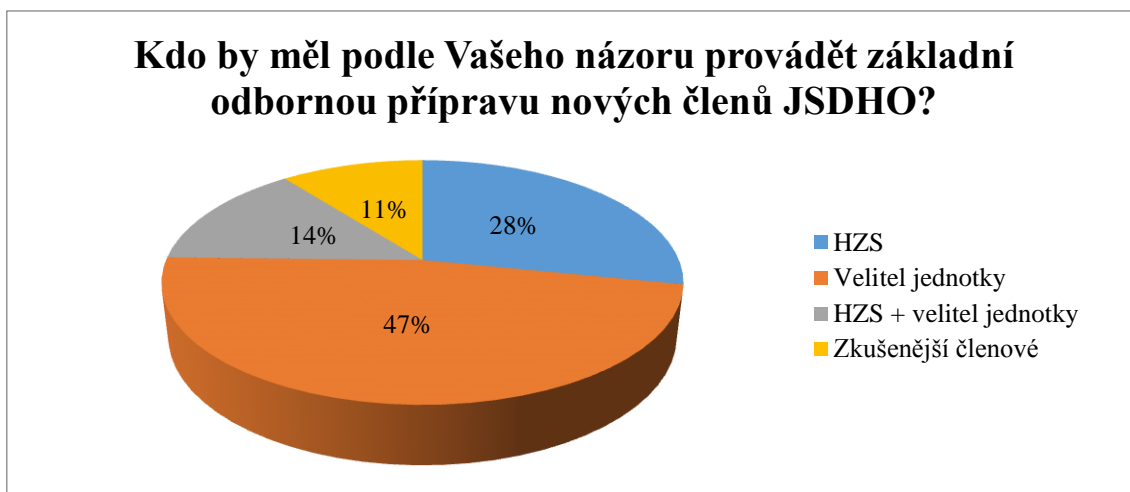
Uved'te počet hodin, které byste měl podle Vás absolvovat v průběhu pěti let

Graf 30 Vyhodnocení doplňující otázky č. 22

Zdroj Vlastní výzkum

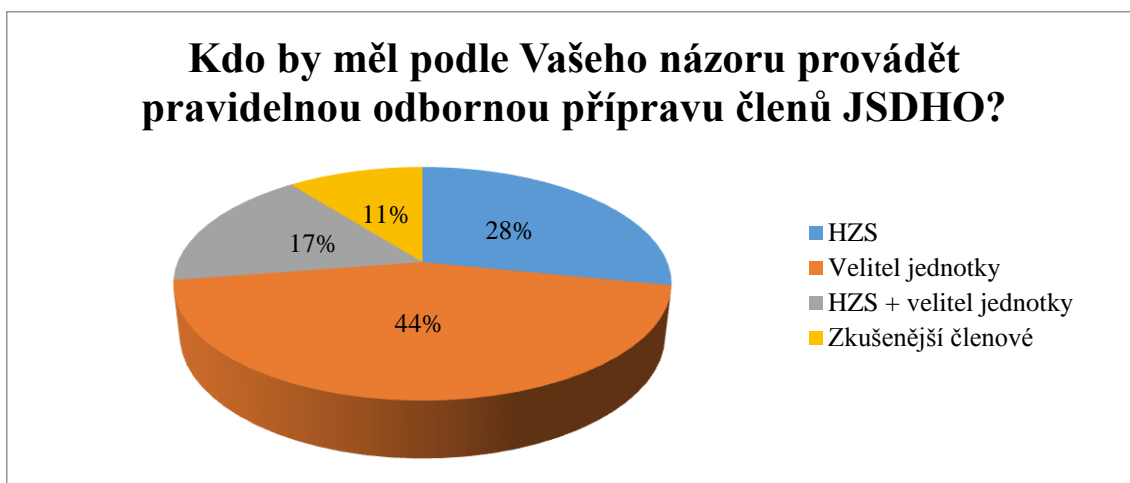
Otázka č. 23 zní: *Kdo by měl podle Vašeho názoru provádět základní odbornou přípravu nových členů JSDHO?* 67 respondentů, tj. 47 % zvolilo možnost *Velitel jednotky*. 40 dotazovaných, tj. 28 % zvolilo možnost *HZS*. 20 dotazovaných, tj. 14 % odpovědělo kombinaci *HZS + velitel jednotky* a 15 dotazovaných, tj. 11 % by dle názoru preferovalo možnost provádění základní odborné přípravy *zkušenějšími členy*, viz graf 31.

Graf 31 Vyhodnocení otázky č. 23

Zdroj Vlastní výzkum

Otázka č. 24 zní: *Kdo by měl podle Vašeho názoru provádět pravidelnou odbornou přípravu členů JSDHO?* 63 respondentů, tj. 44 % zvolilo možnost *Velitel jednotky*. 40 dotazovaných, tj. 28 % zvolilo možnost *HZS*. 24 dotazovaných, tj. 17 % odpovědělo kombinaci *HZS + velitel jednotky* a 15 dotazovaných, tj. 11 % by dle názoru preferovalo možnost provádění základní odborné přípravy *zkušenějšími členy*, viz graf 32.

Graf 32 Vyhodnocení otázky č. 24

Zdroj Vlastní výzkum

5.3 SWOT analýza

Data získaná z otevřených a polootevřených otázek jsou zpracována pomocí SWOT analýzy. Výsledky zpracované metody doplňují výstupy z předchozích dotazníkových šetření a společně jsou prostředkem ke zjištění skutečného stavu odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO. Výstupem této metody jsou také změny vedoucí k zefektivnění a zkvalitnění odborné přípravy a způsobilosti.

Do dotazníku jsou začleněny čtyři nepovinné otázky, pomocí kterých jsou stanovena kritéria, kterými jsou silné stránky, slabé stránky, příležitosti a hrozby.

Otázka č. 25 zní: *S čím jste spokojeni a co je pro Vás největším přínosem v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?* Pomocí této otázky jsou definována kritéria pro silné stránky, viz tabulka 8.

Tabulka 8 SWOT analýza – silné stránky

Silné stránky
1. Kvalitní úroveň školení od HZS kraje
2. Výměna zkušeností s ostatními členy
3. Seznámení s novou technikou a novými metodami v oblasti PO
4. Školení v oblasti zdravotní péče
5. Dostatek výukových materiálů
6. Pravidelné školení

Zdroj Vlastní výzkum

5.3.1 Vysvětlení kritérií silných stránek

1. Kvalitní úroveň školení od HZS kraje – odborná způsobilost u HZS kraje probíhá podle osnov vydaných GŘ a za přítomnosti zkušených lektorů.

2. Výměna zkušeností s ostatními členy – při odborné způsobilosti probíhá na učebně výměna zkušeností a poznatků mezi jednotlivými členy JSDHO.

3. Seznámení s novou technikou a novými metodami v oblasti PO – při odborné způsobilosti u HZS kraje probíhá ukázka nové techniky, která je ve výbavě HZS kraje a při školení se rozebírají inovativní postupy zásahů při MU.

4. Školení v oblasti zdravotní péče – při odborné způsobilosti je využito zkušených příslušníků, kteří mají minimální vzdělání v oblasti zdravotnictví. Při odborné přípravě je možnost návštěvy ZZS přímo u jednotek.

5. Dostatek výukových materiálů – velitelům a strojníkům JSDHO jsou prostřednictvím HZS kraje poskytovány výukové materiály v podobě prezentací, videí, odkazů na vzdělávací portály a tištěné podklady.

6. Pravidelné školení – v jednotkách probíhá základní a pravidelná odborná příprava všech členů podle platné legislativy. Velitelé a strojníci mají a prodlužují si odbornou způsobilost.

Otázka č. 26 zní: *S čím jste nespokojeni a co je pro Vás nepřínosné v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?* Pomocí této otázky jsou definována kritéria pro slabé stránky, viz tabulka 9.

Tabulka 9 SWOT analýza – slabé stránky

Slabé stránky
1. Málo praktického cvičení
2. Odborný výklad legislativy
3. Časový rozsah prodloužení odborné způsobilosti
4. Zastaralé způsoby lektorů
5. Ověřování odborné přípravy ze strany HZS
6. Kapacita volných míst na školení u HZS

Zdroj Vlastní výzkum

5.3.2 Vysvětlení kritérií slabých stránek

1. Málo praktického cvičení – odborná způsobilost probíhá výhradně teoreticky a na učebně. Při odborné přípravě nejsou podmínky pro praktický výcvik.

2. Odborný výklad legislativy – legislativa není vysvětlena pro členy JSDHO a je jí příliš. Pokud není přítomen člověk ze strany HZS kraje, členové JSDHO mnohdy nepochopí danou problematiku.

3. Časový rozsah prodloužení odborné způsobilosti – časová dotace pro velitele a strojníky je zbytečně rozsáhlá.
4. Odborná způsobilost hasičů – Absence školení od HZS kraje. Hasiče v jednotce si školí sami velitelé jednotek.
5. Ověřování odborné přípravy ze strany HZS kraje – HZS kraje nedohlíží a neprovádí ověřování základní a pravidelné odborné přípravy v jednotkách.
6. Kapacita volných míst na školení u HZS – HZS kraje nevypisuje dostatečný počet volných termínů pro prodloužení odborné způsobilosti.

Otázka č. 27 zní: *Co byste navrhli zlepšit nebo změnit nebo zavedli zcela nově na odborné přípravě a odborné způsobilosti JSDHO? Pomocí této otázky jsou definována kritéria pro příležitosti, viz tabulka 10.*

Tabulka 10 SWOT analýza - příležitosti

Příležitosti
<ol style="list-style-type: none"> 1. Větší podíl e-learningových kurzů 2. Stáže a praxe u HZS 3. Více výuky s technickými prostředky 4. Provádění odborné přípravy v součinnosti s HZS kraje 5. Kamerové záznamy HZS kraje 6. Upravení časové dotace jednotlivým funkcím

Zdroj Vlastní výzkum

5.3.3 Vysvětlení kritérií příležitostí

1. Větší podíl e-learningových kurzů – zajistit školení formou e-learningových kurzů pro velitele, strojníky a hasiče
2. Stáže a praxe u HZS kraje – možnost účastnit se stáží a praxí u HZS kraje. Absolvovat výjezdy k zásahům.
3. Více výuky s technickými prostředky – zaměřit se více na výuku s technickými prostředky, které jsou ve výbavě jednotek.

4. Provádění odborné přípravy v součinnosti s HZS kraje – při základní a pravidelné odborné přípravě si přizvat příslušníka HZS nebo částečně provádět odbornou přípravu u HZS.

5. Kamerové záznamy HZS kraje – při odborné způsobilosti prezentovat pořízené kamerové záznamy ze zásahů.

6. Upravení časové dotace jednotlivým funkcím – upravit časové dotace odborné přípravy a způsobilosti pro jednotlivé funkce.

Otázka č. 28 zní: *Co považujete za největší překážku nebo problém v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?* Pomocí této otázky jsou definována kritéria pro hrozby, viz tabulka 11.

Tabulka 11 SWOT analýza - hrozby

Hrozby
1. Časové vytížení členů
2. Nezájem členů o odbornou přípravu
3. Mladá generace
4. Byrokracie
5. Uvolňování členů od zaměstnavatelů
6. Současná situace ohledně COVID – 19

Zdroj Vlastní výzkum

5.3.4 Vysvětlení kritérií hrozeb

1. Časové vytížení členů – členové jednotek nemají z rodinných a pracovních důvodů čas vykonávat činnosti v jednotkách.

2. Nezájem členů o odbornou přípravu – členové jednotek se nechtějí vzdělávat. Nemají zájem se scházet kvůli odborné přípravě.

3. Mladá generace – mladí lidé se do jednotek nehrnou. Nejsou nástupci.

4. Byrokracie – příliš mnoho legislativy. Náročné vedení dokumentace.

5. Uvolňování členů od zaměstnavatelů – zaměstnavatel nechce uvolňovat členy jednotek k zásahům a odborné způsobilosti.

6. Současná situace ohledně COVID – 19 – kvůli současné situaci neprobíhá pravidelná odborná příprava v jednotkách. Odborná způsobilost probíhá jen částečně a to formou e-learningu.

5.3.5 Metoda párového srovnání – Fullerův trojúhelník

V trojúhelníkové matici je postupně vzájemně porovnáváno každé kritérium s každým, kromě sebe, dle významu a důležitosti. Důležitější kritérium (preferenci kritéria) z porovnávané dvojice je vždy zvýrazněno a následně je sečten jejich celkový počet. Pokud je dvojice kritérií shodná, jsou zvýrazněny obě a ohodnoceny 0,5 bodem. Dále je určen váhový faktor, který je poměrem mezi počtem preferencí kritéria a celkovým počtem preferencí všech kritérií. Váhový faktor se v součtu rovná jedné.

Do výsledné tabulky je připsáno vlastní hodnocení, které nabývá hodnot 1 až 5 u silných stránek a příležitostí, kde 5 znamená nejvyšší spokojenost a 1 nejnižší. U slabých stránek a hrozeb nabývá vlastní hodnocení hodnot -1 až -5, kde -1 značí nejnižší nespokojenost a -5 nejvyšší nespokojenost. Vynásobením váhového faktoru s vlastním hodnocením je vypočtena síla daného kritéria. Pro každou kategorii je vypracován součet jednotlivých sil kritérií, které nám umožní vypočítat výsledné číslo SWOT analýzy, viz tabulka 16. Výsledné číslo SWOT analýzy je zaneseno do SWOT matice a udává strategickou pozici, kterou by se měla daná problematika orientovat.

Tabulka 12 Fullerův trojúhelník – silné stránky

Silné stránky (S)		Celkový počet	Váhový faktor	Vlastní hodnocení	Výpočet síly kritéria
1. Kvalitní úroveň školení od HZS kraje	1 1 1 1 1 2 3 4 5 6	3	0,20	5	1,00
2. Výměna zkušeností s ostatními členy	2 2 2 2 3 4 5 6	2	0,13	3	0,40
3. Seznámení s novou technikou a novými metodami v oblasti PO	3 3 3 4 5 6	0,5	0,03	2	0,07
4. Školení v oblasti zdravotní péče	4 4 5 6	0,5	0,03	3	0,10
5. Dostatek výukových materiálů	5 6	5	0,33	5	1,67
6. Pravidelné školení		4	0,27	4	1,07
Výsledné hodnoty		15	1		4,30

Zdroj Vlastní výzkum

Výsledná hodnota síly kritéria je 4,30. Mezi nejsilnější kritéria silných stránek patří dostatek výukových materiálů, pravidelné školení a kvalitní úroveň školení od HZS kraje, viz tabulka 12.

Tabulka 13 Fullerův trojúhelník – slabé stránky

Slabé stránky (W)		Celkový počet	Váhový faktor	Vlastní hodnocení	Výpočet síly kritéria
1. Málo praktického cvičení	1 1 1 1 1 2 3 4 5 6	3	0,20	-4	-0,80
2. Odborný výklad legislativy	2 2 2 2 3 4 5 6	4	0,27	-5	-1,33
3. Časový rozsah prodloužení odborné způsobilosti	3 3 3 4 5 6	5	0,33	-4	-1,33
4. Zastaralé způsoby lektorů	4 4 5 6	1	0,07	-1	-0,07
5. Ověřování odborné přípravy ze strany HZS kraje	5 6	1,5	0,10	-3	-0,30
6. Kapacita volných míst na školení u HZS kraje		0,5	0,03	-4	-0,13
Výsledné hodnoty		15	1		-3,97

Zdroj Vlastní výzkum

Výsledná hodnota síly kritéria je -3,97. Nejsilnějšími kritérii slabých stránek jsou časový rozsah prodloužení odborné způsobilosti, odborný výklad legislativy a málo praktického cvičení, viz tabulka 13.

Tabulka 14 Fullerův trojúhelník – příležitosti

Příležitosti (O)						Celkový počet	Váhový faktor	Vlastní hodnocení	Výpočet síly kritéria
	1	1	1	1	1				
1. Větší podíl e-learningových kurzů	2	3	4	5	6	5	0,33	4	1,33
2. Stáže a praxe u HZS kraje	2	2	2	2		2	0,13	1	0,13
3. Více výuky s technickými prostředky			3	3	3	1,5	0,10	2	0,20
4. Provádění odborné přípravy v součinnosti s HZS kraje				4	4	2	0,13	3	0,40
5. Kamerové záznamy HZS kraje					5	0,5	0,03	3	0,10
6. Upravení časové dotace jednotlivým funkcím					6	4	0,27	4	1,07
Výsledné hodnoty						15	1		3,23

Zdroj Vlastní výzkum

Výsledná hodnota síly kritéria u příležitostí je 3,23. Mezi největší příležitosti řadíme větší podíl e-learningových kurzů, upravení časové dotace jednotlivým funkcím, stáže a praxe u HZS kraje a provádění odborné přípravy v součinnosti s HZS kraje, viz tabulka 14.

Tabulka 15 Fullerův trojúhelník - hrozby

Hrozby (T)						Celkový počet	Váhový faktor	Vlastní hodnocení	Výpočet síly kritéria
	1	1	1	1	1				
1. Časové vytížení členů	2	3	4	5	6	3	0,20	-4	-0,80
2. Nezáměr členů o odbornou přípravu	2	2	2	2		5	0,33	-5	-1,67
3. Mladá generace			3	3	3	4	0,27	-4	-1,07
4. Byrokracie				4	4	0,5	0,03	-3	-0,10
5. Uvolňování členů od zaměstnavatelů					5	2	0,13	-2	-0,27
6. Současná situace ohledně COVID – 19					6	0,5	0,03	-2	-0,07
Výsledné hodnoty						15	1		-3,97

Zdroj Vlastní výzkum

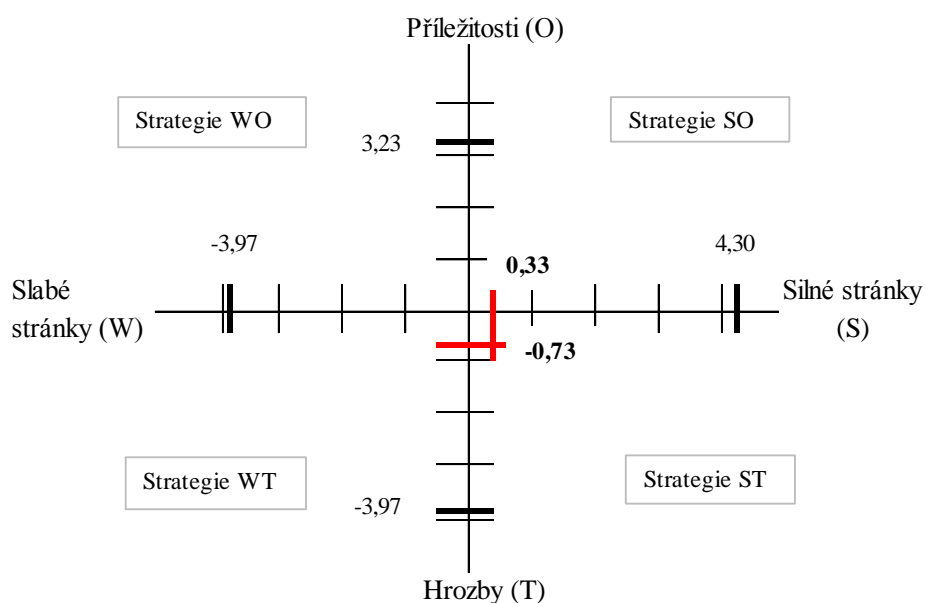
Výsledná hodnota síly kritéria pro hrozby je -3,97. Mezi nejsilnější kritéria hrozeb patří nezáměr členů o odbornou přípravu, časové vytížení členů a mladá generace, viz tabulka 15.

Tabulka 16 Celkové výsledky SWOT analýzy

Celkové výsledky SWOT analýzy			
Silné stránky	4,30	Příležitosti	3,23
Slabé stránky	-3,97	Hrozby	-3,97
Vnitřní faktory celkem	0,33	Vnější faktory celkem	-0,73
Výsledné číslo SWOT analýzy		-0,40	

Zdroj Vlastní výzkum

Vnitřní faktory nabývají celkové hodnoty 0,33 a vnější faktory hodnoty -0,73. Výsledné číslo SWOT analýzy je -0,40, viz tabulka 16. Jednotlivé hodnoty silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb jsou zaneseny do SWOT matice a pomocí vypočtených vnitřních a vnějších faktorů je zanesena strategická pozice. V tomto případě se jedná o tzv. strategii ST, tedy defenzivní strategii, kdy se za pomoci silných stránek minimalizují hrozby, viz graf 33. Tato strategie napomáhá určit směr, který povede k zefektivnění a zkvalitnění odborné přípravy a způsobilosti.

Graf 33 Strategická pozice ve SWOT matici

Zdroj Vlastní výzkum

6 Diskuse

V této části jsou shrnuty výsledky diplomové práce a celá problematika odborného vzdělávání u JSDHO. K dosažení stanovených cílů a zodpovězení výzkumných otázek je využito dotazníkového šetření a SWOT analýzy. První část dotazníku se týká čistě vědomostí členů, kteří jsou zařazeni na funkcích velitele, strojníka a hasiče. Průměrná úroveň znalostí všech členů je 82 %. Dá se tedy říci, že odborné znalosti členů JSDHO jsou na dobré úrovni. Pokud se však blíže podíváme na jednotlivé hodnocení testů u jednotlivých funkcí, jsou zde vidět markantní rozdíly, zvláště mezi veliteli a hasiči.

Velitelé obstáli v testovém dotazníku podstatně nejlépe. Celkové vědomosti velitelů dosáhli 89 %. Otázky, ve kterých tato skupina respondentů nejčastěji chybovala, se týkají dokumentace JSDHO a zvláště pak dokumentace zdolávání požáru. Naopak problematiku velitele zásahu a práva přednostního velení dotazovaní dokonale ovládají. Tyto vynikající výsledky velitelů jsou ovlivněny několika faktory. V první řadě lze říci, že velitel jednotky a velitel družstva je zpravidla ten nezapálenější hasič, který má chuť se učit novým věcem a hasičskou problematikou se zabývá. Dalším faktorem je skutečnost, že velitel jednotky musí provádět v jednotce základní odbornou přípravu nových členů a pravidelnou odbornou přípravu stávajících členů. Z tohoto důvodu se musí umět orientovat v legislativě a porozumět problematice v oblasti požární ochrany. Posledním důležitým faktorem ovlivňující znalosti velitelů je jejich účast u HZS kraje. Každý velitel musí a také absolvuje v průběhu pěti let minimálně tři školení po osmi hodinách u HZS kraje. Během těchto účastí je velitel školen lektorem HZS kraje na velice kvalitní úrovni, což také vyplývá z výsledků SWOT analýzy. Ze špatně zodpovězených otázek velitelů vyplývá, že HZS kraje by se měl více zaměřit na školení problematiky dokumentace zdolávání požáru a také dokumentace JSDHO. Tuto problematiku by měli dále velitelé předat ostatním členům, ačkoli to nemají přímo v učebních osnovách. Pokud vezmeme v potaz výsledky ze SWOT analýzy, výsledky z dotazníkové části a výsledky z testové části velitelů, doporučuji upravit časovou dotaci prodloužení odborné způsobilosti ze současných tří účastí v průběhu pěti let na dvě účasti v průběhu pěti let. Znalosti mají velitelé nadprůměrné a z vlastní zkušenosti, jakož to příslušníka HZS Jihočeského kraje, který má také na starosti školení JSDHO bych tuto změnu uvítal.

Strojníci dosáhli úspěšnosti 81 %, což je lehce nad požadovanou hranicí úspěšnosti. Otázky, ve kterých tato skupina dotazovaných excelovala, se týkají povinnosti strojníků nebo řidičů, ale zejména dopravy na místo zásahu a použití výstražného a světelného zařízení. Celkově lze na základě vyhodnocené testové části konstatovat, že otázky, které jsou zaměřeny na bezpečnou jízdu k zásahu, nedělají strojníkům příliš mnoho potíží. Tento fakt je jistě důkazem pravidelného školení v jednotce i školení u HZS kraje, kde je zvláště na bezpečnost a jízdu k zásahu kladen veliký důraz. Problematika bezpečné jízdy k zásahu je také velice přehledně zpracována ve výukových materiálech, které jsou strojníkům předávány v rámci odborné způsobilosti. Tato skutečnost se promítla i ve výsledku SWOT analýzy, kde jako nejsilnější kritérium silných stránek vyšel dostatek výukových materiálů. HZS kraje předává všem členům nejen vlastní výukové materiály, ale i odkazy na internetové stránky, jako jsou např. hasici-vzdelavani.cz či cahd.cz, kde mohou jednotlivé výukové materiály najít. Otázky, ve kterých strojníci nejvíce chybovali, jsou zaměřeny na dálkovou dopravu vody, dopravované množství vody při požárním útoku nebo teoretické otázky, jako je například povinnost řidičů vozidel s právem přednostní jízdy. Jelikož také z výsledků SWOT analýzy vyplývá, že jedním z více četných kritérií slabých stránek je málo praktického cvičení, které s dálkovou dopravou a množstvím dopravované vody bezpochyby souvisí, je zapotřebí na toto reagovat. Doporučuji zařadit do kurzu získání a prodloužení odborné způsobilosti strojníků praktické cvičení týkající se dopravení vody na místo mimořádné události. Jako alternativu místo toho praktického cvičení navrhuji povinnost uspořádat alespoň jedno taktické cvičení v průběhu jednoho roku, zaměřené přímo na dálkovou dopravu vody. Jelikož JSDHO disponují podle vyhlášky minimálně požární stříkačkou a při požárech jsou nejvíce potřebné právě při dopravování vody na požářiště, je tato forma odborné přípravy na místě. Z dotazníkové části a z četnosti kritérií slabých stránek SWOT analýzy vyplývá, že by někteří strojníci stejně jako velitelé, uvítali upravení časového rozsahu prodloužení odborné způsobilosti. Jelikož se strojníci na základě vyhodnocení testové části dotazníků pohybovali na samotné hranici 80 %, nedoporučoval bych změnu a preferoval bych i nadále variantu 16 hodin v průběhu pěti let. Jedním z důvodů, proč také nesnížit počet hodin odborné způsobilosti, je nově pořizovaná technika do JSDHO. Z důvodů státních a krajských investičních dotačních titulů a velmi dobré ekonomické kondici měst a obcí, bylo v posledních letech pořízeno do JSDHO nespočet dopravních automobilů a cisteren. Tuto techniku musí umět strojníci nejen dokonale

prakticky ovládat, ale rovněž je žádoucí prohlubovat jejich teoretické znalosti v oblasti mobilní požární techniky, které mimo jiné nabydou právě při školení. Proto není vhodné snižovat časovou dotaci odborné způsobilosti u strojníků.

Hasiči v testové části obstáli nejhůře. Dosáhli průměrné znalosti 76 %. Otázky z oblasti zdravotní péče a hasiv hasičům problémy nedělají. Výsledky poukazují na velké rezervy v oblasti nebezpečí u zásahu a zásahů, kde se vyskytuje hořící plyn. Důvodů, proč je úroveň znalostí hasičů nejnižší, je několik. Ze SWOT analýzy vyplývá, že potenciální hrozbou je časové vytížení, mladá generace i nezáměr členů o odbornou přípravu. A právě nezáměr členů je hlavním důvodem, proč znalosti hasičů nejsou na potřebné úrovni. Dalším důvodem je jistě chybějící kurz. Hasiči, kteří nemají způsobilost strojníků a velitelů musí spoléhat jen na odbornou přípravu (způsobilost) v jednotce, kterou má zastřešovat její velitel. Až na výjimky, které jsou v podobě JPO II a JPO III, kde mohou vykonávat službu v jednotce členové, kteří jsou v ní přímo zaměstnaní, neexistuje kurz získání a prodloužení odborné způsobilosti pro hasiče v JSDHO. Hasiči tímto nezískají alespoň základní potřebné znalosti, jako velitelé a strojníci u HZS kraje. Pokud je pak v jednotce prováděna základní a pravidelná odborná příprava jen v omezené míře nebo není prováděna vůbec, hasiči tak nezískají vědomosti v podstatě žádné. Z tohoto důvodu doporučuji založit nový kurz pro získání odborné způsobilosti hasiče v JSDHO s časovou dotací 8 hodin. Tento kurz by měl v gesci HZS kraje. Jelikož jsem si vědom, že dobrovolní hasiči vykonávají tyto aktivity dobrovolně ve svém volném čase, mnohdy bez finančního ohodnocení, jako alternativu k tomuto kurzu lze založit e-learningový kurz. Prodlužovat kurz pro získání odborné způsobilosti hasiče v JSDHO by bylo možné pouze e-learningovou formou a to jedenkrát za pět let. Je mi naprosto jasné, že HZS kraje nemá dostatečnou personální kapacitu, která by zabezpečila výuku a navýšení počtu lektorů, z řad příslušníků, by bylo v dnešní nejisté době utopí. Z tohoto důvodu by nový kurz pro získání odborné způsobilosti hasiče platil jen pro nové členy, kteří se stanou hasiči v JSDHO a minimum členů, kteří by museli mít tento kurz v jednotce, by se rovnal dvěma. Vzniklo by tak družstvo o zmenšeném početním stavu 1+3, kde by byli všichni proškoleni od HZS kraje a alespoň částečně by se zvýšila odborná úroveň jednotky a tím i její akceschopnost.

V druhé části dotazníku odpovídali respondenti na otevřené a polootevřené otázky týkající se rozsahu odborné přípravy a odborné způsobilosti, a zdali je vůbec tato

příprava prováděna. Na základě vyhodnocení dotazníku a také silných stránek ze SWOT analýzy vyplývá, že odborná příprava a způsobilost je v jednotkách prováděna. Základní odborná příprava probíhá u 72 % dotazovaných. Tedy čtvrtina respondentů uvedla, že u nich základní odborná příprava neprobíhá. Pravidelná odborná příprava je také realizována, nicméně podle výsledků, již ne tak intenzivně. Zde odpovědělo 66 % dotazovaných, že tuto přípravu provádějí. Bylo by samozřejmě ideální a také legislativně v pořádku, kdyby probíhalo toto školení u 100 % členů. Abychom jsme se přiblížili tomuto číslu, navrhuji více zapojit zřizovatele JSDHO a také HZS kraje. Ačkoli HZS kraje zajišťuje školení starostů, které probíhá vždy po komunálních volbách, zřizovatel JSDHO, tedy obec mnohdy vůbec neví, o povinnosti velitele jednotky provádět základní a pravidelnou odbornou přípravu. Zde by bylo na místě, aby alespoň jeden ze zástupců obce, tedy zastupitel, byl přítomen na tomto školení. Bereme-li v potaz, že nejmenší počet zastupitelů v zastupitelstvech obcí a měst je roven pěti, vycházelo by v krajním případě na každého zastupitele ročně účast na maximálně osmi hodinách odborné přípravy. Tímto krokem by obec dokonale věděla o existenci, činnosti a akceschopnosti jednotky a také by tento fakt jistě napomohl s financováním jednotky. Z dotazníkového šetření vyplývá, že necelá polovina respondentů by uvítala zapojení HZS kraje do provádění základní a pravidelné odborné přípravy. Doporučuji možnost roční osmihodinové účasti HZS kraje na základní nebo pravidelné odborné přípravě přímo v jednotkách. Tato účast by byla podmíněna tím, že by jí velitel jednotky vyžadoval a jednotka by byla plně akceschopná. To znamená dodržení nejen minimálních početních stavů a vybavení jednotky dle vyhlášky, ale i vedení a předložení veškeré dokumentace o akceschopnosti jednotky. Z kapacitních důvodů HZS kraje by byla další podmínkou účasti HZS kraje na školení, účast minimálně čtyř JSDHO na tomto školení a poskytnutí vhodného prostoru pro výuku. Časový rozsah základní a pravidelné odborné přípravy většina respondentů kvitovala. Bez mála 80 % respondentů souhlasí časovou dotací základní odborné přípravy. 20 % dotazovaných nesouhlasí s časovou dotací. Z toho procentuálního vyjádření nesouhlasu 87 % členů požadují větší časovou dotací základní odborné přípravy. 71 % respondentů souhlasí s časovou dotací pravidelné odborné přípravy a 29 % nesouhlasí. Z těchto 29 % tři čtvrtiny respondentů požadují rovněž větší časovou dotací pravidelné odborné přípravy. Jelikož je legislativně požadováno minimálně čtyřicet hodin ročně, jak u základní tak u pravidelné odborné přípravy a výsledky dotazníkového šetření poukazují na většinový souhlas se stávající časovou

dotací, doporučují ponechat těchto čtyřicet hodin ročně. Jednotkám, které mají potřebu školit více, je to i po legislativní stránce umožněno. Časová dotace získání odborné způsobilosti je pro 85 % respondentů vyhovující. Všichni nespokojení z řad velitelů a strojníků by časovou dotaci snížili. Z důvodu nízkého procentuálního počtu nespokojených bych nedoporučoval úpravu časové dotace pro získání odborné způsobilosti funkce velitele ani strojníka. Domnívám se, že není potřebné snižovat časové dotace a jakýchkoliv kurzů k získání způsobilosti, protože se mnohdy jedná o jediné informace, které daný člen získá. Časová dotace získání odborné způsobilosti hasiče, tedy eventuální založení nového kurzu, tak jako prodloužení odborné způsobilosti a její eventuální úprava byla řešena v diskusi výše. Obsahová stránka odborné přípravy a způsobilosti je podle výsledků ze SWOT analýzy vyhovující. Členové mají dostatek výukových materiálů pro školení, ze strany HZS kraje je prováděna kvalitní úroveň školení a mimo jiné je i vzpomenu na školení v oblasti zdravotní péče. Na co je však potřeba poukázat a vyplynulo to také z výsledků SWOT analýzy, resp. ze slabých stránek, je příliš odborný výklad legislativy. Legislativa je mnohdy zaměřená spíše na profesionální hasiče, nežli na hasiče dobrovolné. Je třeba si uvědomit, že dobrovolní hasiči mají svá zaměstnání a nemají tudíž čas, se ve svém volném čase probírat složitou legislativou, doplněnou mnoha odbornými výrazy. Druhou věcí je fakt, že legislativa je opravu mnoho a to zvláště pro velitele jednotky, který má sestavovat plán odborné přípravy. Jedná se o zákony, vyhlášky, interní akty řízení, řády, normy znalostí, TEZE, témata a další, které musí zapracovat do sestavovaného plánu. Doporučuji zaměřit se na sestavení komplexního dokumentu jak pro hasiče, tak i pro velitele, kde bude uvedeno všechno důležité a potřebné pro jejich funkci a kde bude také komentář s vysvětlením. SWOT analýza poukázala na směr, kterým by se odborná příprava a odborná způsobilost měla řídit. V tomto případě se jedná o tzv. strategii ST, tedy defenzivní strategii, kdy se za pomoci silných stránek minimalizují hrozby. Hrozby jako nezáměr členů o odbornou přípravu a nedostatek mladých členů v jednotce, je zapotřebí minimalizovat silnými stránkami v podobě kvalitní a pravidelné úrovně školení a dostatku výukových materiálů, které by byly atraktivní, pořízené z reálných situací a zaměřovali se i na praktickou část. Hrozbu v podobě časového vytížení členů, bych doporučil alespoň částečně minimalizovat e-learningovými kurzy, které umožní vzdělávání členů bez jejich přítomnosti.

7 Závěr

Diplomová práce se věnuje odborné způsobilosti členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí na území okresu České Budějovice. Jako cíl práce je stanoveno zjištění úrovně znalostí členů JSDHO na území okresu České Budějovice a následné navržení řešení ke zvýšení kvality odborných znalostí těchto členů. Pro tento cíl je sestavena výzkumná otázka „*Je úroveň odborných znalostí členů JSDHO dostačující?* “. Dalším cílem práce je zjistit, zdali je odborná příprava a odborná způsobilost členů JSDHO realizována podle platných právních předpisů a případně navrhnout změny, které povedou k zefektivnění odborné přípravy a odborné způsobilosti. K tomu cíli je stanovena druhá výzkumná otázka v podobě „*Je odborná příprava a odborná způsobilost pro členy, strojníky a velitele JSDHO prováděna v dostatečném rozsahu?* “. Pro nejpresnější zodpovězení výzkumných otázek a splnění cílů, bylo potřeba zpracovat data pomocí vědomostního dotazníku, dotazníkového šetření formou otevřených a polootevřených otázek a v neposlední řadě a metody SWOT analýzy. Na základě kombinace všech těchto metod lze konstatovat, že úroveň znalostí členů JSDHO na území okresu České Budějovice je na úrovni 82 %, což je považováno za dostačující. Úroveň znalostí byla analyzována a následně byla navržena řešení, pro zvýšení kvality těchto znalostí. Tímto byl splněn první cíl práce a zodpovězena jedna z výzkumných otázek. Z výsledků dotazníkové šetření v kombinaci se SWOT analýzou lze vyvodit, že odborná příprava a odborná způsobilost je prováděna na vysoké úrovni a v dostatečném rozsahu. Zde by stálo považovat nad zmíněným kurzem pro nové hasiče, kteří v požadovaných znalostech značně pokulhávají. Právní předpisy pro odbornou způsobilost a odbornou přípravu jsou dostačující, avšak na místě by bylo přínosné jejich zjednodušení. V jednotkách až na výjimky probíhá odborná příprava a způsobilost dle platné legislativy. Tímto byla zodpovězena další výzkumná otázka a splněn druhý cíl práce. Navřené změny vedoucí ke zvýšení kvality odborných znalostí a k zefektivnění odborné přípravy a způsobilosti jsou samozřejmě závislé také na financích a personálním obsazení. V blízké budoucnosti se však s největší pravděpodobností nedočkáme uvolnění většího množství finančních prostředků ve prospěch HZS ČR. Zpracování těchto změn, je rovněž závislé na úpravě stěžejního zákona o požární ochraně a jeho prováděcí vyhlášky, do kterých by mohli být implementovány právě změny v oblasti odborné přípravy a způsobilosti JSDHO.

Závěry, které jsou výsledkem diplomové práce, mohou být využity jako studijní materiál pro komplexní orientaci v problematice odborné přípravy a odborné způsobilosti členů JSDHO a také pro potřeby HZS Jihočeského kraje, potažmo HZS ČR. V diskusi není záměrně řešen graf, který poukazuje na délku působení členů v JSDHO. Pokud se podíváme na věkové rozložení členů JSDHO, nemůžeme si nevšimnout, že více jak 60 % dotazovaných se pohybuje ve věkovém rozmezí deseti let a více. Do budoucna by právě věk členů a s tím spojený nezáměr mladých o členství v jednotkách, mohl hrát důležitou roli v souvislosti s akceschopností a celkově existencí jednotek. Ať už je navrhováno nejdokonalejší řešení, jak zefektivnit a zkvalitnit odbornosti hasičů, důležitější věcí je však otázka, jak přilákat mladou generaci do jednotek a dále, jak ji v těchto jednotkách udržet.

8 Seznam literatury

1. ADAMEC, V., D. ŘEHÁK, a L. ČERNÁ, © 2012. *ZÁKLADY ORGANIZACE A ŘÍZENÍ BEZPEČNOSTI V ČESKÉ REPUBLICE*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 128 s. SPBI SPEKTRUM. ISBN 978-80-7385-123-1.
2. Atenschutz, 2005. *Feuerwehr-Dienstvorschrift* [online], s. 25 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: https://www.bbk.bund.de/DE/Home/home_node.html
3. ALISON TURNBULL KELLEY, 2003. *First to arrive: Firefighters at Ground Zero* [online]. Philadelphia: Chelsea house publishers, 64 s. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://homefood.co.il/library/first-to-arrive-firefighters-at-ground-zero-spirit-of-america-a-nation>
4. ČSN 73 5710. *Požární stanice a požární zbrojnice ČSN 73 5710*. Praha: Český normalizační institut, 2006
5. Gesetz über den Brandschutz und die Hilfeleistungen der Feuerwehren, 1996. *Landesvorschriften und Landesrechtsprechung* [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <http://www.gesetzerechtsprechung.sh.juris.de/jportal/portal/page/bssho-prod.psm1>
6. Gesetz über die Feuerwehren im Land Berlin (Feuerwehrgesetz - FwG), 2003. *Berliner Vorschrifteninformationssystem* [online]. 2003 [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <https://gesetze.berlin.de/bsbe/document/jlr-FeuerwGBErahmen>
7. HANUŠKA, Zdeněk, © 1998. *ORGANIZACE JEDNOTEK POŽÁRNÍ OCHRANY I*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 98 s. SPBI SPEKTRUM. ISBN 80-86111-26-1.
8. HANUŠKA, Zdeněk, 2006. *Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR*. 3. vydání – aktualizováno II. /2006. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě. [online]. 10 s. [cit. 2021-02-14]. ISBN 80-86634-02-9. Dostupné z: <https://docplayer.cz/408006-Plosne-pokryti-sil-a-prostredku-jednotek-pozarni-ochrany-v-cr.html>
9. Hasičské jednotky, 2021. *MINISTERSTVO VNÚTRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY* [online]. 2021 [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/>
10. Hasičský záchranný sbor České republiky, 2020. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. [online]. [cit. 2021-02-13]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/hasicky-zachranny-sbor-ceske-republiky.aspx>

11. KRATOCHVÍL, M. a V. KRATOCHVÍL, © 2009. *TECHNICKÉ PROSTŘEDKY POŽÁRNÍ OCHRANY*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 270 s. SPBI SPEKTRUM. ISBN 978-80-7385-064-7.
12. MV - GŘ HZS ČR, 2009. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 25. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 8. 6. 2009, kterým se stanoví Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků*. [online]. [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/rad-vykonu-sluzby-v-jednotkach-hzs-podniku-sdh-obci-a-sdh-podniku.aspx>
13. MV - GŘ HZS ČR, 2013a. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 53. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 19. 12. 2013, k odborné způsobilosti zaměstnanců zařazených na vybraných funkcích v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků a členů vykonávajících službu v jednotkách sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků jako svoje zaměstnání v pracovním poměru*. [online]. [cit. 2021-02-21]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/ucelove-neinvesticni-obce-siar-ca-53-2013-pokyn-53-z-19-12-pdf.aspx>
14. MV - GŘ HZS ČR, 2013b. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 54. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 19. 12. 2013, kterým se stanovují normy znalostí hasičů*. [online]. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/normy-znalosti.aspx>
15. MV - GŘ HZS ČR, 2014a. *Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí*. [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/dokumentace-jednotky-zoz-metodiky-rady-apod>
16. MV - GŘ HZS ČR, 2014b. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 3. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 27. 1. 2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků*. [online]. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenyh-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>

17. MV - GŘ HZS ČR, 2014c. *Norma znalostí pro funkci velitel družstva a velitel jednotky SDH obce nebo jednotky SDH podniku.* [online]. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/normy-znalosti-teze-op>
18. MV - GŘ HZS ČR, 2014d. *Norma znalostí pro funkci strojník v jednotce SDH obce nebo jednotky SDH podniku, která disponuje CAS nebo AS.* [online]. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/normy-znalosti-teze-op>
19. MV - GŘ HZS ČR, 2014e. *Norma znalostí pro funkci hasič v jednotce SDH obce nebo jednotky SDH podniku.* [online]. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/normy-znalosti-teze-op>
20. MV - GŘ HZS ČR, 2014f. *TEZE (témata) odborné přípravy pro funkci velitel družstva.* [online]. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/download/teze_pro_funkci_velitel_druzstva-15.pdf
21. MV - GŘ HZS ČR, 2014g. *TEZE (témata) odborné přípravy pro funkci strojník.* [online]. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/download/teze_pro_funkci_strojnik.pdf
22. MV - GŘ HZS ČR, 2014h. *TEZE (témata) odborné přípravy pro funkci hasič.* [online]. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: https://www.hasici-vzdelavani.cz/sites/default/files/download/download/teze_pro_funkci_hasic-13.pdf
23. MV - GŘ HZS ČR, 2015a. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 37. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 17.12.2015, kterým se stanoví pravidla statistického sledování mimořádných událostí, zásahové a ostatní činnosti jednotek požární ochrany a činnosti operačních a informačních středisek Hasičského záchranného sboru ČR a dokumentace o vedení zásahů.* [online]. [cit. 2021-02-14]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/siar-37-2015-ssu-pdf.aspx>
24. MV - GŘ HZS ČR, 2015b. *NÁVOD k vypracování a použití „Dílčí zprávy o zásahu“, „Zprávy o zásahu“ a „Zprávy o činnosti“.* [online]. [cit. 2021-02-15]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/navod-dzoz-zoz-a-zoc-pdf.aspx>
25. MV - GŘ HZS ČR, 2017. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 41. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 30. 11. 2017, kterým se vydává Bojový řád jednotek požární ochrany.*

- [online]. [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/bojovy-rad-jednotek-pozarni-ochrany-v-dokumentech-491249.aspx>
26. MV - GŘ HZS ČR, 2019. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 60. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 13. 12. 2019, kterým se vydává Cvičební řád jednotek požární ochrany.* [online]. [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/cvicebni-rad-jednotek-pozarni-ochrany-v-dokumentech.aspx>
27. MV - GŘ HZS ČR, 2021a. SBÍRKA INTERNÍCH AKTŮ ŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY: 4. *Pokyn generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 9. 2. 2021, kterým se stanoví základní zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR.* [online]. [cit. 2021-02-19]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-zamereni-odborne-pripravy.aspx>
28. MV - GŘ HZS ČR, 2021b. *Témata, která mají být v roce 2021 proškolená v rámci pravidelné odborné přípravy členů jednotek SDH obcí a SDH podniků.* [online]. [cit. 2021-02-20]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-zamereni-odborne-pripravy.aspx>
29. Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně, 2001. [online]. [cit. 2021-02-13]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 65, s. 3461-74. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
30. Nařízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků, 2003. [online]. [cit. 2021-02-17]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 117, s. 5714-28. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
31. Nařízení Jihočeského kraje č. 1/2020. *Podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území Jihočeského kraje jednotkami požární ochrany.* Jihočeský kraj [online]. 2019 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.kraj-jihocesky.cz/legislativa-kraje>
32. Obec s rozšířenou působností, 2011. *Katedra urbanismu a územního plánování* [online]. [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <http://www.uzemi.eu/pojmy/obec-s-rozsirenou-pusobnosti>

33. Rainbach im Mühlkreis, 2021. *Homepage der Marktgemeinde Rainbach im Mühlkreis* [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://rainbach.at/>
34. Rechtsinformationssystem des Bundes, 2021. *Österreichische Gesetze* [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.ris.bka.gv.at/UI/Erv/Info.aspx>
35. Souhrn metodických předpisů pro činnost jednotek požární ochrany, 2021. *Česká asociace hasičských důstojníků* [online]. [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <http://www.cahd.cz/>
36. ŠENOVSKÝ, M., V. ADAMEC a Z. HANUŠKA, © 2007. *INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM*. 2. vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 157 s. SPBI SPEKTRUM. ISBN 978-80-7385-007-4.
37. ŠENOVSKÝ, Michail a Zdeněk HANUŠKA, © 2006. *ORGANIZACE POŽÁRNÍ OCHRANY A INTEGROVANÝ ZÁCHRANNÝ SYSTÉM*. 3. přepracované vydání. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství se sídlem VŠB - Technická univerzita Ostrava. [online]. 41 s. [cit. 2021-02-13]. ISBN 80-86634-03-5. Dostupné z: <https://www.fbi.vsb.cz/export/sites/fbi/030/.content/galerie-souboru/studijni-materialy/organizace-po-a-izs.pdf>
38. Uchwała nr 95/18/2004 , w sprawie kategoryzacji jednostek operacyjno-technicznych ochotniczych straży pożarnych i wzorcowego regulaminu organizacyjnego tych jednostek. [online], s. 10 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: http://www.zosprp.leczyca.pl/inne/jot_osp/jot_kategoryzacja_uchw_95_18_2004_cala.pdf
39. Ustawy o ochronie przeciwpożarowej, 2020. *ISAP – Internetowy System Aktów Prawnych* [online], s. 33 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <http://isap.sejm.gov.pl/>
40. Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci), 2001. [online]. [cit. 2021-02-13]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 95, s. 5446-89. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
41. Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, 2001. [online]. [cit. 2021-02-13]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 95, s. 5490-5532. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
42. Vyhláška č. 238/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, 2001. [online]. [cit. 2021-02-13]. In: *Sbírka zákonů České*

- republiky*, částka 127, s. 7447-66. ISSN 1211-1244.
Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
43. Vyhláška č. 380/2002 Sb., k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva, 2002. [online]. [cit. 2021-02-13]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 133, s. 7730-46. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
44. Vyhláška č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky, 2007. [online]. [cit. 2021-02-18]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 14, s. 246-68. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
45. Vyhláška č. 69/2014 Sb., o technických podmínkách věcných prostředků požární ochrany, 2014. [online]. [cit. 2021-02-18]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 26, s. 779-96. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
46. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, 1985. [online]. [cit. 2021-02-13]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 34, s. 674-91. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
47. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, 2000. [online]. [cit. 2021-02-13]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 73, s. 3461-74. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
48. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), 2000. [online]. [cit. 2021-02-13]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 73, s. 3475-87. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>
49. Zákon č. 214/2001 Sb., o ochrane pred požiarmi, 2001. [online]. [cit. 2021-02-13]. In: *Zbierka zákonov*, částka 132, s. 3418-38. Dostupné z: https://www.minv.sk/swift_data/source/hasici_a_zachranari/kinkorova_dokumenty/zakony_vyhlasky_pokyny/314-20001.pdf
50. Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, 2006. [online]. [cit. 2021-02-15]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 84, s. 3146-3240. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

51. Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru), 2015. [online]. [cit. 2021-02-13]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 135, s. 4307-24. ISSN 1211-1244. Dostupné z: <https://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/start.aspx>

9 Seznam příloh

Příloha č. 1 Obsah základní odborné přípravy člena dobrovolné jednotky PO

Příloha č. 2 Norma znalostí pro funkci velitel družstva a velitel jednotky SDH obce nebo jednotky SDH podniku

Příloha č. 3 Norma znalostí pro funkci strojník v jednotce SDH obce nebo jednotky SDH podniku, která disponuje CAS nebo AS

Příloha č. 4 Norma znalostí pro funkci hasič v jednotce SDH obce nebo jednotky SDH podniku

Příloha č. 5 Témata, která mají být v roce 2021 proškolená v rámci pravidelné odborné přípravy členů jednotek SDH obcí a SDH podniků

Příloha č. 6 Dotazník a testové otázky pro velitele JSDHO

Příloha č. 7 Dotazník a testové otázky pro strojníky JSDHO

Příloha č. 8 Dotazník a testové otázky pro hasiče JSDHO

9.1 Přílohy

Příloha č. 1 Obsah základní odborné přípravy člena dobrovolné JPO

- a) Organizace požární ochrany
- organizace požární ochrany a organizace a úkoly JPO v ČR, principy plošného pokrytí JPO, předurčenost JPO,
 - integrovaný záchranný systém a jeho složky,
 - vnitřní organizace konkrétní jednotky SDH obce nebo jednotky SDH podniku,
 - orientace v zásahovém obvodu jednotky SDH obce nebo SDH podniku,
 - komunikace v JPO,
 - úkoly člena dobrovolné jednotky ve vztahu k prostředkům speciálních služeb,
 - povinnosti a úkoly hasiče v JPO a na místě zásahu.
- b) Ochrana zdraví a života hasiče
- ochranné prostředky hasiče, ochranné vlastnosti a funkce, ošetřování OOP
 - principy ochrany zdraví na místě zásahu, nebezpečí na místě zásahu,
 - nastupování do vozidla při výjezdu JPO, jízda k zásahu,
 - vystupování z vozidla,
 - způsob označování hlavních uzávěrů a vypínačů energií,
 - rozpoznání přítomnosti nebezpečné látky
 - o způsob označování prostor s tlakovými nádobami, RA-látkami, míst, kde hrozí nebezpečí úrazu elektrickým proudem, barevné značení tlakových lahví,
 - o způsob označování přepravních prostředků přepravujících nebezpečné látky.
- c) První pomoc
- transport osob,
 - základní životní funkce a jejich význam,
 - fyziologie dýchání, účinky zplodin hoření na organismus,
 - první pomoc při selhání základních životních funkcí,
 - první pomoc při zevním krvácení, šoku, intoxikaci, popálení, poleptání, zlomeninách, poškození zraku, termickém šoku, symptomy poranění páteře,
 - znalost věcných prostředků pro poskytování první pomoci u dobrovolné jednotky.
- d) Požární prevence
- hodnocení materiálů a konstrukcí staveb z hlediska reakce na oheň (hořlavosti),
 - požární úsek, požárně dělicí konstrukce, požární uzávěry otvorů,
 - únikové a zásahové cesty, evakuační a požární výtah,
 - požárně bezpečnostní zařízení (EPS, SHZ, ZOTK),
 - odstupová vzdálenost, požárně nebezpečný prostor,
 - zařízení pro zásobování požární vodou,
 - základní povinnosti fyzických osob na úseku požární ochrany,
 - zásady ochrany stop a důkazů pro zjištění příčiny vzniku požáru.

e) Požární taktika

- hoření, rozvoj požáru, přerušení hoření, ohnisko požáru, cesty šíření požáru,
- zplodiny hoření, účinky kouře, odvětrání objektu,
- hasební látky, aplikace hasební látky,
- organizace řízení zásahu,
- průzkum, pohyb v neznámém prostředí,
- záchrana osob, metody a způsoby vyhledávání a záchrany osob,
- záchrana zvířat, manipulace se zvířaty, metody a způsoby vyhledávání a záchrany zvířat,
- záchranné práce na vodě.

f) Technický výcvik, do kterého se doporučuje zahrnout informace o technických prostředcích

- uzly, vázání náradí,
- jištění, polohování, sebezáchrana slaněním,
- přívodní hadicové vedení a čerpání vody,
- dopravní a útočné hadicové vedení,
- použití přenosných žebříků.

Zdroj (MV - GŘ HZS ČR, 2014b)

Příloha č. 2 Norma znalostí pro funkci velitel družstva a velitel jednotky SDH obce nebo jednotky SDH podniku

Skupina znalostí	Požadavky potřebných znalostí a dovedností
<p style="text-align: center;">A Organizace požární ochrany</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se systémem plošného pokrytí a požárním poplachovým plánem kraje, • s úkoly operačního a informačního střediska, • s kritérii a způsoby vyhlášení stupňů poplachu, • s Řádem výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků, • s účelem a významem dokumentace zdolávání požárů (operativní karta), • se zásadami financování jednotky SDH obce (včetně dotačních titulů). <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podmínky akceschopnosti JPO, dokumentaci JPO, • dokumentaci o akceschopnosti JPO, • základní úkoly JPO, předurčení a úkoly své JPO v systému plošného pokrytí a požárního poplachového plánu kraje, • výkon služby a organizaci řízení své JPO v době operačního i organizačního řízení, • práva a úkoly velitele JPO a velitele zásahu, • minimální podmínky a rozsah péče o zasahující osoby, • povinnost mlčenlivosti, • poskytování osobní nebo věcné pomoci, vstup na nemovitost, • předání místa zásahu a nařízení opatření v souvislosti se zamezením opětovného vzniku požáru, • řízení a koordinaci složek IZS na taktické úrovni řízení.
<p style="text-align: center;">D Požární taktika</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s rozsahem kapitol Bojového řádu jednotek požární ochrany. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní takticko-technická data a taktické postupy nasazení požární techniky a věcných prostředků své JPO, • organizaci řízení zásahu v rozsahu prvního stupně poplachu, pravidla přednostního velení a určení velitele zásahu, • taktické postupy při provádění průzkumu, záchraně osob, zvířat i majetku a taktické postupy při zdolávání mimořádných událostí, na které je JPO předurčena nebo zpravidla zasahuje, • zásady určení hlavního směru nasazení sil a prostředků při požáru, • úkoly a činnost své JPO při zásahu na nebezpečnou látku, • nebezpečí na místě zásahu a ochranu před nimi, • základy teorie hoření a hašení, • dělení hořlavých látek a charakter jejich nebezpečí, • hasební obvod své JPO, způsoby provádění dálkové dopravy vody, • zásady zpracování dílčí zprávy o zásahu a zprávy o zásahu a termíny stanovené k jejich odevzdání, • účel a funkci požárně dělících konstrukcí a požárně bezpečnostních zařízení.

Skupina znalostí	Požadavky potřebných znalostí a dovedností
<p style="text-align: center;">H Služby v jednotce</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s úkoly strojní, chemické a technické služby zejména při přejímání, kontrole a údržbě vybraných prostředků. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • úkoly velitele JPO na úseku strojní, chemické a technické služby, • rozsah a požadavky na vedení předepsané dokumentace na úseku jednotlivých služeb v JPO, • pravidla komunikace (signály, radiospojení, atd.) v JPO, • základy obsluhy výpočetní techniky (Internet, textový editor ...), • způsoby vyhlašování poplachu JPO, • požadavky na obsah zpráv z místa zásahu na operační a informační středisko. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vést určenou dokumentaci a evidenci, • organizovat spojení v místě zásahu a mezi místem zásahu a operačním a informačním střediskem, • obsluhovat spojové prostředky ve vybavení své JPO.
<p style="text-align: center;">I Odborná příprava členů jednotek</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s dostupnými informačními zdroji a vhodnou formou odborné přípravy JPO. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • účel a význam základní odborné přípravy, odborné přípravy k získání odborné způsobilosti a pravidelné odborné přípravy, • rozsah a požadavky na vedení předepsané dokumentace o odborné přípravě. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizovat a provádět pravidelnou a základní odbornou přípravu členů své JPO, k tomu připravovat podklady pro požadovanou dokumentaci, • vést určenou dokumentaci a evidenci.
<p style="text-align: center;">J Práce ve výšce a nad volnou hloubkou</p>	<p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní věcné prostředky používané JPO při práci ve výšce a nad volnou hloubkou a jejich bezpečné použití, postupy při sebezáchraně a pracovním polohování.

Zdroj (MV - GR HZS ČR, 2014c)

Příloha č. 3 Norma znalostí pro funkci strojník v jednotce SDH obce nebo jednotky SDH podniku, která disponuje CAS nebo AS

Skupina znalostí	Požadavky potřebných znalostí a dovedností
<p style="text-align: center;">D Požární taktika</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s významem čerpacích stanovišť, přístupových komunikací a nástupních ploch. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní pojmy z hydromechaniky, zejména vodní ráz, tlak vodního sloupce, tlakové ztráty, kavitace a ředění v souvislosti s funkcí požárních čerpadel, pěnотvorných přiměšovačů a zavodňovacích zařízení (vývěv), • úkoly řidiče při výjezdu JPO a dopravě na místo zásahu, • taktické zásady pro umístění požární techniky na místě zásahu, • způsoby dodávky a dopravy vody, • způsoby připojování požární techniky na zdroje požární vody, na požární potrubí a na polo stabilní hasicí zařízení, • dojezdové trasy v hasebním obvodu z místa dislokace své JPO, • místa v hasebním obvodu, která omezují možnost průjezdu požární techniky z hlediska snížené nosnosti komunikace, snížené výšky nebo šířky průjezdného profilu komunikace nebo jinou překážkou. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • popsat dojezdové trasy v hasebním obvodu.
<p style="text-align: center;">M Strojní služba</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s konstrukcí hlavních skupin podvozků, agregátů a nástaveb požární techniky a s nejčastějšími příčinami poruch. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • úkoly strojní služby u JPO, dokumentaci strojní služby vedenou u JPO • ustanovení Řádu výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků mající vztah k používání určených prostředků, • zásady bezpečnosti práce, postupy a podmínky pro údržbu, opravy a zajištění provozu určených prostředků v rozsahu stanoveném v návodu k obsluze, • bezpečnostní limity pro používání určených prostředků a důvody, pro které je zakázáno určené prostředky používat, • základní takticko-technická data určených prostředků, • druhy, rozsah a postupy uživatelských zkoušek požárních čerpadel a mezní hodnoty parametrů, které jsou při uživatelských zkouškách požárních čerpadel prověřovány. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vést evidenci a záznamy o provozu, kontrolách a zkouškách určených prostředků, • ovládat určené prostředky, provádět jejich údržbu a kontroly jejich provozuschopnosti, • ovládat určené prostředky i nouzovým způsobem, • provést uživatelskou kontrolu požárního čerpadla. <p>JE SCHOPEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • u určených prostředků identifikovat poruchu a v rozsahu návodu k obsluze ji odstranit.

Skupina znalostí	Požadavky potřebných znalostí a dovedností
<p style="text-align: center;">N Strojní služba – řízení požární techniky</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s nejčastějšími příčinami dopravních nehod požární techniky. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezpečnostní zásady stanovené pro řidiče a osádku při výjezdu a jízdě k zásahu, • příčiny, které snižují schopnost řidiče k řízení vozidel, • bezpečnostní zásady stanovené pro jízdu požární technikou, která patří do jemu určených prostředků, • zásady pro jízdu vozidlem uplatňujícím právo přednostní jízdy, • zásady bezpečné a defenzivní jízdy, • faktory, které ovlivňují možnost vzniku kritické jízdni situace, • bezpečnostní zásady pro ustavení požární techniky (např. v blízkosti troleje, při dopravní nehodě na dálnici), • postup připojení a odpojení požárního přívěsu v rámci družstva a postup kontroly jeho připojení, • způsob vlečení požární techniky a způsoby nouzového dojetí. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aplikovat zásady bezpečné a defenzivní jízdy, • připojit a odpojit požární přívěs v rámci družstva a odstavit (zabrzdit, podepřít apod.) požární přívěs.
<p style="text-align: center;">E Technický výcvik</p>	<p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • plnit úkoly stanovené strojníkovi Cvičebním řádem jednotek požární ochrany - technický výcvik.

Zdroj (MV - GR HZS ČR, 2014d)

Příloha č. 4 Norma znalostí pro funkci hasič v jednotce SDH obce nebo jednotky SDH podniku

Skupina znalostí	Požadavky potřebných znalostí a dovedností
<p style="text-align: center;">A Organizace požární ochrany</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • se základními úkoly JPO. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • výkon služby a organizaci řízení své JPO s vazbou na funkci hasič v době operačního i organizačního řízení, • způsoby vyhlášení poplachu JPO, • úkoly hasiče na místě zásahu, povinnost mlčenlivosti.
<p style="text-align: center;">D Požární taktika</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s hasebním obvodem své JPO, • se základy teorie hoření a hašení a s rozvojem a šířením požáru, • s výměnou plynů u požáru a se způsoby a zásadami odvětrání zplodin hoření, • s účelem a funkcí požárně dělicích konstrukcí a požárně bezpečnostních zařízení. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizaci výjezdu své JPO, úkoly hasiče při výjezdu JPO a dopravě na místo zásahu, • cíle a postup průzkumu, zásady pohybu v neznámém prostředí, • charakter jednotlivých druhů nebezpečí na místě zásahu, • způsob ochrany před nebezpečím z hlediska činnosti a postupu, • předepsaný způsob označování hlavních vypínačů a uzávěrů elektřiny, vody a plynu, • postup pro vypínání elektrického proudu, • barevné značení tlakových lahví s technickými stlačenými a zkapalněnými plyny a označení prostor, kde jsou umístěny, • dělení hořlavých látek a charakter jejich nebezpečí, • možnosti a způsoby záchrany osob, zvířat a majetku, • způsoby pátrání po ohrožených osobách, jejich vyhledávání a značení prohledaných prostor, • vlastnosti a taktiku použití hasebních látek ve vybavení své JPO, • způsoby otevírání konstrukcí stropů, stěn, podlah a střeš bez nepřiměřených škod a s ohledem na zachování jejich stability, • zásady ochrany stop a důkazů pro zjišťování příčin vzniku požárů, <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aplikovat hasební látky, • pohybovat se obvyklými způsoby na místě zásahu a je schopen vykonávat pohyb bez možnosti vizuálního kontaktu s okolním prostředím a využívat k tomu obvykle používané věcné prostředky, • vyhledat a použít podzemní, nadzemní a nástěnné hydranty, • dávat pokyny k usměrňování provozu a zastavování vozidel

Skupina znalostí	Požadavky potřebných znalostí a dovedností
<p style="text-align: center;">E Technický výcvik</p>	<p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecné zásady při provádění bojových rozvinutí, pravidla přenášení věcných prostředků, • účel použití základních uzlů, zásady jištění a sebezáchrany. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • při určeném bojovém rozvinutí plnit úkoly hasiče vyplývající z jeho funkčního zařazení v družstvu a družstvu o sníženém početním stavu podle stanoveného postupu, • signály pro dodávku vody a varovné signály, • vázat a používat základní uzly, zajistit sebe proti pádu, sebezáchranu • včetně nouzových způsobů slanění.
<p style="text-align: center;">F Věcné prostředky</p>	<p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • druhy, vlastnosti, funkce a správný postup použití věcných prostředků, kterými jsou přívodní, výtlačné a pomocné příslušenství, přenosné hasicí přístroje, přenosné požární žebříky, ochranné prostředky hasiče, izolační dýchací přístroje, prostředky pro práci ve výšce, komunikační prostředky a další věcné prostředky, pokud je JPO jimi vybavena na základě své předurčenosti, • ochranné vlastnosti OOP, rozsah uživatelské kontroly, způsob ošetřování a důvody vedoucí k vyřazení prostředků z používání, • místo uložení věcných prostředků na požární technice a způsob jejich zajištění proti samovolnému pohybu. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bezpečně a správným postupem použít věcné prostředky ve vybavení své JPO, • udržovat používané ochranné prostředky.
<p style="text-align: center;">H Služby v jednotce</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s úkoly strojní, chemické, technické a spojové služby v JPO. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zásady komunikace a obsluhy prostředků radiové sítě a zásady radioprovozu (pokud jsou ve vybavení JPO), • úkoly hasiče při používání věcných prostředků strojní, chemické, technické a spojové služby ve vybavení své JPO, zejména při jejich přejímání, kontrole a údržbě. <p>UMÍ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vést komunikaci v JPO.
<p style="text-align: center;">K Ochrana obyvatelstva, civilní ochrana</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s obecnými úkoly JSDHO při ochraně obyvatelstva.
<p style="text-align: center;">P Zdravotní příprava</p>	<p>JE SEZNÁMEN:</p> <ul style="list-style-type: none"> • s účinky zplodin hoření na organismus, • se základními životními funkcemi člověka. <p>ZNÁ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • základní zásady poskytování první pomoci, • pravidla manipulace a transportu osob.

Zdroj (MV - GR HZS ČR, 2014e)

Příloha č. 5 Témata, která mají být v roce 2021 proškolená v rámci pravidelné odborné přípravy členů jednotek SDH obcí a SDH podniků

Poř. číslo	Název tématu	H	T-ST5	T- TaCHS	Strojníci	VJ, VD
1	Bojový řád jednotek PO II - metodický list - 14O Usměrňování provozu na pozemních komunikacích	A			A	A
2	Bojový řád jednotek PO II - metodický list - 19N Nebezpečí ztráty orientace	A			A	A
3	Bojový řád jednotek PO II - metodický list - 9Ř Prostředky řízení, komunikace na místě zásahu				A	A
4	Bojový řád jednotek PO II - metodický list - 25P Hašení vodou elektrických zařízení a vedení pod napětím do 400V	A				A
5	Bojový řád jednotek PO II - metodický list - 1O Činnost jednotek při povodni	A	A	A	A	A
6	Bojový řád jednotek PO II - metodický list - 3D Dopravní nehody s velkým počtem zraněných osob	A		A	A	A
7	Cvičební řád jednotek PO - metodický list - 17DR3 Nasazení proudů D				A	A
8	Cvičební řád jednotek PO - metodický list - 5CETA Společná činnost při vytváření stanoviště pro plnění závěsného vaku vrtníku	A		A	A	A
9	Cvičební řád jednotek PO - metodický list - 4ČETA Rozvětvení na dopravním vedení	A		A	A	A
10	Bojový řád jednotek PO II - metodický list - 4N Nebezpečí ionizujícího záření, 14N Nebezpečí úrazu elektrickým proudem, 15N Nebezpečí utonutí, 16N Nebezpečí výbuchu	A		A		A
11	STČ 11/IZS Chřipka ptáků - úkoly JSDHO.	A		A		A
12	Základní rozdělení pěnidel, syntetická pěnidla, víceúčelová pěnidla, pěnidla na hašení polárních a nepolárních kapalin, fluorová a bezfluorová pěnidla. Účinky pěnidel na hašení požárů. Pěnidla používaná v jednotce PO. Zakázané látky v pěnidlech.			A		A
13	Hašení lesních požárů (BŘ – ML č. 21/P, Konspekt odborné přípravy 1 - 3 - 03 Využití letecké techniky k leteckému hašení požárů lesních a travnatých porostů)		A		A	A
14	Pokyn generálního ředitele HZS ČR, kterým se stanoví základy provádění činnosti ve výšce a nad volnou hloubkou				A	A
15	Zásady činnosti ve výšce a nad volnou hloubkou, zásady zřizování lezeckých družstev a lezeckých skupin, odborná příprava a vybavení pro činnost ve výšce a nad volnou hloubkou				A	A
16	Pokyn GŘ HZS ČR č. 80/2019, kterým se vydává Cvičební řád JPO - Technický výcvik pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou, metodický list 1- 11	A				A
17	Provádění odborných kontrol a údržby prostředků uvedených v příloze č. 1 ŘTS Věcné prostředky TS ochranné pro hasiče společně dle návodu výrobce.			A		
18	Provádění odborných kontrol a údržby prostředků uvedených v příloze č. 1 ŘTS pro technické činnosti dle návodu výrobce a MK- TS/02A-2017 Systémy zvedacích vaků, MK- TS/01A-2017 Nastavovací žebřík pro hasiče.			A		
19	Správné uložení prostředků TS na požární technice (zejména prostředků pro práci ve výšce a nad volnou hloubkou, osobních ochranných prostředků a prostředků první pomoci) dle ŘTS čl. 6 odst. (6) a (7).			A		
20	Provádění uživatelských kontrol a údržby prostředků uvedených v příloze č. 1 ŘTS Věcné prostředky TS ochranné pro hasiče ve výhradním užívání dle návodu výrobce a MK-TS/04-2017 Osobní ochranné prostředky pro hasiče ve výhradním užívání.	A				
21	Provádění uživatelských kontrol a údržby prostředků uvedených v příloze č. 1 ŘTS Věcné prostředky TS pro technické činnosti dle návodu výrobce a MK- TS/02A-2017 Systémy zvedacích vaků, MK- TS/01A-2017 Nastavovací žebřík pro hasiče	A				
22	Taktické a bezpečnostní zásady pro umístění požární techniky na místě zásahu (u požáru, dopravní nehody, v blízkosti troleje pod napětím apod.)		A		A	A
23	Nácvik otáčení a najíždění s PT do omezeného prostoru	A	A		A	
24	Zásady pro jízdu vozidlem uplatňujícím právo přednostní jízdy		A		A	A

25	Jízda za ztížených meteorologických podmínek		A		A	A
26	Program PORT.ALL pro jednotky SDH obcí, práce s programem a naplňování databáze		A		A	A
27	Dopravní nehodovost - seznámení se statistikou dopravní nehodovosti PT, postup při hlášení DN		A		A	A
28	Zkoušky požárních čerpadel PT a VPPO		A		A	
29	Port.All - základní přehled, pravidla pro práci v daném kraji, vyplňování osob, prostředků, techniky a (D)ZOZ					A
30	Volací značky používané v rádiových sítích HZS ČR (JPO s rádiovými prostředky ARS nebo DRS)	A	A	A	A	A
31	Povinnosti obsluhy stanice (JPO s rádiovými prostředky ARS nebo DRS)	A	A	A	A	A
32	Radiokomunikační systém PEGAS - bezpečnostní postupy (JPO s rádiovými prostředky DRS)	A				A
33	Seznámení s náplní funkce technik ochrany obyvatelstva a možnosti absolvovat kurz T OOB-16					A
34	Rozebory příčin vzniku požárů z pohledu důležitosti zachování stop vedoucích k zjištění příčiny vzniku požáru či k vyšetření trestného činu ze strany PČR; DVD Stopy požáru	A			A	A

Zdroj (MV – GŘ HZS CR, 2021b)

Příloha č. 6 Dotazník a testové otázky pro velitele JSDHO

Dobrý den,

obracím se na Vás s prosbou vyplnění anonymního dotazníku, který je součástí mé diplomové práce. Jsem studentem posledního ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, obor Civilní nouzová připravenost. Jako téma diplomové práce jsem si zvolil Odbornou způsobilost členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí na území okresu České Budějovice, jelikož se v praxi tímto tématem zabývám. První část dotazníku je zaměřena na Vaše vědomosti a druhá na Váš názor ohledně provádění odborné způsobilosti a odborné přípravy.

Veškeré informace získané tímto dotazníkovým šetřením budou použity pouze pro zpracování diplomové práce.

Předem děkuji za vyplnění.

Bc. Ondřej Mráz

Vědomostní část

- 1. Při zásahu dvou a více jednotek může být řízení zásahu převzato:**
 - a. Podle hodnostního označení přítomných velitelů jednotek
 - b. Podle práva přednostního velení
 - c. Podle nejvyššího počtu členů nebo příslušníků jednotky

- 2. Velitel zásahu je při provádění záchranných a likvidačních prací oprávněn:**
 - a. Zakázat nebo zamezit vstup osob na místo zásahu a nařídít, aby místo zásahu opustila osoba, jejíž přítomnost není potřebná a vyzvat osobu, která se nepodřídí, aby prokázala svoji totožnost
 - b. Doporučit občanům nacházející se v blízkosti zásahu, aby prostor opustili
 - c. Vyčlenit prostor, kde se budou přihlížející občané zdržovat

- 3. Cílem činnosti jednotky při záchraně osob a zvířat je:**
 - a. Odstranění bezprostředního ohrožení jejich života
 - b. Uhasit co nejdříve nežádoucí hoření
 - c. Zajistit prioritně dostatek hasební vody

- 4. JPO, která přijíždí na místo zásahu, se veliteli zásahu hlásí na:**
 - a. Kmitočtu K
 - b. Kmitočtu F
 - c. Nouzovém kmitočtu

- 5. Zpracování Dílčí zprávy o zásahu (DZOZ) nebo Zprávy o zásahu (ZOZ) se provádí v následujících termínech:**
 - a. Dílčí zpráva o zásahu – nejpozději do 5 dnů od ukončení příslušného zásahu, Zpráva o zásahu – nejpozději do 7 dnů od ukončení příslušného zásahu
 - b. Dílčí zpráva o zásahu – nejpozději do 3 dnů od ukončení příslušného zásahu, Zpráva o zásahu – nejpozději do 6 dnů od ukončení příslušného zásahu
 - c. Dílčí zpráva o zásahu – nejpozději do 4 dnů od ukončení příslušného zásahu, Zpráva o zásahu – nejpozději do 5 dnů od ukončení příslušného zásahu

- 6. Probíhá-li hasební zásah jednotek PO, mohou ostatní osoby (příslušníci PČR, majitelé pozemků, uživatelé budov atd..) vstupovat na požářiště jen se souhlasem:**
 - a. Příslušníka pro zjišťování požárů
 - b. Řídicího důstojníka HZS kraje
 - c. Velitele zásahu

- 7. Mezi oprávnění velitele zásahu nepatří:**
 - a. Rozhodnout o využití sousedních pozemků k ustavení techniky popřípadě rozhodnout o jiných opatřeních (např. odstranění staveb nebo jejich částí)
 - b. Rozhodnout o vykázaní osob z místa zásahu
 - c. Rozhodnout o pokutě na místě zásahu osobám, které zjevně svým jednáním způsobily požár

- 8. Dálková doprava vody se organizuje těmito způsoby:**
 - a. Z vodních zdrojů na místě zásahu
 - b. Doprava vody hadicovým vedením, kyvadlová doprava vody, kombinovaná doprava vody
 - c. Pomocí bambi vaku

- 9. Akceschopností jednotky se rozumí:**
 - a. V jednotce je prováděná pravidelná odborná příprava a vybraní členové jednotky mají odbornou způsobilost
 - b. Organizační, technická a odborná připravenost k provedení zásahu
 - c. Připravenost technických prostředků k provedení zásahu

10. Mezi dokumentaci JSDHO řadíme:

- a. Zřizovací listinu, stejnopis jmenovacího dekretu, seznam členů
- b. Řád ohlašovny požáru, dokumentace o zdravotní způsobilosti, seznam členů
- c. Zřizovací listinu, stejnopis jmenovacího dekretu, požární řád obce

11. V rámci organizačního řízení může jednotka provádět:

- a. Dopravu na místo zásahu
- b. Odbornou přípravu
- c. Činnosti v rámci vyhlášení poplachu

12. Požárem se rozumí:

- a. Každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení či zranění osob nebo zvířat, anebo ke škodám na materiálních hodnotách vč. technologických procesů
- b. Každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení či zranění osob nebo zvířat, anebo ke škodám na materiálních hodnotách vč. žhnutí elektroinstalací
- c. Každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení či zranění osob nebo zvířat, anebo ke škodám na materiálních hodnotách

13. Mezi prostředky pro sebezáchranu řadíme:

- a. Pracovní polohovací pás, lano, karabina
- b. Upínací popruh, přilba
- c. Trojnožka, lano, rukavice

14. Jakou barvou je označen hydrant v dokumentaci zdolávání požáru?

- a. Červenou
- b. Modrou
- c. Žlutou

15. Pro jaké objekty se musí zpracovávat dokumentace zdolávání požáru?

- a. Pro objekty a prostory, ve kterých jsou složité podmínky pro zásah nebo kde se provozují činnosti s nízkým požárním nebezpečím
- b. Pro všechny objekty mimo rodinných domů
- c. Pro objekty a prostory, ve kterých jsou složité podmínky pro zásah

Dotazníková část

16. Kolik let působíte v JSDHO?

17. Je u Vás v jednotce prováděna pro nové členy základní odborná příprava v časové dotaci 40 hodin ročně?

- a. Ano
- b. Ne

18. Je podle Vašeho názoru časová dotace základní odborné přípravy pro nové členy odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin/rok, které Vám vyhovují.

- a. Ano
- b. Ne, vyhovuje mi hodin/rok

19. Je u Vás v jednotce prováděna pravidelná odborná příprava v časové dotaci 40 hodin ročně?

- a. Ano
- b. Ne

20. Je podle Vašeho názoru časová dotace pravidelné odborné přípravy odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin/rok, které Vám vyhovují.

- a. Ano
- b. Ne, vyhovuje mi hodin/rok

21. Je podle Vašeho názoru časová dotace získání odborné způsobilosti odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin, které Vám vyhovují.

- a. Ano
- b. Ne, vyhovuje mi hodin

22. Je podle Vašeho názoru časová dotace prodloužení odborné způsobilosti odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin, které byste měl podle Vás absolvovat v průběhu pěti let.

- a. Ano
- b. Ne, vyhovuje mi hodin v průběhu pěti let

23. Kdo by měl podle Vašeho názoru provádět základní odbornou přípravu nových členů JSDHO?

- a. HZS
- b. Velitel jednotky
- c. Jiný návrh

- 24. Kdo by měl podle Vašeho názoru provádět pravidelnou odbornou přípravu členů JSDHO?**
- a. HZS
 - b. Velitel jednotky
 - c. Jiný návrh.....
- 25. S čím jste spokojeni a co je pro Vás největším přínosem v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?**
- 26. S čím jste nespokojeni a co je pro Vás nepřínosné v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?**
- 27. Co byste navrhli zlepšit nebo změnit nebo zavedli zcela nově na odborné přípravě a odborné způsobilosti JSDHO?**
- 28. Co považujete za největší překážku nebo problém v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?**

Zdroj Vlastní výzkum

Příloha č. 7 Dotazník a testové otázky pro strojníky JSDHO

Dobrý den,

obracím se na Vás s prosbou vyplnění anonymního dotazníku, který je součástí mé diplomové práce. Jsem studentem posledního ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, obor Civilní nouzová připravenost. Jako téma diplomové práce jsem si zvolil Odbornou způsobilost členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí na území okresu České Budějovice, jelikož se v praxi tímto tématem zabývám. První část dotazníku je zaměřena na Vaše vědomosti a druhá na Váš názor ohledně provádění odborné způsobilosti a odborné přípravy.

Veškeré informace získané tímto dotazníkovým šetřením budou použity pouze pro zpracování diplomové práce.

Předem děkuji za vyplnění.

Bc. Ondřej Mráz

Vědomostní část

1. Se vzrůstající teplotou nasávané vody se sací výška:

- a. Nemění
- b. Snižuje
- c. Zvyšuje

2. Současně s použitím výstražného a světelného zařízení musí být vždy:

- a. Rozsvícena potkávací světla
- b. Rozsvíceno vnitřní osvětlení vozidla
- c. Rozsvícena přední i zadní světla do mlhy

3. Za bezpečnost jízdy k zásahu odpovídá:

- a. Velitel jednotky
- b. Operační středisko
- c. Řidič vozidla

4. Zásahová požární technika zařazená do pohotovosti nebo zálohy:

- a. Musí mít minimálně polovinu nádrže pohonných hmot
- b. Zásahová požární technika v pohotovosti musí mít stále plnou nádrž a zásahová požární technika v záloze je bez požadavků na množství paliva v nádrži
- c. Musí mít stále plné nádrže pohonných hmot

- 5. Jaký je minimální vstupní tlak vody do čerpadla při dálkové dopravě vody ze stroje do stroje:**
- 0,8 MPa
 - 0,4 kPa
 - 0,15 MPa
- 6. Výkon strojní služby a zabezpečení úkolů strojní služby u JSDH obce je stanoven:**
- Rozpisem služeb strojníků nebo techniků strojní služby minimálně na 1 měsíc
 - Rozkazem velitele příslušné JPO, nebo nařízením generálního ředitele HZS ČR
 - Řádem výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků
- 7. Znemožní-li dopravu jednotky na místo zásahu porucha, nehoda nebo jiné závažné okolnosti, oznámí toto velitel jednotky:**
- Osádce vozidla
 - Operačnímu středisku HZS
 - Starostovi JSDHO
- 8. Podle čeho zjišťujeme dopravované množství vody při požárním útoku:**
- Podle průtoku hadicemi a podle výkonu čerpadla
 - Podle počtu a druhu proudnic
 - Podle počtu požárních hadic na útočném proudu
- 9. Řidič nebo strojník je povinen:**
- Nahlásit bez prodlení ztrátu nebo odebrání řidičského průkazu nebo ztrátu zdravotní způsobilosti svému veliteli
 - Obsluhovat nebo řídit požární techniku na pokyn velitele jednotky i v případě, že k tomuto nemá příslušné oprávnění
 - Oznámit veliteli jednotky důležité změny v osobním životě
- 10. Reakční doba řidiče je:**
- Časový úsek od začátku brždění do skutečného zastavení vozidla
 - Časový úsek od zpozorování nenadálé události do řidičovy reakce
 - Časový úsek mezi zastavením a následným rozjezdem
- 11. Řidič vozidla s právem přednosti v jízdě musí splňovat:**
- Podmínky stanovené zákonem o provozu na pozemních komunikacích, nesmí za jízdy jíst, pít a kouřit
 - Musí být starší 21 let, splňovat podmínky stanovené zákonem o provozu na pozemních komunikacích, nesmí za jízdy jíst, pít a kouřit
 - Musí být starší 21 let a dodržovat všechny silniční předpisy

12. Dálková doprava vody se organizuje těmito způsoby:

- a. Z vodních zdrojů na místě zásahu
- b. Hadicovým vedením, kyvadlová doprava, kombinovaná doprava vody
- c. Pomocí bambi vaku

13. Jaké je vhodné postavení zásahového vozidla u dopravní nehody?

- a. Tzv. „nárazníkové postavení“
- b. Spontánní postavení v závislosti na dojezdové době
- c. Tzv. „záchranné postavení“

14. Strojní služba zabezpečuje:

- a. Zajištění revizí technických prostředků na výjezdové technice
- b. Provoznoschopný stav prostředků strojní služby zařazených do provozu nebo zálohy a při jejím skladování v souladu s platnými předpisy
- c. Kompletní opravy pouze podvozků CAS

15. Označení CAS 32 8200/800 znamená:

- a. Cisternová automobilová stříkačka s výkonem čerpadla 3200l/min, objemem nádrže na vodu 8200 l a objemem nádrže na pěnidlo 800l
- b. Cisternová automobilová stříkačka s výkonem čerpadla 320l/min, objemem nádrže na vodu 8200 l a objemem nádrže na pěnidlo 800l
- c. Cisternová automobilová stříkačka s výkonem čerpadla 320l/min, objemem nádrže na pěnidlo 8200 l a objemem nádrže na vodu 800l

Dotazníková část

16. Kolik let působíte v JSDHO?

17. Je u Vás v jednotce prováděna pro nové členy základní odborná příprava v časové dotaci 40 hodin ročně?

- a. Ano
- b. Ne

18. Je podle Vašeho názoru časová dotace základní odborné přípravy pro nové členy odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin/rok, které Vám vyhovují.

- a. Ano
- b. Ne, vyhovuje mi hodin/rok

19. Je u Vás v jednotce prováděna pravidelná odborná příprava v časové dotaci 40 hodin ročně?

- a. Ano
- b. Ne

- 20. Je podle Vašeho názoru časová dotace pravidelné odborné přípravy odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin/rok, které Vám vyhovují.**
- Ano
 - Ne, vyhovuje mi hodin/rok
- 21. Je podle Vašeho názoru časová dotace získání odborné způsobilosti odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin, které Vám vyhovují.**
- Ano
 - Ne, vyhovuje mi hodin
- 22. Je podle Vašeho názoru časová dotace prodloužení odborné způsobilosti odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin, které byste měl podle Vás absolvovat v průběhu pěti let.**
- Ano
 - Ne, vyhovuje mi hodin v průběhu pěti let
- 23. Kdo by měl podle Vašeho názoru provádět základní odbornou přípravu nových členů JSDHO?**
- HZS
 - Velitel jednotky
 - Jiný návrh
- 24. Kdo by měl podle Vašeho názoru provádět pravidelnou odbornou přípravu členů JSDHO?**
- HZS
 - Velitel jednotky
 - Jiný návrh.....
- 25. S čím jste spokojeni a co je pro Vás největším přínosem v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?**
- 26. S čím jste nespokojeni a co je pro Vás nepřínosné v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?**
- 27. Co byste navrhli zlepšit nebo změnit nebo zavedli zcela nově na odborné přípravě a odborné způsobilosti JSDHO?**
- 28. Co považujete za největší překážku nebo problém v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?**

Zdroj Vlastní výzkum

Příloha č. 8 Dotazník a testové otázky pro hasiče JSDHO

Dobrý den,

obracím se na Vás s prosbou vyplnění anonymního dotazníku, který je součástí mé diplomové práce. Jsem studentem posledního ročníku Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, obor Civilní nouzová připravenost. Jako téma diplomové práce jsem si zvolil Odbornou způsobilost členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí na území okresu České Budějovice, jelikož se v praxi tímto tématem zabývám. První část dotazníku je zaměřena na Vaše vědomosti a druhá na Váš názor ohledně provádění odborné způsobilosti a odborné přípravy.

Veškeré informace získané tímto dotazníkovým šetřením budou použity pouze pro zpracování diplomové práce.

Předem děkuji za vyplnění.

Bc. Ondřej Mráz

Vědomostní část

1. Kategorii JPO I rozumíme:

- a. HZS kraje
- b. HZS podniku
- c. JSDHO podniku

2. Doba výjezdu pro JPO III je:

- a. 5 minut
- b. 7 minut
- c. 10 minut

3. Doba výjezdu pro JPO V je:

- a. 10 minut
- b. 20 minut
- c. Není stanovena

4. Dýchací cesty při poskytování první pomoci zprůchodníme:

- a. Záklonem hlavy
- b. Předklonem hlavy
- c. Vytažením jazyka

5. Průzkum při zásahu provádí:

- a. Majitel areálu a zástupce obce
- b. Velitel zásahu a nejméně jeden hasič, průzkumná skupina (min. 2 hasiči) nebo celá jednotka
- c. Jen jednotka Hasičského záchranného sboru

6. Cílem činnosti jednotky při záchraně osob a zvířat je:

- a. Odstranění bezprostředního ohrožení jejich života
- b. Uhasit co nejdříve nežádoucí hoření
- c. Zajistit prioritně dostatek hasební vody

7. Jakou hlavní nevýhodu má práškové hasivo:

- a. Má chladicí účinky
- b. Silné znečištění po použití hasiva
- c. Je elektricky vodivé

8. Jakou nevýhodu má hasivo CO₂:

- a. Nízká účinnost při hašení v otevřených prostorech
- b. Vysoká účinnost při hašení v otevřených prostorech
- c. Vysoká toxicita CO₂

9. Požáry sklepních prostor lze charakterizovat:

- a. Rychlým šířením požáru s velkou závislostí na meteorologických podmínkách
- b. Vysokou teplotou, silným zakouřením, dostatkem světla
- c. Vysokou teplotou, silným zakouřením, nedostatkem světla

10. Jak postupovat v případě, když uniká hořící plyn a není zajištěno zastavení jeho přívodu:

- a. Uhasit
- b. Neuhasit
- c. Uhasit a ochlazovat okolí

11. Nebezpečí podchlazení a omrznutí nehrozí při zásazích:

- a. Za velké vzdušné vlhkosti a nižších teplot
- b. Při používání oxidu uhličitého k hašení z tlakových lahví
- c. Při zásazích na silázní věže apod.

12. Požárem se rozumí:

- a. Každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení či zranění osob nebo zvířat, anebo ke škodám na materiálních hodnotách vč. technologických procesů

- b. Každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení či zranění osob nebo zvířat, anebo ke škodám na materiálních hodnotách vč. žhnutí elektroinstalací
- c. Každé nežádoucí hoření, při kterém došlo k usmrcení či zranění osob nebo zvířat, anebo ke škodám na materiálních hodnotách

13. Nebezpečí opaření zvyšuje:

- a. Použití hasicí pěny u požáru, kdy se z ní tepelnou degradací intenzivně odpařuje voda
- b. Přidání smáčedla do hasební vody
- c. Mokrý zásahový oděv

14. Mezi prostředky pro sebezáchranu řadíme:

- a. Pracovní polohovací pás, lano, karabina
- b. Upínací popruh, přilba
- c. Trojnožka, lano, rukavice

15. Požární zásah provádí:

- a. Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce
- b. Sbor dobrovolných hasičů
- c. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

Dotazníková část

16. Kolik let působíte v JSDHO?

17. Je u Vás v jednotce prováděna pro nové členy základní odborná příprava v časové dotaci 40 hodin ročně?

- a. Ano
- b. Ne

18. Je podle Vašeho názoru časová dotace základní odborné přípravy pro nové členy odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin/rok, které Vám vyhovují.

- a. Ano
- b. Ne, vyhovuje mi hodin/rok

19. Je u Vás v jednotce prováděna pravidelná odborná příprava v časové dotaci 40 hodin ročně?

- a. Ano
- b. Ne

- 20. Je podle Vašeho názoru časová dotace pravidelné odborné přípravy odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin/rok, které Vám vyhovují.**
- Ano
 - Ne, vyhovuje mi hodin/rok
- 21. Je podle Vašeho názoru časová dotace získání odborné způsobilosti odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin, které Vám vyhovují.**
- Ano
 - Ne, vyhovuje mi hodin
- 22. Je podle Vašeho názoru časová dotace prodloužení odborné způsobilosti odpovídající? Pokud ne, uveďte počet hodin, které byste měl podle Vás absolvovat v průběhu pěti let.**
- Ano
 - Ne, vyhovuje mi hodin v průběhu pěti let
- 23. Kdo by měl podle Vašeho názoru provádět základní odbornou přípravu nových členů JSDHO?**
- HZS
 - Velitel jednotky
 - Jiný návrh
- 24. Kdo by měl podle Vašeho názoru provádět pravidelnou odbornou přípravu členů JSDHO?**
- HZS
 - Velitel jednotky
 - Jiný návrh.....
- 25. S čím jste spokojeni a co je pro Vás největším přínosem v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?**
- 26. S čím jste nespokojeni a co je pro Vás nepřínosné v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?**
- 27. Co byste navrhli zlepšit nebo změnit nebo zavedli zcela nově na odborné přípravě a odborné způsobilosti JSDHO?**
- 28. Co považujete za největší překážku nebo problém v oblasti odborné přípravy a odborné způsobilosti JSDHO?**

Zdroj Vlastní výzkum

10 Seznam tabulek a grafů

10.1 Seznam tabulek

Tabulka 1 Základní tabulka plošného pokrytí	17
Tabulka 2 Celkové kritérium	18
Tabulka 3 Kritérium počtu obyvatel	19
Tabulka 4 Kritérium charakteru území	19
Tabulka 5 Kritérium zásahů	20
Tabulka 6 Základní početní stav členů JSDHO	22
Tabulka 7 Minimální vybavení JSDHO požární technikou a věcnými prostředky	24
Tabulka 8 SWOT analýza – silné stránky	66
Tabulka 9 SWOT analýza – slabé stránky	67
Tabulka 10 SWOT analýza - příležitosti	68
Tabulka 11 SWOT analýza - hrozby	69
Tabulka 12 Fullerův trojúhelník – silné stránky	71
Tabulka 13 Fullerův trojúhelník – slabé stránky	71
Tabulka 14 Fullerův trojúhelník – příležitosti	72
Tabulka 15 Fullerův trojúhelník - hrozby	72
Tabulka 16 Celkové výsledky SWOT analýzy	73

10.2 Seznam grafů

Graf 1 Vyhodnocení testové části dotazníku pro velitele	43
Graf 2 Vyhodnocení otázek testové části dotazníku pro velitele.....	44
Graf 3 Vyhodnocení otázky č. 14	45
Graf 4 Vyhodnocení otázky č. 15	46
Graf 5 Vyhodnocení otázky č. 10	46
Graf 6 Vyhodnocení testové části dotazníku pro strojníky.....	47
Graf 7 Vyhodnocení otázek testové části dotazníku pro strojníky	48
Graf 8 Vyhodnocení otázky č. 11	49
Graf 9 Vyhodnocení otázky č. 8	50
Graf 10 Vyhodnocení otázky č. 4	50
Graf 11 Vyhodnocení testové části dotazníku pro hasiče.....	51
Graf 12 Vyhodnocení otázek testové části dotazníku pro hasiče	52
Graf 13 Vyhodnocení otázky č. 4	52
Graf 14 Vyhodnocení otázky č. 7	53
Graf 15 Vyhodnocení otázky č. 9	54
Graf 16 Vyhodnocení otázky č. 11	54
Graf 17 Vyhodnocení otázky č. 13	55
Graf 18 Vyhodnocení otázky č. 10	56
Graf 19 Celkové vyhodnocení testové části	56
Graf 20 Vyhodnocení otázky č. 16	57
Graf 21 Vyhodnocení otázky č. 17	58
Graf 22 Vyhodnocení otázky č. 18	58
Graf 23 Vyhodnocení doplňující otázky č. 18.....	59
Graf 24 Vyhodnocení otázky č. 19	59
Graf 25 Vyhodnocení otázky č. 20	60
Graf 26 Vyhodnocení doplňující otázky č. 20.....	60
Graf 27 Vyhodnocení otázky č. 21	61
Graf 28 Vyhodnocení doplňující otázky č. 21	62
Graf 29 Vyhodnocení otázky č. 22	63
Graf 30 Vyhodnocení doplňující otázky č. 22.....	64
Graf 31 Vyhodnocení otázky č. 23	65
Graf 32 Vyhodnocení otázky č. 24	65
Graf 33 Strategická pozice ve SWOT matici.....	73

11 Seznam zkratek

AS Automobilová stříkačka

CAS Cisternová automobilová stříkačka

ČR Česká republika

EPS Elektrická požární signalizace

GŘ Generální ředitelství

HZS Hasičský záchranný sbor

IZS Integrovaný záchranný systém

JPO Jednotka požární ochrany

JSDHO Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

MU Mimořádná událost

MV Ministerstvo vnitra

OOP Osobní ochranné prostředky

OPIS Operační a informační středisko

ORP Obec s rozšířenou působností

PO Požární ochrana

RA-látky Radioaktivní látky

SDH Sbor dobrovolných hasičů

SH ČMS Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

SHZ Samočinné hasicí zařízení

ZOKT Zařízení pro odvod kouře a tepla

ZOP Základní odborná příprava